

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİM BİLİM DALI

DEVLET KORUMASI ALTINDA YETİŞEN
BİREYLERİN SOSYAL DESTEK ALGISI VE AİLE
AİDİYETİNİN İNCELENMESİ

Şükrü BARDAKCI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Prof. Dr. Ertan ÖZENSEL

Konya–2019

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu

Öğrencinin	Adı Soyadı	Şükrü BARDAKCI		
	Numarası	154211001001		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Ana Bilim Dalı/Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora	☐
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Ertan ÖZENSEL		
Tezin Adı		Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Algısı ve Aile Aidiyetinin İncelenmesi		

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Algısı ve Aile Aidiyetinin İncelenmesi başlıklı bu çalışma 25.03.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı Danışman ve Üyeler İmza

Prof. Dr. Ertan Özensel Danışman *[Signature]*
Doç. Dr. Kübra Küçükşen Üye *[Signature]*
Dr. Öğr. Üyesi. Gönaz AKSON Üye *[Signature]*

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin

Adı Soyadı Şükrü BARDAKCI

Numarası 154211001001

Ana Bilim / Bilim Dalı Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Ana Bilim Dalı/Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Bilim Dalı

Programı Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐

Tezin Adı Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Algısı ve Aile Aidiyetinin İncelenmesi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

İÇİNDEKİLER

Bilimsel Etik Sayfası	vi
ÖNSÖZ	vii
ÖZET	viii
SUMMARY	ix
KISALTMALAR SAYFASI	x
TABLolar	xi
GİRİŞ	14
BÖLÜM 1:DEVLET KORUMASI ALTINDA YETİŞEN BİREYLERİN AİLE AİDİYETİ VE SOSYAL DESTEK ALGISI	16
1.1.Aile ve Çocuk.....	16
1.2.Çocukluk.....	18
1.2.1. Çocukluğun Tarihçesi.....	18
1.2.2. Çocuk ve Korunmaya Muhtaç Çocuğun Tanımı	21
1.3.Hizmet Modelleri	25
1.3.1. Kurum Bakımı Hizmeti	25
1.3.2. Sosyal ve Ekonomik Yardım Hizmeti.....	28
1.3.3 Evlat Edinme Modeli	28
1.3.4. Koruyucu Aile Modeli.....	30
1.4.Sosyal Destek	35
1.4.1.Sosyal Destek Tanımı.....	35
1.4.2. Algılanan sosyal destek	37
1.4.3. Sosyal Destek Önemi Ve İşlevleri	37
1.4.4. Sosyal Destek Türleri ve Modelleri.....	38
1.4.5. Sosyal Destek Kaynakları ve Sosyal İlişki Ağları.....	39
1.5.Aidiyet.....	40

1.5.1.Aidiyetlik Kavramı ve Aidiyet Duygusu	40
1.5.2.Aile Aidiyeti	41
1.5.3. Bireyin Aidiyet İhtiyacı.....	42
1.5.4.Aileye Karşı Aitlik Duygusu: Aile Aidiyeti	44
BÖLÜM-2: YÖNTEM.....	45
2.1- Problem Durumu	45
2.2- Araştırmanın Konusu	45
2.3-Araştırmanın Amacı.....	46
2.4-Araştırmanın Önemi	46
2.5-Araştırmanın Varsayımları (Sayıtlılar).....	47
2.6-Araştırmanın Sınırlılıkları.....	47
2.7-Tanımlar	48
2.8. Araştırmanın Modeli	49
2.9. Evren Örneklem.....	49
2.10- Veri Toplama Araçları.....	50
2.10.1. Kişisel Bilgi Formu.....	51
2.10.2.Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	51
2.10.3.-Aile Aidiyeti Ölçeği	51
2.11.Verilerin Toplanması ve Analizi.....	52
3.BÖLÜM BULGULAR.....	53
3.1. Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Genel Bilgilerine İlişkin Bulgular.....	53
3.2.Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Algısı ve Aile Aidiyetine İlişkin Bulgular	62
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	123

ÖNERİLER	129
KAYNAKÇA	133
EKLER	140

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın her aşamasında bana yol gösteren, görüşlerini ve özellikle zamanını esirgemeyen ve tezimin hazırlanmasında bana danışmanlık yapan kıymetli danışmanım Prof. Dr. Ertan ÖZENSEL'e; danışmanım haricinde bilgi ve kişiliğiyle bize rehber ve rol model olan lisansüstü eğitimime ışık tutan kıymetli hocam Doç. Dr. Özlem KARAKUŞ'a teşekkürü bir borç bilirim. Yüksek lisans eğitimim boyunca ilminden faydalandığım Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü ve Necmettin Erbakan Sosyal Hizmet Bölümü'nde yer alan hocalarıma ve bu süreçte beni yalnız bırakmayan, beni hep motive eden ve yüreklendiren aileme özellikle çalışma hayatının verdiği yoğunluk içerisinde bir ümitsizliğe düştüğümde varlığını yanımda hissettiğim babam Hasan BARDAKCI'ya, annem Şerife BARDAKCI'ya ve nişanlım Mukadder ÖZKAN'a sonsuz saygı sevgimle teşekkür ederim. Sevgili dostum Çağatay Serkan KAYA' ya bu süreçteki her daim yardımcı olduğu için teşekkürü borç bilirim.

Bu çalışma sürecinde teşekkürün en büyüğünü böyle mahrem bir konuda beni kırmayıp araştırmama katılan katılımcılarıma teşekkürlerimi iletiyorum.

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Şükrü BARDAKCI	Numarası: 154211001001
	Ana Bilim/Bilim Dalı	Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Ana Bilim Dalı / Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Bilim Dalı	
	Danışmanı	Prof. Dr. Ertan ÖZENSEL	
Tezin Adı		Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Algısı ve Aile Aidiyetinin İncelenmesi	

ÖZET

Devlet koruması altında yetişen bireylerin profilini çıkaran bu çalışma, 18 yaş üstü bireylerin sosyal destek algısı ve aile aidiyeti ile demografik özellikleri arasındaki anlamlılık ilişkisinin incelendiği bir alan çalışmasıdır. Kurum bakımı, evlat edinme ya da koruyucu aile yanında büyüyen bireylerin sosyal destek algısı ve aile aidiyetini istatistiki bilgilerle betimlemeye çalışan çalışmanın alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmada genel tarama model türünün ilişkisel tarama modeli esas alınmıştır. Araştırma 18 yaş üstü devlet korumasından faydalanan bireylerden oluşurken bunların 278 i kadın 142 si erkeklerden olan 420 kişiden oluşmaktadır. Araştırmada Zimet, Dahlem, Zimet ve Farley (1988) tarafından geliştirilen Eker ve Arkar(1995) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ile Daşbaş, Kesen ve Mavili (2015) tarafından insanların aile aidiyetini ölçme amacıyla geliştirilen Aile Aidiyeti ölçekleri kullanılmıştır. Ayrıca devlet koruması altında yetişen bireylerle ilgili bilgiler için Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Verilerin analizinde Kolmogorov-Smirnov testi ve Levene testi sonucunda verilerin Normal dağılım göstermediği ve bu nedenle, analiz için Parametrik olmayan testlerden bağımsız ikiden fazla grup için Kruskal-Wallis Testi, bağımsız iki grup için Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Yine ilişki için Spearman Korelasyon Testi kullanıldı.

Anahtar kelimeler: Devlet Koruması, Aile Aidiyeti, Sosyal Destek Algısı.

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrenci	Adı Soyadı	Şükrü BARDAKCI	Numarası: 154211001001
	Ana Bilim/Bilim Dalı	Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Ana Bilim Dalı / Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Bilim Dalı	
	Danışmanı	Prof. Dr. Ertan ÖZENSEL	
Tezin İngilizce Adı		Research Perception Of Social Support And Family Belonging Of Individuals That Grew Up In Orphanages	

SUMMARY

This is a field survey that profiles individuals who grown up under state preservation and in which the significant relationship between the demographical features and sense of belonging in family and perception of social support of the individuals' over 18 is studied. It is thought that the survey, that tries to describe the sense of family belonging and the perception of social support of individuals who were placed with foster parents or under child protection institution or child adoption, with statistical information will contribute to literature.

In survey; correlational survey model is used that is a kind of general survey model. Survey consists of individuals over 18 who take support of state preservation and these individuals consist of 420 people ; 278 women and 142 men. In survey Multi-dimensional Perceived Social Support Scale, developed by Zimet, Dahlem and Farley (1988) and adapted to Turkish by Eker and Arkar (1995) and Sense of Family Belonging Scale, developed in order to measure people's the sense of family belonging by Daşbaşı, Kesen and Mavili (2015) are used. Also Personal Information Form is used for information about individuals that grown up under state preservation.

In data analysis, the results of Kolmogorov-Smirnov and Leneve tests show that data do not demonstrate normal distribution so from nonparametric tests Kruskal –Wallis Test for the group more than two which is independent, Mann-Whitney U Test for two group which is independent were used for analysis. Also Spearman Correlation Test is used for relation.

KISALTMALAR SAYFASI

SDA	: Sosyal Destek Algısı
Aİ	: Aile Aidiyeti
vd	: ve diğerleri
vb	: ve benzerleri
t	: t dağılımı
F	: F dağılımı
p	: anlamlılık
n	: Örneklem alınacak birey sayısı

TABLolar

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Yaş-Cinsiyet-Medeni Durum-Kardeş Sayısı-Eğitim Durumu-Mesleği-Aylık Gelirine Göre Frekans Dağılım Tablosu.....	53
Tablo 2:Araştırmaya Katılan Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Koruma Kararı Çıkmadan Önce Yaşanılan Yer, Koruma Kararı Çıktıktan Sonra Yaşanılan Yer, Biyolojik Anne ve Baba Eğitim Durumu Değişkenlerine Göre Frekans Dağılım Tablosu.....	55
Tablo 3Araştırmaya Katılan Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Biyolojik Anne ve Babanın Ekonomik Durumu, Ebeveynlerin Evlilik Türü, Ebeveynler Arasındaki Akrabalık İlişkisi ve Ailelerini Kim Olarak Gördüklerine Göre Frekans Dağılım TablosuAraştırmaya Katılan Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Biyolojik Anne ve Babanın Ekonomik Durumu, Ebeveynlerin Evlilik Türü, Ebeveynler Arasındaki Akrabalık İlişkisi ve Ailelerini Kim Olarak Gördüklerine Göre Frekans Dağılım Tablosu.....	56
Tablo 4:Araştırmaya Katılan Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Koruma Altına Girme Yaşı, Devlet Koruması Türü, Kurum ya da Koruyucu Aile Yanında Kalma Süresi, Koruma Altına Alınmadan Önce Yaşanılan Kişilere Göre Frekans Dağılım Tablosu	57
Tablo 5Araştırmaya Katılan Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Ebeveyn Durumu, Annesi ve Babası ile Görüşme Sıklığı, Koruma Altında Yetişen Kardeş Durumu, Kardeş İle Görüşme Sıklığı, Akrabalarla Görüşme Durumu ve Görüşme Sıklığına Göre Frekans Dağılım Ta.....	58
Tablo 6Araştırmaya Katılan Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Ailede Şiddet Görme Durumu, Ailenizin Kıyaslama Durumu, Kendi Çocuğunu Başkalarıyla Kıyaslama Durumu, Eşinden Şiddet Görme Durumu, Eşine Şiddet Gösterme Durumu, Duyguların Paylaşılması Durumu	60
Tablo 7Yaşlarına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların İncelendiği Ki Kare Testi Değeri Sonuçları	62
Tablo 8Yaşlarına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların İncelendiği Ki Kare Testi Değeri Sonuçları	65
Tablo 9Medeni Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların Ki Kare Sonuçları	67

Tablo 10Medeni Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların Ki Kare Sonuçları	69
Tablo 11İş Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların Ki Kare Değeri Sonuçları	72
Tablo 12Aylık Gelire Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların Ki Kare Sonuçları	74
Tablo 13 Koruma Kararı Çıkmadan Önce Yaşanılan Yere Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların Ki Kare Değeri Sonuçları.....	76
Tablo 14Devlet Koruması Kaldırıldıktan Sonra Yaşanılan Yere Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların Ki Kare Sonuçları.....	78
Tablo 15Biyolojik Annenin Eğitim Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların Ki Kare Değerinin Sonuçları	80
Tablo 16Biyolojik Babanın Eğitim Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	82
Tablo 17Biyolojik Anne ve Babanın Ekonomik Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	84
Tablo 18Biyolojik Anne ve Babanın Evlenme Türüne Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	87
Tablo 19Biyolojik Anne ve Babanın Akrabalık İlişkisine Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	89
Tablo 20Faydalanılan Devlet Koruması Türüne Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	91
Tablo 21Ailesini Kim Olarak Gördüğüne Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	93
Tablo 22Koruma Altına Alınma Nedenine Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	96

Tablo 23Koruma Kararı Çıkmadan Önce Kimle Yaşandığına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	97
Tablo 24 Anne-Baba Yaşam Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	100
Tablo 25Anne İle Görüşme Sıklığına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	102
Tablo 26Baba ile Görüşme Sıklığına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	106
Tablo 27Aileden Şiddet Görme Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	109
Tablo 28Kardeşlerle Görüşme Sıklığına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	111
Tablo 29Tatillerde Akrabalarla Görüşme Durumuna Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	114
Tablo 30Akraba ile Görüşme Sıklığına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	116
Tablo 31Ailesinin Başkası İle Kıyaslamasına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	119

GİRİŞ

Çocuk denildiği zaman ilk aklımıza gelen masumiyet, huzur, sevinç, yaramazlık, komiklik vb. insanın zihninde olumlu durumlar uyandıran şeyler gelmektedir. Çocuklar, bakıldığı zaman önünde uzun bir ömür gözüken ve gıpta ederek yerinde olmayı istediğimiz varlıklardır. Bu zaman dilimini iyi bir şekilde yönetmesini istediğimiz kendi hayallerimizi onlarla beraber yeşermesini talep edecek kadar belki bencilleşip sorumluluk yüklediğimiz körpe bireylerdir. Çocuklardan bahsederken hep olumlu noktaları üzerinde konuşuruz. Hep ana babaların bir evde 6 çocuk baktım büyüttüm, onlar kocaman odalı evlerinde bana bir yer bulamadı gibi cümlelerle hayırsızlığından bahsettiğimiz bireylerdir. Çocuklar mıdır hep bu kadar hayırsız ve vicdansız olan, peki çocuklar mıdır hep anne babalarını huzurevlerine ya da sokaklara atan? Sanırım bu sorunun cevabı hayırdır.

Çocuklar savunmasız ve yardım ihtiyacı olan kişilerdir. Rol modele ihtiyaç duyan, düştüğünde elinden tutan, acıktığında karnını doyuran, başı her sıkıştığında birilerine koşarak hayatı öğrenmeye çalışan körpe bedenlerinin içinde kocaman hayalleri olan varlıklardır.

Çocuklar hayata tutunmak için hem geçmişte hem günümüzde yetişkinlerin desteğine ihtiyaç duymaktadırlar. Ancak yetişkinlerin çocuklara bakış açısı geçmişten günümüze toplumdan topluma ya da ailelere göre farklılık göstermektedir. Özellikle tarım toplumlarında kimi aileler çocukların özellikle erkeklerin beden gücünden yararlanmak ve tarla işinde çalışmak için fazla sayıda erkek çocuk sahibi olmayı istemişlerdir. Kız çocuklarının bedensel güçleri zayıf olduğu için kızları değersiz varlıklar olarak adletmişlerdir. Ya da Sanayi devrimi ile birlikte küçük çocuklar fabrikalarda kocaman makinaların altında küçücük bedenleri ile çalıştırılmışlardır. Ancak kimi ailelerde gelir getirisi olmayan ya da istenmeyen bu çocuklar sokaklara bırakılmış, cami avlularına terk edilmiştir. Ayrıca kimi bireylerce istenmeyen ilişki, ensest tecavüz gibi olaylar sonucu istenmeyen bir meyve olarak görülen çocuklardan uzaklaşma yoluna gidilmiştir. Kimi bireyler ise maddi imkansızlıklar, eşin vefatı ya da yeni evliliklerde partneri tarafından istenmemesi sonucu çocuğunu bırakmak durumunda kalmıştır.

Çocuklara olan bakış açısı dinlere, tarihe ve toplumların yapısına göre değişmektedir. Ancak var olan bir gerçeklik varsa o da bu dünyaya masum olarak gelen çocukların bir aileye ihtiyacı olduğudur. Ebeveynlerinin suçu ya da günahını çekmek zorunda bırakılmaması gerekliliğidir.

Hayata masum olarak doğan çocukların ebeveyni olan diğer çocuklar gibi hayatta aynı fırsatları bulması aynı şartlar altında diğer kişilerle hayat mücadelesine girmesi gerekmektedir. Özellikle hayata manevi olarak bir sıfır geride başlayan bu bireylere çeşitli imkan ve hizmetlerle hayata tutunmalarını sağlamak gerekir. Özellikle kırsal yerlerde bakılamayan çocukların başka ailelere ‘‘besleme’’ olarak verilmemesi, kişilerin çocuklarının bakılıp ev işlerini yaptığı kişilere dönüştürülmemesi gerekmektedir. Ya da çocukların sokaklara bırakılarak kötü alışkanlıklara yönelerek dilenci, tinerci, yan kesici vb. olarak tanımlanmamalıdır. Bunun için devletin kimsesiz olarak adledilen bu çocuklara çeşitli hizmetler sunarak hayata hazırlaması ve sahip çıkması gerekmektedir. Sosyal devlet anlayışının temeli olan her bireyin temel ihtiyacı olan durumları karşılayarak bu çocuklara yardım etmesi gerekmektedir.

BÖLÜM 1 :DEVLET KORUMASI ALTINDA YETİŞEN BİREYLERİN AİLE AİDİYETİ VE SOSYAL DESTEK ALGISI

1.1.Aile ve Çocuk

Aile, evlilik birlikteliği ile oluşan aralarında kan bağıının bulunduğu; ebeveyn, çocuk ve kardeşlerden oluşan toplumun en küçük yapı taşı olarak tanımlanmaktadır. Toplumların en önemli yapı taşı olan ailenin tanımı konusunda yukarıda bahsedildiği gibi her ne kadar kan bağından bahsedilse de zamanla ailenin tanımı değişmiştir. Aralarında kan bağı olmaksızın; biyolojik ilişkiler sonucu meydana gelen, insan neslinin devamlılığını sağlayan, toplumun özelliklerini barındıran, toplumun maddi manevi birikimini nesilden nesle aktaran biyolojik, psikolojik, hukuksal yönleri olan bir yapı olarak tanımlanmaktadır(Sayın,1990). Bireylerin sağlıklı gelişimi için gerekli olan sevgi, şefkat ve bakım ihtiyacının karşılanabileceği en uygun yer olan aile, içerisinde bulunulan topluma uygun bir birey olarak yetişmenin ve işlevlerini yerine getirebilmenin sağlandığı en uygun yerdir. (Çakıcı, 2006). Aile, sadece çocukların ebeveynlerden etkilendiği ya da topluma ayak uyduran bir yer olmanın yanı sıra hareketli bir yapıdır ve etkileşim içerisindedir. Bu etkileşim kendi içerisinde yatay ve dikey olmak üzere ikiye ayrılır. Yatay ilişki, kadın ve erkeğin birlikteliği ile başlar. Dikey ilişki ise dünyaya gelen çocuklarla başlayan ebeveynlik çocuk ilişkisidir. Bu ilişkiler içerisinde ebeveynler genelde çocukların davranış, tutum, karakter gibi birçok özelliğine etki eder ve rol model oluştururlar. Ayrıca çocuklar da ebeveyn ve kardeşlerin davranış ve tutumlarını etkileyebilmektedir.(Mutlu,2013)

Günümüz toplumlarında her çocuk biyolojik anne-babası ile hayatını devam ettirecek kadar şanslı değildir. Yeni doğan her çocuk aile içerisinde büyüme hakkına sahip olsa da her çocuk bu haktan yararlanamamaktadır. Bazı ebeveynlerin sağlık problemleri, ekonomik yetersizlikler, ana-baba kayıpları ya da ebeveynlerin mahkum olması gibi durumlarda çocuklar biyolojik anne ve babalarının yanında değil de devlet koruması altında barınmaktadırlar(Yurdakul,2016:1). Burada tam olarak devletin koruma altına alması için hangi şartların sağlanması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu konu ile ilgili olarak korunma ihtiyacı olan çocuğun tanımı 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nun 3/b Maddesi "*...beden, ruh ve ahlak gelişimleri veya şahsi güvenlikleri tehlikede olup; Ana veya babasız, ana ve babasız; Ana veya babası veya her ikisi de belli olmayan; Ana ve babası veya her ikisi tarafından terkedilen; Ana veya babası tarafından ihmal edilip; fuhuş, dilencilik, alkollü*

içkileri veya uyuşturucu maddeleri kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere ve kötü alışkanlıklara karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocuğu korunmaya muhtaç çocuk” olarak kabul etmektedir.

Korunma ihtiyacı olan çocuklar özellikle gelişen ve değişen dünyada daha dikkat çeken ve üzerinde durulan bir konu olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Özellikle köy toplumundan kent toplumuna geçildiği ve geniş ailelerin çekirdek aileye dönüşmeye başladığı 21. Yy da toplumlarda bireyselliğin arttığı görülmektedir(Erol,1992). Bireyselleşmenin artması ile birlikte çocukların ihtiyaçlarını karşılayamayan, öz bakım becerilerinin gelişmesine katkı sağlayamayan çekirdek ailelerde, çocukların bu ihtiyaçlarını karşılayacak komşuluk ve akrabalık ilişkileri zayıflamaktadır. İşte tam da bu noktada vatandaşlarının geleceğini insanların vicdanına bırakmayacak bir üst yönetimin varlığına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu üst yönetim ise ülkenin düzenini, vatandaşın can ve mal güvenliğini korumakla sorumlu olan devlettir. Devlet varlığını hissettirerek ilgili yasalarca çocukları koruma altına almaktadır. Anayasamız 61. Maddesi’nde bu konuya değinerek *“Devlet, korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması için her türlü tedbiri alır. Bu amaçlarla gerekli teşkilat ve tesisleri kurar veya kurdurur.”* ibaresi yer almaktadır. Gerekli tedbirlerden kastı danışmanlık, ayni-nakdi yardımlar, kurum bakımı, koruyucu aile ya da evlat edinme hizmetleri olabilir.

Her ne kadar ilk bakışta bir çocuğun ailesinden alınarak kurum bakımına ya da başka bir ailenin yanına verilmesi sağlıklı görünmese de burada önemli olanın çocuğun yüksek yararadır. Ebeveynin görevlerini yerine getirmediği durumlarda bu yola başvurulduğu anımsanmalıdır. Bu kararı devlet yetkililerinin veriyor olması tartışmalar yaratsa da önemli olanın çocuk olduğu unutulmamalıdır. Burada tartışılan konu aslında sosyal hizmetin temel değerlerinden biri olan kendi geleceğine kendi karar verme hakkının çocuğun adına devlet tarafından kullanılmasıdır. Kendi kaderini tayin Deci ve ve Ryan(2004)’e göre birey merkezli olup kişinin kim olduğunu, zamanını nasıl yönetmesi gerektiğini, insanlarla ve toplumla nasıl iletişim kuracağı gibi konularda karar verme sürecidir. Ancak birey hayatında birçok konuda bu hakkı kullanabilmekle beraber biyolojik anne ve babasını seçme ve bu konuda karar vermesi imkansızdır. Biyolojik anne ve babanın görevini yerine getiremediği durumlarda 18 yaş altındaki bireylerin sosyal hizmetin temel değerlerinden biri olan kendi adına karar verme yetisine sahip olmadığı düşünüldüğünde devlet adına meslek elemanları aracılığıyla birey adına çocuğun yüksek yararı düşünülerek karar verilmektedir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 9. Maddesinde *“Her çocuğun ailesiyle birlikte yaşama hakkı vardır. Anne baba çocuğa bakamıyorsa, çocuk bu durumdan zarar görmesin diye ona başka bir bakım sağlanmalıdır. Bu durumda da her çocuğun, anne ve babasıyla düzenli olarak görüşebilme hakkı vardır.”* Yine Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 36. Maddesinde *“Hiçbir kişi kendi çıkarları için çocukları kullanamaz. Devlet böyle bir duruma karşı her çocuğu korur.”* ibareleri yer almaktadır. Yukarıdaki maddelerden de anlaşılacağı üzere insanlar çocukları dünyaya getirebilir ancak sırf çocuk sahibi olmak için bile çocuk dünyaya getirilmiş olsa da çocuğun ihtiyaçlarının karşılanamaması ve öz bakım becerilerinin geliştirilmesinde aile üzerine düşeni yapmadığı durumlarda devletin vazifesi çocuğu korumaya alarak danışmanlık, sosyal ekonomik destek, kurum bakımı ya da koruyucu aile- evlat edinme gibi alternatif yollar çocuğun yüksek yararı ilkesi gereğince uygulamaya koymaktır.

Gerek ulusal gerekse uluslararası metinlerde değinildiği gibi çocuğun yüksek yararı gözetilerek devlet, çocuğun bakımını üstlenecek olan aileleri denetler ve görevini yerine getirememesi durumunda ise çocuk hakkında koruma kararı alır.

Bu çalışmada; Korunmaya İhtiyacı Olan Çocuklar İçin Alınan Genel Tedbirler, Çocuğun Aile Yanında Bakımı ile ilgili Kullanılan Yöntemler, Kurum bakımı, Koruyucu Aile, Evlat Edinme gibi alternatif bakım yolları ile sosyal destek algısı ve aile aidiyeti sosyal hizmetlerin bakış açısı ile incelenerek genel bir taslakla göz önüne konulmaya çalışılacaktır.

1.2.Çocukluk

1.2.1. Çocukluğun Tarihçesi

Eski çağlarda çocuk ve annenin kaderi birbirleriyle orantılıydı. Çocuklar toplum içerisinde ikinci sınıf olarak kabul edilmekteydiler ve statü olarak kölelerden görece üst sınıftaydılar. Köleler gibi ticareti yapılabilirdi, dayak atılabiliyordu ve kurban edilebiliyordu. Özellikle köle sisteminin yaygın olduğu Eski Roma ve Yunan uygarlıklarında babanın çocuk üzerinde sınırsız hakkı vardı. İlginçtir ki batı dilinde yer alan ve aile demek olan familya sözü Latince’de köle anlamına gelen Famulus’tan gelmektedir. Babanın oğlu üzerindeki hakimiyeti ölene, kızı üzerindeki hakimiyeti ise evleninceye dek sürerdi. Evlendiğinde de bu hakimiyet eşine geçerdi (Yörükoğlu, 1992: 21).

İslamiyet Öncesi Araplarda da benzer durumlar söz konusuydu. Ailenin en yaşlısı reis ve kabilenin şeyhiydi. Şeyhin çocuklar üzerinde sınırsız egemenlik hakkı vardı. Özellikle

İslam'ın kabulüne kadar ilkel Arap toplumunda kız çocuklarının öldürülmesi olağan bir durumdur(Refik,1914: 17). Bu durum sonrası Kur'an ile değişmiştir(Akyüz, 1974:20).

Ünlü Yunan düşünür Aristo; çocukluk dönemini her türlü zorluk, hastalık ve kazalardan dolayı felaket olarak tanımlamaktadır. Çocukları aklını kullanamamasından dolayı erdemsiz, mutsuz ve huzursuz kişiler olarak görüyordu. Yine Augustin çocukluğu günahkar olarak görüyor ve bencil ve kıskançlığını buna delil gösteriyordu.(Bumin,1983)

Ortaçağ'da çocuk küçük yetişkinler olarak görülüyor hatta 5-7 yaşına kadar ölüm oranlarından dolayı ailenin bir ferdi olarak görülmüyordu. 7 yaşından sonra küçük yetişkin olarak görülüyor ve onlar gibi giyiniyor, çalışıyorlardı. (Gander ve Gardiner, 1998)

Ortaçağdaki çocukluk anlayışı "insanın günahkar olarak doğduğu" üzerine biçimlense de 17. YY'da J. Locke'un tabula rasa(boş levha) anlayışı gereği insanın doğduğu anda boş bir levha gibi doğduğu ve onun sonradan şekillendirilebileceği tezi ve üzerine J.J Rousseau'nun Emil'de Babalığın gereklerini yerine getirmeyecek kişinin baba olmaya hakkının olmaması ve çocuğun bakımından sorumlu olması düşüncesi kilisenin bu durumuna karşı bir başkaldırı olarak kabul edilebilir. (M.Yapıcı ve Ş.Yapıcı,2004)

Ortaçağ Avrupası'nda bunlar olurken Müslümanlarda İslam Dini ile birlikte yetimlerin mallarına el sürmemeyi ve onlara kardeş gibi davranmayı emrediyordu. 'Furkan suresinde "Rabbimiz, bize eşlerimizden ve soyumuzdan, gözün aydınlığı olacak (çocuklar) armağan et ve bizi takva sahiplerine önder kıl"(Furkan Suresi 74. Ayet) ayeti bulunmaktadır. Ayrıca baba çocuğun velayetinden sorumlu onu bakıp yetiştirmekle sorumlu kişiydi. Sorumluluğun yerine getirmemesi durumunda babaya cezalar uygulanabiliyordu(Üçok, 1966:85).

Çocuk için başlayan bu iyi gelişmeler Sanayi Devrimi ile birlikte yine tersi yönde hareket kazanmasına sebep oldu. Aslında çocukların üretim hayatının içinde olması insanlık tarihi ile orantılı bir durumdu ve insanlar tarafından kanıksanmıştı. Ancak çocukların üretim hayatının bir dişlisi olarak var olması ailelerine bir katkıdan ziyade zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktaydı. Sanayi Devrimi sonucu ortaya çıkan kentleşme ve fabrikalaşma sonucu başka çaresi olmayan aileler kendilerini hızla bu sektörün içinde buldu(Çiçekler, 2010:48). Sanayi Devrimin'den önce de çalışan çocukların devrim ile birlikte işgücü piyasasınca ucuz iş gücü olarak görüldüğü ve sömürülmeye başlandı(Kahramanoğlu E. S.59).

Aslında sadece çocukların sürece katıldığı bir durum olmayan erkeklerle başlayan sürecin önce kadınlar daha sonra kimsesizler ve 4 yaşından itibaren başlayan çocukların katkısı ile devam etmiştir. Patronların eleman ihtiyacını karşılaması ve eleman sayısının artışı ile personel fiyatlarının düşmesine sebep olmuş bu da maliyeti azaltarak karlarını arttırmalarına sebep olmuştur. .(Douglas A. GalbiDen: Aktaran:Çiçekler, 2010:48).

Fransız devrimi ile başlayan özgürlükçü düşünce 20. Yy'ı çocukluğun altın çağı olarak karşımıza çıkarmaktaydı. Özellikle gelişen toplumlar, artan refah düzeyi, bilimsel gelişmeler çocukları sanayilerden alarak okula yönlendirmeye başladı. Alfred Adler, Jean Piaget Sigmund Freud gibi bilim adamları çocuklar üzerine araştırmalar yapmaya başladı. İnsanların bu alana yönelmesi sonucu çocukluk döneminin önemi giderek artmaya başladı. Ardından toplumsal yardım alanında kimsesizlere, engellilere, çocuklara, kadınlara kısacası toplumda bulunan dezavantajlı gruplara destek için sosyal hizmet mesleği doğdu. Tüm bu gelişmeler sonrası artık çocukların hakkı daha güçlü dillendirilmeye başladı. Sonuç olarak çocukların hakları zamanla hem ülkelerde hem de uluslararası antlaşmalarda yer almaya başladı. Artık çocukların hakları daha güçlü konuşuluyor, ulusal ve uluslararası yasalarla yer edinmeye başlıyordu.

Özellikle mahkemelerce çocukları cezalandırmanın aksine, onu suça iten etmenlerin araştırılması odak noktası olmaya başladı. Çocukların davranış kalıpları, gelişim evreleri gibi birçok konu üzerinde durularak çocukluğun anlamlandırılması bağlamında çalışmalar yapıldı. 20. yy'da özellikle çocuk alanında da birçok antlaşma imzalanmıştır. Bunlardan ilki 1924 yılında I. Dünya savaşı sonucunda kurulmuş Milletler Cemiyeti tarafından yayınlanan Çocuk Hakları Cenevre Bildirisi olup II. Dünya Savaşı sebebiyle yazılı satırlardan olarak kalmıştır. 1948 yılında ise II. Dünya Savaşı sonrası 1945 de kurulmuş olan Birleşmiş Milletler Örgütünce Evrensel İnsan Hakları Bildirisi'nde çocuk haklarından bahsedilirken 1959 yılında Çocuk Hakları Evrensel Bildirgesi 10 ana ilkeden oluşmuş şekilde çocuk hakları üzerine ortaya çıkmıştı. Bu bildirge 1989 yılında daha geniş olan Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ile değiştirilmiştir. (Yörükoğlu, 1992: 242-245)

Son olarak 20 Kasım 1990'dan itibaren her yıl "Dünya Çocuk Günü" olarak tüm dünyada kutlanılmaktadır. Tüm bu gelişmeler sonucunda ülkemizde ve dünyada her ne kadar kanunlar üzerinde her şey doğru gözükse de kısaca çocuğu tanımlayarak ailesi yanında yetişme fırsatı bulamayan bireylerden bahsedeceğiz.

1.2.2. Çocuk ve Korunmaya Muhtaç Çocuğun Tanımı

1.2.2.1. Çocuk Tanımı

Çocukluğun tarihçesine değindikten sonra aslında günümüzde çocuk diye kime denmektedir kısaca bu konuya inceleyecek olursak;

Marshall(1999)'a göre çocuk, evlat veya yetişkinlerle aynı ekonomik ve hukuksal statüde olmayan anlamlarda kullanılır.

Elaldı(2011)'e göre çocuk; Gelişim açısından 0-16 yaş dönemine verilen ad olup ama esnek bir durumdur; çünkü bazı bilim insanları çocukluğu 0-14 yaş şeklinde tanımlamaktadır.

Çocuk; gelişen bir insan yavrusu, olgunlaşmamış, “ergin” sayılmayan küçük yurttaş olduğu, üst sınırı belirsiz bir çağ olduğu da ileri sürülmüştür. Ancak yasalar çocukluğun bitimi ile ilgili farklı yaşlara değinmiştir. Ceza kanunu 12 yaşından küçüklerin ceza ehliyeti olmadığını savunurken Medeni kanun 18 yaşını evliliğin normal yaşı olarak görmektedir. Ancak kadın ve erkek arasında bedensel ve zihinsel açıdan gelişim farkı olduğu için çocukluk onlarda da farklı olarak tasvir edilebilir(Yörükoğlu,1992: 13).

Çocuk; yaş küçüklüğünden dolayı henüz sorumlu olmayan ve her çeşit muameleyi yapmaya yetkili bulunmayan insan olarak da tarif edilmiştir (Çeker, 1997: 29). Çocuğun tanımı hakkında birçok bilim adamı ve ülkelerde farklı tanımlar yapılsa da en kabul edilir tanımın Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 1. Maddesinde yer alan ‘*‘çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır. ‘*’ olduğu düşünülmektedir.

Farklı kanunlarda ve toplumlarda çocuğun tanımı farklı olarak verilmiş olsa da sosyal hizmet perspektifi ile yaklaştığımız bu konuda Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları sözleşmesini baz alarak devam edeceğiz.

1.2.2.2.Korunmaya İhtiyacı Olan Çocuğun Tanımı

Çocuklar, toplumların geleceğini oluşturduğundan dolayı çocukların geleceğe hazırlanması üzerinde durulması gereken bir husustur.. Kimli ya da kimsesiz, suçlu ya da suçsuz, fakir ya da zengin ve yahut fiziksel, ruhsal, mental ya da sosyal yönlerden özel

gereksinimi olan gibi ayrımlara girmeden çocukların korunması gerekir. Fakat, hayatlarında herhangi bir farklılık olması sebebiyle kendilerine özgü bir ihtiyacı olan çocukların oluşturduğu bir grup vardır ki bu çocuklara literatür ve yasalarda ‘korunma ihtiyacı olan çocuk’ olarak tanımlanmaktadır. (Şenocak, 2006:178-179).

Kimsesiz çocuklar; farklı sebeplerle ebeveynleriyle yaşama hakkından mahrum kalan tüm insanların içinin burkulmasına rağmen sahiplenilmeyen kişilerdir. Bu çocuklar toplumun avantajlarından(sağlık, eğitim vb.) en az yararlanan ama toplumun avantajlarına en çok ihtiyacı olan kişilerdir. Eğitim evresinde olan bu çocukların yaşamlarını idame ettirmek için çalışmak zorunda olduklarından dolayı piyasa tarafından iş gücü olarak görülebilmektedirler(Yörükoğlu,1992: 191).

Aile ile çocuk arasındaki bağlantı hamilelik süreci ile başlayarak doğum sonrası da devam etmektedir. Psikolojik, ekonomik, sosyal sebepler, kayıplar sonucu ebeveyn birlikteliğinin bozulması boşanma ya da vefat sonucu aile yapısı sekteye uğrayabilmektedir. Ailenin dağılmasıyla beraber çocuğun öz bakım ve temel ihtiyaçlarının karşılanmasının mümkün olmadığı durumlarda çocuk korunma ihtiyacı olan birey durumuna gelebilmektedir.(Kesen ve Ark, 2012)

Önceleri literatürde kimsesiz ya da yoksul çocuklar olarak daha sonra ise korunmaya muhtaç olarak tanımlanan çocuklar aslında zamanla literatürde daha doğru anlama gelen korunma ihtiyacı olan çocuk olarak düzenlenmiş ve ulusal yasalarda yer almıştır. Ulusal yaşamızda ise ‘‘korunmaya ihtiyacı olan çocuk’’ ile ilgili çeşitli hükümler ile durum biraz daha netleştirilmiştir. 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu 346. Maddesinde Çocuğun Korunması-Koruma Önlemlerinde ‘‘*çocuğun menfaati ve gelişmesi tehlikeye düştüğü takdirde anne ve babası duruma çare bulamaz veya bunlara güçleri yetmezse hakim çocuğun korunması için uygun önlemleri alır*’’ ibaresi yer almaktadır.

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu 3. Maddede Korunmaya İhtiyacı Olan Çocuk; ‘‘*bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuğu,*’’

Yine 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu 3. Maddede Korunmaya İhtiyacı Olan Çocuk:

‘‘...*beden, ruh ve ahlak gelişimleri veya şahsi güvenlikleri tehlikede olup;*

1- Ana veya babasız, ana ve babasız;

2- Ana veya babası veya her ikisi de belli olmayan;

3- Ana ve babası veya her ikisi tarafından terkedilen;

4- Ana veya babası tarafından ihmal edilip; fuhuş, dilencilik, alkolli içkileri veya uyuşturucu maddeleri kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere ve kötü alışkanlıklara karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocuğu korunmaya muhtaç çocuk” olarak kabul edilmektedir.

Bu bağlamda korunmaya ihtiyacı olan çocuk; her ne kadar tüm çocukların aileyle vakit geçirmesi önemli olsa da çeşitli sebeplerle ebeveyn kaybı yaşamış, ebeveynleriyle birlikte olma şansı olmayan ya da onlar tarafından ihmal ve istismar edilen erginliğe kavuşmamış bireylerdir.

1.2.2.2.1. Korunma İhtiyacı Olan Çocuklar İçin Alınacak Gerekli Tedbirler ve Koruma Kararı

Koruma Kararı

4721 Sayılı TMK 346. Maddesinde “Çocuğun menfaati ve gelişmesi tehlikeye düştüğü takdirde, ana ve baba duruma çare bulamaz veya buna güçleri yetmezse hakim, çocuğun korunması için uygun önlemleri alır.” ibaresi yer almaktadır. Burada başvurulacak ilk yöntem çocuğun aile yanında kalarak sosyal ve ekonomik destek verilmesi veya 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu 5. Maddesinde “Koruyucu ve destekleyici tedbirler” in uygulanması olacaktır.

Bu tedbirler;

Çocuğun öncelikle kendi aile ortamında korunmasını sağlamaya yönelik danışmanlık, eğitim, bakım, sağlık ve barınma konularında alınacak tedbirlerdir. Bunlar;

‘a) Danışmanlık tedbiri, çocuğun bakımından sorumlu olan kimselere çocuk yetiştirme konusunda; çocuklara da eğitim ve gelişimleri ile ilgili sorunlarının çözümünde yol göstermeye,”

“b) Eğitim tedbiri, çocuğun bir eğitim kurumuna gündüzlü veya yatılı olarak devamına; iş ve meslek edinmesi amacıyla bir meslek veya sanat edinme kursuna gitmesine veya meslek sahibi bir ustanın yanına yahut kamuya ya da özel sektöre ait işyerlerine yerleştirilmesine,”

“c) Bakım tedbiri, çocuğun bakımından sorumlu olan kimsenin herhangi bir nedenle görevini yerine getirememesi hâlinde, çocuğun resmî veya özel bakım yurdu ya da koruyucu aile hizmetlerinden yararlandırılması veya bu kurumlara yerleştirilmesine,”

“d) Sağlık tedbiri, çocuğun fiziksel ve ruhsal sağlığının korunması ve tedavisi için gerekli geçici veya sürekli tıbbî bakım ve rehabilitasyonuna, bağımlılık yapan maddeleri kullananların tedavilerinin yapılmasına,”

“e) Barınma tedbiri, barınma yeri olmayan çocuklu kimselere veya hayatı tehlikede olan hamile kadınlara uygun barınma yeri sağlamaya,”

Şeklinde açıklanmıştır. Burada ilk amaç çocuğun yüksek yararı gözetilerek öz ailesi yanında bakımının sağlanarak daha sağlıklı bir ortamda yetişmesini sağlamaktır. Ancak öz ailenin yanında kalması mümkün değilse 4721 Sayılı TMK 347. Maddesinde “Çocuğun bedensel ve zihinsel gelişmesi tehlikede bulunur veya çocuk manen terk edilmiş halde kalırsa hakim, çocuğu ana ve babadan alarak bir aile veya bir kuruma yerleştirebilir.” Maddesi gereğince alternatif bir çözüm yolu üretilmiştir. Yine 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu 22. Maddesinde Koruma Kararıyla ilgili olarak “Korunmaya muhtaç çocukların reşit oluncaya kadar bu Kanun hükümlerine göre Kurumca kurulan sosyal hizmet kuruluşlarında bakılıp yetiştirilmeleri ve bir meslek sahibi edilmeleri hususundaki gerekli tedbir kararı yetkili ve görevli mahkemece alınır. Bu karar için gerekli belgeler Kurumca düzenlenir ve ilgili mahkemeye gönderilir. Haklarında derhal korunma tedbiri alınmasında zorunluluk görülen çocuklar mahkeme kararı alınuncaya kadar, bu Kanuna göre kurulmuş kuruluşlarda veya aile yanında mahalli mülki amirin onayı alınmak suretiyle bakım altına alınır. ” ibaresi yer alır. Yine 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu 24. Maddesinde Koruma Kararının Kaldırılmasıyla ilgili olarak “Korunma kararı genel olarak çocuk reşit olana kadar devam eder. Ancak bu karar, korunma kararına neden olan şartların ortadan kalkması halinde Kurum yetkililerinin önerisi üzerine mahkemece çocuk reşit olmadan önce kaldırılabilir gibi reşit olduktan sonra da çocuğun rızası alınmak şartıyla devamı hususunda karar

verilebilir. Reşit olduktan sonra korunma kararının devamı aşağıda belirtilen şartlara bağlıdır.”

“a) 18 yaşını tamamlamış olan korunmaya muhtaç çocuklardan; “

“1. Ortaöğrenime devam edenlerin 20 yaşına kadar, “

“2. Yükseköğrenime devam edenlerin 25 yaşına kadar korunma kararları uzatılabilir. “

“b) Öğrenime devam etmeyen 18 yaşını doldurmuş çocukların bir iş veya meslek sahibi edilerek kendi kendilerine yeterli olabilmelerinin sağlanması amacıyla 20 yaşına kadar korunma kararları uzatılabilir. Bunlardan korunma kararı kalkmış; ancak tek başına yaşamını sürdüremeyecek durumda bulunan kız çocukları, kurumca himaye olunur. Bu çocukların emek karşılığı iâşe, ibate ve harçlıkları Kurumca karşılanmak kaydıyla Kurum hizmetlerinde çalışmaları da sağlanabilir. “

“c) Bedensel, zihinsel ve ruhsal özürleri nedeniyle sürekli bakıma muhtaç durumda bulunan ve çalışmaktan aciz olan Çocukların korunma kararı uzatılır. Korunma kararı kalkan çocukların Kurumla ilişkilerinin devamı sağlanır. Bu çocuklara gerektiğinde imkanlar ölçüsünde Kurumca yardımcı olunur.” denilmektedir.

1.3.Hizmet Modelleri

1.3.1. Kurum Bakımı Hizmeti

Kurum bakımı, korunmaya ihtiyacı olan bireyler için iyi bir uyum ve eğitimin verilmesi sonucu yaşamının önemli bir kısmını devam ettireceği modeldir. Ancak şunun da unutulmaması gerekir ki kurum bakımı resmiyetinden dolayı aile ve yakınlarının verdiği duygusal, sosyal, psikolojik ihtiyaçları yeterince karşılamayan bir modeldir. (Sevil, 2005: 140). Birey bir ilişki ve duygusallıktan uzak olan bakım türü genelde fizyolojik ihtiyaçların karşılandığı bir modeldir. Ancak normal bir gelişimde duygusal gelişimin önemi büyüktür. (Bıyıklı, 1995; 3). Bu yüzden kurum bakımı sadece fizyolojik ihtiyaçlara değil aynı zamanda sosyal ve psikolojik gereksinimleri de karşılamalıdır. . (Ersoy vd., 2012: 492).

Birçok Avrupalı devlette aile yanında bakım olan koruyucu aile ve evlat edinme hizmetleri artarken kurum bakımının azaldığı dikkat çekmektedir. Ancak biz gibi gelişmekte olan ülkelerde ekonomik zorluklar sebebiyle hala kurum bakımının devam ettiği dikkat

çekmektedir(Özdemir vd.,2008;283). Müslüman ülkelerde bu duruma işin dini boyutu ve ailenin içine başka bir bireyin alınmasının doğru olup olmadığı sorusu da kurum bakımını arttırmaktadır.

Her ne kadar kurum bakımı olumsuz gibi görünse de unutulmamalıdır ki bu kurumda kalan çocukların bir kısmına aileleri tarafından sığıntı olarak bakılmakta, sokakta ticari işlerde çalıştırılmakta, cinsel sömürü ya da suçla aynı ortamda yaşayabilmektedir. Bu yüzden en şanslıları devletin şefkatli yüzüyle tanışanlardır. (Yörükoğlu,1992: 192) Kurum bakımı her ne kadar sadece fizyolojik ihtiyaçları karşıladığı yönüyle eleştirilse de kurum bakımının daha devasa yapılardan yavaş yavaş daha minyatür yapılara dönüşmesiyle daha olumlu sonuçlar alınacağı düşünülmektedir.

Kuruluş Bakımı Hizmet Modelleri 0–12 yaş arası korunmaya muhtaç çocuklara hizmet veren çocuk yuvalarını,13-18 yaş arası korunmaya muhtaç çocuklara hizmet veren yetiştirme yurtlarını, 0-18 yaş arası korunmaya muhtaç çocuklara hizmet veren çocuk eve sevgi evlerini tanımlamaktadır.

1.3.1.1. Çocuk Yuvası

Çocuk Yuvası ilgili yönetmelikte ‘‘ 0-12 yaş arası korunmaya muhtaç çocuklar ile gerektiğinde 12 yaşını doldurup, tek başına yaşamını sürdüremeyecek durumda olanlardan Kurumca himaye olunan kız çocuklarının, bedensel, psiko-sosyal ve duygusal gelişimleri sağlıklı, topluma yararlı bireyler olarak yetiştirmekle yükümlü olan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı çocuk yuvalarını kapsar.’’ şeklinde tanımlanmaktadır.(Çocuk Yuvaları Yönetmeliği Tarih: 07.01.1999 Sayı: 23576 R.G.)

1.3.1.2. Yetiştirme Yurtları

Yetiştirme Yurdu ilgili yönetmelike-te ‘‘13-18 yaş ve 18 yaşın üzerinde korunma kararının devamını gerektiren koşulları taşıyan korunmaya muhtaç çocukları; Atatürk İlke ve İnkılaplarına bağlı, demokrasi bilincine sahip, insan haklarına saygılı, çağdaş, beden, ruh ve duygusal gelişimleri sağlıklı, topluma yararlı bireyler olarak yetiştirmek, korumak, bir iş veya meslek sahibi yapmakla görevli ve yükümlü olan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı yetiştirme yurtlarını kapsar.’’ şeklinde tanımlanmaktadır.(Tarih : 13.11.1995 Sayı : 22462 R.G.)

Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurtları gibi toplu modellerden AÇSHB'nca son yıllarda vazgeçilerek onun yerine Sevgi Evi vb. kuruluşların olduğu bireysel sistemlere geçilmiştir. Bu modelde 10-15 kişinin kaldığı koğuş tipi odalar yerine 2-4 kişinin barındığı, tek kişilik ranzaların olduğu, kendi yaş grubuna daha yakın bireylerle kalabilmenin verdiği avantajlı sistemlere geçilmiştir.

Daha çok ev tipi konutları andıran, bahçesi, mutfığı olan ayrıca ve bakıcıların bulunduğu modelde daha sıcak ve samimi bir ortam oluşturularak çocukların fiziksel gelişiminin yanı sıra psikolojik, sosyal ve zihinsel gelişiminin daha sağlıklı olacağı aidiyet hissinin daha fazla hissedildiği ortamlar profesyonel meslek elemanları ile birlikte sağlanmaya çalışılmıştır.

Bu yüzden Sevgi Evi Modeline de burada kısaca değinmek istiyoruz.

Toplu bakım hizmeti veren model yerine ev tipi binalardan oluşan 10-12 çocuğun bakımının sağlandığı aile tipi modeldir. Sevgi evleri ayrıca bir hizmet modeli olmayıp, çocuk yuvası ve yetiştirme yurdu mevzuatlarına göre işleyen aynı yaş grubundaki çocukların aynı evlerde kaldığı, kardeşlerin aynı ev ya da bahçe içerisinde yaşamasına fırsat vermesi sebebiyle önemlidir. Bu modelde kardeşler arası ilişki fazla olduğundan aile aidiyetinin arttığı, çocukların kendini daha güvenli bir ortamda hissettiği model olup yaş geçişlerinden dolayı kurum değiştirilmemesi sebebiyle farklı ortama geçme travmasının en az düzeyde atlatılması yönüyle daha sağlıklıdır.

1.3.1.3. Çocuk Evleri

Çocuk Evleri, “ 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında haklarında korunma ya da tedbir kararı verilen 0-18 yaş arası korunmaya muhtaç çocukları korumak, bir iş veya meslek sahibi yapmak, izlemek ve desteklemekle görevli ve yükümlü olan ve her ilin sosyal, kültürel açıdan çocuk yetiştirmeye uygun bölgelerinde tercihen il merkezinde okul ve hastanelere yakın apartman dairesi veya müstakil dairelerde 5 ila 8 çocuğun kaldığı evlerdir.” (Tarih: 05.10.2008 Sayı: 27015 R.G.)

Çocuk Evinde kalacak çocuklar koruyucu aile ve evlat edinme hizmetinden yararlanması mümkün olmayan, aynı cinsiyette ve kalanların arasında üç yaşından fazla yaş farkının olmadığı(kardeşlik durumu hariç; kardeşlik durumunda yaş farkı aranmamaktadır.) kurumlardır. Bu modelde amaç çocukların bir mahalle ortamında, insanlarla iç içe yaşayarak

kurum bakımının olumsuzlukları giderilmeye çalışılmaktadır. Bu modelde en önemli detaylardan biri burasının çocuk evi olduğuna dair hiçbir tabela vb. ibarelerin yer almamasıdır.

1.3.2. Sosyal ve Ekonomik Yardım Hizmeti

“Ekonomik Destek; yoksulluk içinde olup temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve hayatını sürdürmekte güçlük çeken çocuk ve gençlerin bakımı konusunda ailelerin desteklenmesi amacıyla verilecek olan süreli ekonomik yardımı tarif ederken-Sosyal Destek; Gençlerin ve ailelerin kendi bünye ve çevre şartlarından doğan ve kontrolleri dışında oluşan psikolojik ve sosyal sorunlarının önlenmesini ve çözümlenmesini, hayat standartlarının yükseltilmesini, kişilerin kendi kendine yeterli duruma gelmesini, sorunlarını çözme becerisi kazanmasını amaçlayan mesleki ça lışmaları tarif etmektedir.” (Tarih 03.2015 Sayı : 29284 R.G)

Bu hizmetin temel amacı ailelerinin yanında hayatlarını idame ettirmesi hedeflenen gençlerin maddi olanaksızlıklar ya da psiko-sosyal problemlerden dolayı kurum bakımına yönlendirilmesi yerine öz ailesi ya da yakın akrabalarınca bakılarak geleceğe hazırlanmasıdır. Unutulmamalıdır ki korunma ihtiyacı olan çocukların büyük bir çoğunluğu ekonomik sıkıntılar sebebiyle gelecekte maddi açıdan daha rahat bir hayata hazırlanmaları için devletin kollarına bırakılmaktadır.

1.3.3 Evlat Edinme Modeli

Evlat edinme müessesesi ilk kez 743 sayılı eski Türk Kanunu Medenisi(Medeni Kanun) nin 253-258. Maddeleri arsında yer almış fakat evlat edinmenin tanımı yapılmamıştır. Daha sonra 4721 Sayılı Yeni Türk Medeni Kanunu’nun 305-320. Maddeleri arasında evlat edinme hizmet modeli tanımlanmıştır. Yürürlüğe giren yeni TMK’ nun 315 maddesinde ‘ ‘ *Mahkeme kararıyla evlatlık ilişkisi kurulmuş olur*’ ’ hükmü yer almaktadır. Bu hüküm aslında evlat edinme hizmetinin taraflarının antlaşması ile kurulmuş bir nesep bağı olmadığına işaret etmektedir. (Yılmaz,2013:8) Evlat Edinme, evlatlık edinen ve edinilen ile nesep bağını oluşturan kanunda belirtilen şartlara göre düzenlenen devlet gücünün varlığına bağı bir hukuki düzenlemedir(Akıntürk,2002:362). Bir başka deyişle evlat edinme hizmeti evlat edinmeye uygun bir aile ile evlat edilmeye uygun çocuk arasında yasal bir bağıla çocuk-ebeveyn ilişkisinin kurulmasıdır.

Kendisine bakabilecek ebeveyn ya da akrabası bulunmayan çocukların aile yanına yerleştirilmesi koşuluyla fiziksel, zihinsel, bedensel, ruhsal gelişimlerini devam ettirmeleri hem çocuklar içi hem de toplumlar için kıymetlidir. (Aydos, 2000)

Gelişmiş Batılı ülkelerde hem çocuğun yüksek yararı düşünüldüğü için hem de maddi açıdan devlete daha az külfeti olduğu için sıklıkla tercih edilen bir yoldur. Küçük çocukları devasa binalarda askeri düzende yetişmesi yerine aile ortamı içinde bulunan ortamlarda yetiştirmişlerdir. Okul öncesi çağıdaki korunmaya ihtiyacı olan çocukların yüzde 90 a yakını aile yanlarına yerleştirilerek kurum bakımının olumsuz yönleri azaltılmaya çalışılmıştır(Yörükoğlu, 1992: 194).

Aile ile birlikte olmak üzüntü, keder gibi duyguları ebeveynlerle paylaşmak bireylerin rahatlamasını sağlar. Ayrıca çocuk için daha deneyimli bir yetişkinle beraber olduğunun farkındalığı çocuğun daha sağlam yere basması ve hayattan korkmamasını sağlar. Problemlerin azaldığı böyle bir ortamda çocuğun topluma katılımı ve kabullenışı daha kolay olur(Aydos, 2000:2). Ayrıca pek çok korunma ihtiyacı olan çocuğun bir aileye sahip olması onların refah ortamında yaşaması sadece çocukların sevgi, şefkat açlığının giderilmesinin yanı sıra topluma katkısı olan kişiler olarak yetişmesi bakımından da önemlidir.(Işık, 2004)

Korunma İhtiyacı olan çocukların yanı sıra evlat edinme hizmetinin çocuk sahibi olamamaktan dolayı kendilerini bahtsız gören eşlerin çocuk özleminin ve çocuk sahibi olma mutluluğunun kendilerine bahşedilmesi gibi önemli yararları bulunmaktadır.(Demir, 2003)

Bunun yanı sıra evlat edinme hizmetinin bazı sakıncaları da olabilmektedir. Evlat edinilen çocukların bakıcı niyetine kullanılması, gayrimeşru ilişkilerin toplum içinde bir zırh olarak kullanılması, bedensel ya da cinsel fayda beklenilmesi gibi. (Atalay, 2008) Bu sakıncalardan dolayı 4721 Sayılı TMK'unu her isteyen bireyin evlat edinmesine fırsat vermemiştir.

TMK 305 e göre *“Bir küçüğün evlat edinilmesi, evlat edinen tarafından bir yıl süreyle bakılmış ve eğitilmiş olması koşuluna bağlıdır. Evlat edinmenin her halde küçüğün yararına bulunması ve evlat edinenin diğer çocuklarının yararlarının hakkaniyete aykırı bir biçimde zedelenmemesi de gerekir.”*;

Bu süreç içerisinde Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı İl Müdürlüklerinde çalışan meslek elemanları aile ile 5 kere görüşme yaparak çocuğun yüksek yararı gözetilerek ailenin evlat edinmeye uygun bir aile olup olmadığına karar vermektedir.

I. Birlikte evlat edinme

Madde 306.-

‘Eşler, ancak birlikte evlat edinebilirler; evli olmayanlar birlikte evlat edinemezler.

Eşlerin en az beş yıldan beri evli olmaları veya otuz yaşını doldurmuş bulunmaları gerekir.

Eşlerden biri, en az iki yıldan beri evli olmaları veya kendisinin otuz yaşını doldurmuş bulunması koşuluyla diğerinin çocuğunu evlat edinebilir.’’

Eşlerin birlikte evlat edinmesinin sebebi Atalay (2008) inde belirttiği gibi meşru olmayan ilişkilerin toplumda kabul görmesi amacıyla yapılabilir. Ayrıca çocuğun yüksek yararı neticesinde küçüğün sağlıklı bir ev ortamında büyütülmesi gerekmektedir. Ancak ebeveynlerin soyadının farklı olması ya da evlilik dışı bir birliktelik olması evlat edinilen bireyin toplumda örselenmesini sağlayabilir. Yine Atalay’a göre anlık bir heves uğruna üvey evladın eşi kırmamak uğruna kabul edip hevesin geçmesi durumunda çocuğun kabullenilememesi durumunda küçüğün gelişimi risk altına girebilmektedir.

Ayrıca 30 yaşını dolduran bireyler tek başına da çeşitli durumlarda evlat edinebilmektedir. Ancak evlat edinmede evlat edinilen çocuğun rızası aranır. Çocuğun ayırt etme durumunun olmadığı durumlarda çocuk adına yasal vasi ya da vesayet dairesinin izni önemlidir. Evlat edinme de ebeveyn çocuk arasında ez az 18 yaş bulunmalıdır. Çocuğun yüksek yararı düşünüldüğü zaman ebeveyn-çocuk modelinin daha önemli olduğu görülmektedir.

1.3.4. Koruyucu Aile Modeli

Koruyucu aile müessesesi ülkemizdeki uygulaması 1949 yılında 5387 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle başlamıştır. Hizmetin geniş olarak uygulanmasına ise 1952 yılında başlanmıştır.(Koruyucu Aile Tanıtım Kitapçığı, 1999: 4). Daha sonra ise koruyucu aile hizmet modeli hem ulusal hem uluslararası kanunlarla desteklenmiştir. Özellikle uluslararası alanda

son derece geçerli olan BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 1989 yılında imzalanması ile koruyucu aile hizmeti daha evrensel bir durum haline gelmiştir. ÇHS 20. Maddesinde “*sürekli ya da sürekli olarak ailesinden mahrum kalan ya da ailesinin yanında kalması uygun görülmeyen çocukların devletlerce uygun olan bakım modelinin uygulanacağından ve bu bakım modelinin bakıcı aile yanına verilebileceğine değinilerek uluslararası camiada bu durum belirtilmiştir.*” Ülkemizde ise sadece Çocuk Hakları Sözleşmesine bağlı kalınmayarak bu durum birçok yasa ile pekiştirilmiştir. 4721 Sayılı TMK 347. Maddesinde “*çocuğun gelişiminin risk altında olduğu durumlarda bir aile yanına yerleştirilmesi durumundan*”, 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu 23. Maddesinde “*Mahkemenin koruma kararı verdiği çocuğun devlet kurumunun denetimi ile koruyucu aile yanına yerleştirilebileceğinden*” 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu 5. Maddesinde yer alan tedbirlerin içerisinde bakım tedbirinin eğer çocuğa karşı sorumlu olan ailenin görevlerini yerine getirememesi durumunda koruyucu aile yanına yerleştirilebileceği ile ilgili ibareler yer almaktadır.

Koruyucu aile, farklı sebeplerle yaşamını ya da yaşamının bir bölümünü öz ailesiyle geçirme şansını yakalamayan çocukların, aile içinde sürekli ya da sürekli olarak bu bakımın karşılığı bir ödenek alan ya da gönüllü olarak devletin koruma kararı devam ederken çocukların bakımı, eğitiminden sorumlu olan aile ya da kişilerdir.

Koruyucu aile tanımına ve çeşitlerine ilerleyen bölümde detaylı değinileceği için burada kısa bir tanım verilmiştir. Ancak öncesinde koruyucu aile modelinin faydalarından kısaca bahsedilecektir.

Küçük yaştaki bireylerin toplumsal hayata adapte olması, topluma faydalı insanlar olması ailenin vereceği sıcak bir ortamda sağlıklı bir şekilde büyümeleri ile mümkündür. Bundan dolayıdır ki öz aileleri yanında kalamayan ve devletin şefkatli kolları altında koruması altında bulunan küçük yaştaki bireylerin aile ortamında yaşaması oldukça önemlidir (İlik, 1995:95).

Koruyucu aile modelinin korunma ihtiyacı olan çocuğa sağladığı aile sıcaklığı, çocuğun psiko-sosyal, fiziksel, mental açılardan gelişimi açısından önemlidir. Özellikle yatılı bakım türünün ekonomik olarak daha ciddi tutarların harcanması hem de çocuğun gelişimi açısından olumsuz yönlerine yukarıda değinmiştik. Bu yüzden dünyada en çok kullanılan model olarak koruyucu aile modeli göze çarpmaktadır.(Işık,2005:24)

Ayrıca yoğun duygu geçişinin olduğu aile içerisindeki bireylere psikolojik tatmin yönünden katkı sunması koruyucu aile modelinin en önemli özelliklerinden biridir. Bireylerin bu tatmine ulaşması aile üyeleri arasındaki yoğunluğa bağlıdır. Bu tatmin bireylerin sahiplik hissi vererek motivasyonunun yükselmesine sebep olmaktadır. Bundan dolayı 21. yy. toplumunda psikolojik işlevi aile üzerindeki en önemli işlev olarak karşımıza çıkmaktadır. Ailenin bu işlevinin hiç şüphesiz çocuklar üzerindeki desteği önemli boyutlardadır. (Yıldız, 2015:14) Koruyucu aile hizmet modelinin en sağlıklı yönlerinden birisi belki de korunma ihtiyacı olan çocuk için sisli ve problemlili bir dönemde çocuğun sendelememesine yardımcı olarak günlük hayatına devam etmesine yardımcı olması durumudur. Bu süreç içerisinde eski çevresiyle iletişimi koparılmayarak hayata adapte olması kolaylaştırılırken desteğe ihtiyacı olan ebeveynlere de yardımcı olunmuş olunur. (Işık,2005:31)

Koruyucu aile hizmet modelinin faydalarından kısaca bahsedilmiştir. Her isteyen korunma ihtiyacı olan çocuğa koruyucu aile olabilir mi, şimdi kısaca koruyucu aile olabilmenin şartlarını inceleneyecektir.

1.3.4.1.Koruyucu Aile Olabilme Şartları

İlk olarak koruyucu aile olabilmenin şartları 2828 Sosyal Hizmetler Kanunu' nun 22. Ve 23. Maddelerine dayanarak oluşturulmuş Koruyucu Aile Yönetmeliğinin 8. Maddesinde belirtilmiştir.

-Türk Vatandaşı olması ve Türkiye’de ikamet ediyor olması: Burada daha önce de değinilen Çocuk Hakları Sözleşmesi 20. Maddesinde belirtilen “..... çocuğun yetiştirilmesinde sürekliliğin korunmasına ve çocuğun etnik, dinsel, kültürel ve dil kimliğine gereken saygı gösterilecektir.” İbareleri dikkat çekicidir. Sözleşmeden de anlaşılacağı üzere çocuğun yüksek yararı gözetilerek gelişiminin de sekteye uğramaması amacıyla kendi ülkesinin vatandaşı olduğu bir ailenin yanına yerleştirilmesi önemlidir. Ayrıca koruyucu aile ilişkisinin süreli olabilme ihtimali ve korunma ihtiyacı olan çocuğun öz ailesi ve sosyal çevresiyle görüştürülmesinin yeni hayatına adapte olmasını kolaylaştırıcı olduğu ve hatta öz ailesinin yanına dönebilme ihtimalinin bulunmasından dolayı ülkemiz sınırları içinde ikameti önemlidir.

-25-65 yaş aralığında bulunması: Koruyucu ailede, evlat edinme modelinde var olduğu gibi en az 18-en fazla 40 yaş gibi bir sınır yoktur. Burada önemli olan çocuğun korunma ihtiyacı olması sebebiyle belki geçici belki sürekli olarak bir aile yanında kalmasına

rağmen ailenin vereceği sıcak ortamdan faydalanması, doğru rol modellerle geleceğe daha sağlam yürümesidir.

-En az ilkokul düzeyinde eğitim almış olması: Bu madde daha sonra bahsedilecek koruyucu aile modellerine göre değişiklik gösterebilmektedir. Ama burada asgari olarak durum ortaya konmuştur.

-Düzenli gelire sahip olması: Korunma ihtiyacı olan çocukların hayata akranlarına göre daha geride başlayabilme ihtimali düşünüldüğünde koruyucu ailelerin çocuğun temel ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenli bir işte çalışmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca kimi kötü niyetli kişilerce bu durumun bir kazanç durumu haline getirilmesinin asıl amaç olmaması sağlanmalıdır.(Tarih: 14.12.2012 Sayı:28497 R.G.)

-Çocuğun anne veya babası ya da vasisi, koruyucu ailesi olamazlar; Çocuğun öz anne ve babası Çocuk Hakları Sözleşmesi 5. Maddesinde de yer alan “...*çocuğun yeteneklerinin geliştirilmesi ile uyumlu olarak, çocuğa yol gösterme ve onu yönlendirme konusunda ana-babanın, yerel gelenekler öngörüyorsa uzak aile veya topluluk üyelerinin, yasal vasilerinin veya çocuktan hukuken sorumlu öteki kişilerin sorumluluklarına, haklarına ve ödevlerine saygı gösterirler.*” tanımlamadan hareketle çocuklara bakmakta doğrudan yükümlü kişiler olması hasebiyle koruyucu aile olamazlar. Eğer ki maddi yoksunluktan dolayı böyle bir talep olursa yukarıda “Sosyal ve Ekonomik Destek Modeli” nde de belirtilen süreli olarak ekonomik yardımdan faydalanabilirler.

1.3.4.2.Koruyucu Aile Modelleri

Koruyucu aile modelleri korunma ihtiyacı olan çocukların özelliklerine göre değişmektedir. Her bireyin biricik olduğu ve eşsiz olduğu düşüncesiyle hareket eden sosyal hizmet perspektifinden de farklı modellerin olmasının çocuklar için daha sağlıklı olduğu düşünülmektedir. Koruyucu Aile Modelleri Koruyucu Aile Yönetmeliği’nin 4. Maddesinde tanımlanmıştır.

-Akraba veya Yakın Çevre Koruyucu Aile Modeli: Koruyucu Aile Yönetmeliği’nin 4. Maddesi a) bendinde bu model “*Veli ya da vasi dışında kalan kan bağı bulunan akrabalar ya da çocuğun iletişim içinde olduğu veya tanıdığı bakıcı, komşu gibi yakın çevresinde olan, tercih etmeleri halinde en az temel ana, baba eğitimleri kapsamında eğitim almış kişi ve ailelerin sağladığı bakıma*” şeklinde tanımlanmaktadır. (Tarih: 14.12.2012 Sayı:28497 R.G.)

Korunma ihtiyacı olan çocukla iyi ilişkiler içinde bulunan koruyucu ailenin çocuğun yakın çevresinden olması, farklı bir ortama girmenin vereceği olumsuzlukların azaltılması, çocuğun sosyal hayata daha rahat adapte olması bu modelin yararlarındandır.

-Geçici Koruyucu Aile Modeli: Koruyucu Aile Yönetmeliği'nin 4. Maddesi e) bendinde *“Acil koruma gereken ya da hakkında hizmet planı oluşturulmamış ve kuruluş bakımına yerleştirilmemiş ya da kendisi için planlanan hizmet modelinden çeşitli nedenlerle henüz yararlandırılamamış çocuklar için, temel ana, baba eğitimleri ve Koruyucu Aile Birinci ve İkinci Kademe Eğitimini almış profesyonel kişi ve ailelerin sağladığı birkaç gün ile en fazla bir ay arasında değişen bakıma”* şeklinde tanımlanır. (Tarih: 14.12.2012 Sayı:28497 R.G.). Bu modelde dikkat çeken durum koruyucu aile olmak isteyen ailelerin aldığı eğitimlerdir. Korunma ihtiyacı olup kuruma yerleştirilmemiş ve kısa bir süre için aile yanına yerleştirilmesi gereken çocuğa koruyucu ailenin doğru rol model olması ve korunma ihtiyacı olan çocuğu bu kısa sürede adaptasyon sorununu en aza indirerek gelişiminin sekteye uğramaması açısından önemli bir modeldir.

-Sürekli Koruyucu Aile Modeli: Koruyucu Aile Yönetmeliği'nin 4. Maddesi r) bendinde *“Öz ailesi yanına kısa sürede döndürülme imkânı bulunmayan ya da kalıcı olarak aile yanına yerleştirilemeyen çocuklara, tercihen temel ana-baba eğitimleri ve Koruyucu Aile Birinci Kademe Eğitimini almış kişi ve ailelerin sağladığı bakıma”* biçiminde tanımlanmıştır. (Tarih: 14.12.2012 Sayı:28497 R.G.). Uzun süre ailesinin yanına dönme fırsatı olmayan çocukların uzun süre yanında bulunma ihtimalinin olduğu ailelerin yanına yerleştirilmesini öngörmesi bu modeli önemli kılan bir etmendir.

-Uzmanlaşmış Koruyucu Aile Modeli: Koruyucu Aile Yönetmeliği'nin 4. Maddesi ş) bendinde *“Özel zorlukları ve ihtiyaçları olan çocuklara yardımcı olabilecek lisans eğitimine sahip olan veya eşlerden biri en az ilköğretim düzeyinde olmak üzere temel ana, baba eğitimleri, Koruyucu Aile Birinci ve İkinci Kademe Eğitimlerini almış kişi ve ailelerin sağladığı bakıma,”* şeklinde tarif edilmiştir. (Tarih: 14.12.2012 Sayı:28497 R.G.). Bu modelde özellikle özel zorluklar ibaresi önemlidir. Suça sürüklenen çocuklar olsun, suç mağduru, suça sürüklenen çocuklar gibi özel ilgi ve bakım gerektiren çocuklara ebeveynlik yapılacak olması sebebiyle ebeveynlerden birinin lisans mezunu olma şartı getirilmiştir.

Çocukların gelişiminde ebeveynler önemli bir yer tutmaktadır. Ebeveynlerin çocuklara olan davranış kalıpları onların sosyalleşmesinde etkilidir (Dökmen, 2006). Ailedeki bireyler

arası var olan ilişki ve aidiyet duygusu karşılaşacakları problemlere karşı güçlü bir şekilde durma gücü vererek problemleri çözme becerilerini geliştirecektir (Mavili ve diğerleri, 2014).

1.4.Sosyal Destek

İnsanların stresli durumlar karşısında ayakta kalabilmesi bireyleri, stres karşısında koruyan etkenleri araştırma ihtiyacını doğurmuştur. Bu düşünce de sosyal desteğin fiziksel ve psikolojik iyilik halini ve bizi istenmeyen durumlardan nasıl koruduğunu düşündürmüştür. Bu düşünce 1970’li yıllarda sosyal desteğin daha hızlı araştırmaya başlanarak sosyal hayata girmesini sağlamıştır.(Özdemir,2013:8)

İnsan toplumsal bir varlıktır. Bundan dolayı toplum içinde yaşamına devam eder. İnsan ilerleyen zaman içerisinde farklı olaylarla karşılaşır ve bunların üstesinden gelmeye çalışır. Bu süreçte istenen ya da istenmeyen duygu durumları ile karşılaşılması her kişide farklı olmasına rağmen bireylerin etrafındaki destek ağlarının var oluşu olayların üstesinden gelme mücadelesinde kişilere olumlu yansı. (Karataş,2012:258).

Ayrıca ‘‘kişiler genelde stresle karşılaşır, özellikle toplumsal beklentilerin artmasıyla mücadele etmesi gereken sorunlar beklenmedik bir şekilde artar. Bunların tamamının art arda gelmesi, bedensel ve sosyal çevredeki değişimlerle birlikte perçinlenir. Stresin artması ile problem çözme becerisinin artması beklenen bireyin aslında sorunları çözmek için ihtiyaç duyduğu sosyal destek de artar. (Akkaya,2011:15).

Bireyin en çok ihtiyaç duyduğu kavramlardan olan sosyal destek; aile, öğretmenler ve arkadaşlar tarafından yoğun olarak bireyde algılanan bir duygudur. Akkaya (2011)’ya göre ‘‘aile desteği; bireyin ebeveynlerinden algıladığı, arkadaş desteği; bireyin arkadaşlarından algıladığı, öğretmen desteği ise bireyin öğretmenlerinden algıladığı sosyal destektir’’.

1.4.1.Sosyal Destek Tanımı

Sosyal desteğin günümüzde çok farklı şekillerde tanımı yapılmıştır. Bir başkasının gözünde değerli olma, başkaları tarafından saygı ve sevgi görme, ihtiyaç anında yardım beklentisinin karşılanması olarak tanımlanabilmektedir. (Sarason, Sarason, & Shearin,1986; Akt. Eldeleklioğlu,2006:730).

Barrea ve arkadaşlarına (1981) göre sosyal destek kişinin kaygı durumunda aile, akraba, arkadaş gibi dış kaynaklardan aldığı yardım.(Akt:Özdemir,2013:8) iken Cobb (1976)’a göre ise ‘‘sosyal destek; insanın sevildiğine, değer gördüğüne, başkaları tarafından

fark edildiğine ve bir sosyal çevreye ait olduğunu düşünmesini sağlayan bilgi şeklinde tanımlanmaktadır” (Akt; Akeren,2017:16).

Sosyal destek, güç durumdaki bireylerin stres altındayken etrafındaki birey yada kurumlar tarafından sağlanan maddi manevi kaynak olarak tanımlanmıştır. (Eker ve Arkar, 1995, s:45-55).

Sosyal destek, sosyal çevreyle temasa geçme sıklığı ile kaygı oluşturan olaydan kişiyi savunan mekanizmalar ve bireylerarası ilişkiyi farklı açılardan inceleyen bir olarak tanımlanmıştır. (McElroy, 1997;Akt. Yıldız Peker,2012:10).

Sosyal destek alan yazında bireyin yaşamının her aşamasında var olması gereken kişinin bir yere ait olma hissini oluşturan ve insanlar arası etkileşimi de içine alan pozitif bir durum olarak varsayılır.(Çakır, Palabıyıkoglu, 1997:15-24)

Sosyal destek, genel anlamda bireyin yaşadığı olumsuz durumların sebep olduğu stresi azaltan ve psiko-sosyal çevreye uyumu arttıran ister bireylerden isterse kuruluşlardan alınan hizmetlerin tamamı olarak açıklanmıştır(Kaner ve Bayraklı, 2009:115-133).

Sarason ve arkadaşları (1983)'nın çalışmalarında ise, bireyin diğer insanlar tarafından ilgilenmesi, önem verilmesi, etkileşim içerisine girmesi ve ilişki içerisinde kendini ait hissetmesini sağlayan bir durum olarak nitelendirilmektedir (Akt.Bingöl,2013:24-25).

Sosyal destek kavramı özünde, bireyin çevresindeki diğer insanlar tarafından sevilmesi, ilgi görmesi, diğer insanlar tarafından değer verilmesi, güvenilmesi, saygı duyulması, gibi gereksinim ve ihtiyaçlarından kaynaklanmaktadır. Bu ihtiyaçların değişiklikler göstermesinden dolayı yapılan sosyal destek tanımlamalarında farklılıklar ortaya çıkmaktadır (Başer, 2006).

Sosyal destek konusunda alan yazın araştırıldığında alınan ve algılan sosyal destek olarak iki farklı sosyal destek tespit edilmektedir. Algılanan sosyal destek, kişilerin gereksinimi olduğunda var olan kaynak türleridir. Bu yüzden algılanan sosyal destek daha çok sübjektif ve nitelik açısından değerlendirilmekte olup bireyin sağlığı üzerine alınan sosyal destekten daha fazla etki edildiği belirtilmektedir. (Stokes, 1985; Akt.Nur Şahin,2011,s:39).

Sosyal destek ihtiyacı ve ulaşılabilirliği, bireyin yaşam evrelerine göre değişebilmektedir. Bu yüzden sosyal destekte bireyin algısı önemlidir. Kişinin sosyal desteğe başvurabilmesi için bir ihtiyacının olması bu ihtiyaç durumunda nereye ulaşacağını, desteği nasıl kullanacağını bilmesi gerekmektedir.

Sosyal destek kavramı bireylerin gereksinimlerinin farklılık göstermesinden dolayı, sevgi, şefkat, değer görmek, saygı duyulması gibi sosyal destek tanımları da farklılaşmıştır.(Başer, 2006).

1.4.2. Algılanan sosyal destek

Algılanan sosyal destek bireyin kendine atfettiği değerdir. Diğer insanlardan gördüğü sevgi, saygı ihtiyaç duyduğunda alacağı yardım, başkaları ile iletişimlerinden alacağı hazzın yüksek olduğunu düşünen bireylerin algıladığı sosyal destek daha fazladır. Algılanan sosyal destek bireyin karakter özelliklerinden ziyade davranış, huy gibi değişebilen özelliklerinden etkilenmektedir(Ardahan,2006:70).

Algılanan sosyal destek, bireyin başka insanların hal ve davranışları karşısında hissettiği sevgi durumunun bireysel değerlendirmesidir. Kısaca diğer insanlarla oluşturduğumuz ilişkilerin olumlu olduğunun hissedilmesini sağlayan durumdur(Oktan, 2005:183-192).

Algılanan sosyal destek; kişilerin yaşam alanlarında kendilerine verilen değeri, gösterilen özen ve gereksinimleri olduğunda yardım isteyebilecekleri kişilerin olması, var olan ilişkilerde kişinin tatmin olduğu düşüncesini gösteren genel bir düşüncedir. (Baştürk, 2002)

1.4.3. Sosyal Destek Önemi Ve İşlevleri

Sosyal desteğin temel işlevi, anksiyete oluşturan yaşam deneyimlerinin oluşturduğu zararları minimize veya stabilize ederek psikolojik iyilik durumunu korunmaktadır. Anksiyete oluşturan durumlarda sosyal desteğe sahip olunmaması durumunda iyi hissetme haline negatif etkisi bulunmamaktadır(Cohen, Wills, 1985;Akt. Bayraktar,2011,s:18). Sosyal desteğin temel işlevi, kişinin psikolojik sağlığını ve fiziksel sağlığını korumaktır(Olçay,2006:32). Ayrıca yüksek düzeylerde anksiyete oluşturan durumlarda sosyal destek bireyin adapte olmasını ve zorluklarla mücadele etmesini kolaylaştırarak anksiyetenin olumsuz etkilerini hafifleten bir koruma görevi yapmaktadır(Cohen, Wills,1985;Akt. Bayraktar,2011:18).

Sosyal desteğin işlevi sosyal çevrenin yaşamın farklı dönemlerinde alınan bilgiler ve arkadaşlıklar sayesinde yaşamın kolaylaştırması üzerinedir. Bebeklik döneminde anne, okul döneminde aile yaşlılıkta çocuklar yaşama daha az stresle devam edilmesi adına sosyal destek görevini gerçekleştirerek stresi minimize hale getiri(Turan, 2014:79).

1.4.4. Sosyal Destek Türleri ve Modelleri

Sosyal destek türleri tanımında alan yazında farklı tanımlamalar mevcuttur. Bu farklılıkların temeli sosyal destek kaynağının kişinin içinde büyüdüğü toplum ve yaşadığı sosyal çevreden kaynaklanmıştır. Her ne kadar tanımlar birbirinden ayrı olsa da amaçlar arasında çok büyük farklılıklar yoktur. Çünkü toplumun gereklilikleri ve stres kaynakları genelde birbirine benzemektedir.

Cohen ve Wills (1985) daha önceki sosyal destek türlerini kaynak olarak sosyal desteği dört boyutta ele almıştır. Bunlar araçsal destek, duygusal destek, yaygın destek ve bilgisel destektir. Bunları şöyle açıklamaktadır:

a)Araçsal destek, maddi ya da somut destek olarak tanımlanmaktadır. Yani para, işe yerleştirme ya da doğrudan yardım etme yer almaktadır. Örneğin bir kişiye borç verme, evine erzak alma, çocuğuna bakma, faturalarını ödeme gibi davranışlar bu türe girmektedir.

b)Duygusal destek, bireyin sevgi, kabul, aidiyet, koruma ve değerli hissetme gereksinimlerini içeren destek türüdür. Alan yazında ifade edici ya da yakın destek olarak da tanımlanmaktadır.

c)Yaygın destek, özellikle kişinin boş zamanlarında vakit geçirdiği, beraber gezdiği, eğlendiği ve deşarj olduğu sosyal arkadaşlık olarak nitelendirmektedir.

d)Bilgisel destek, bireyin karşılaştığı problemlerle ilgili danışmanlık yapma, geri bildirimde bulunma, tavsiye verme gibi konuları içermektedir. Birey için kaygı oluşturan durumlarda kendi çözüm yolları kısıtlı olabilir. Birey bu durumda daha önceden aynı sorunu yaşamış ve çözmüş ya da gözlemlemiş kişilerden yardım sağlayabilir(Akeren, 2017:20).

Cohen ve Wills(1985) e göre Sosyal desteğin türlerinin yanı sıra insanın psikolojik iyiliği hakkındaki faydalarını alan yazına kazandırmak için farklı modellerde hazırlanmıştır. Bunlar Temel Etki Modeli ve Tampon Etkisi Modelidir.

Temel Etki Modeli, Sosyal destek ile sağlık arasında paralel bir ilişkinin varlığına işaret eder. Bu anlayışa göre sosyal destek bireyin iyilik halini bütün koşullarda pozitif yönde etkilemektedir. Yani sosyal destek ile sağlık arasında paralel bir ilişkinin olduğunu ve aynı şekilde sosyal desteğin var oluşu nasıl pozitif etki yapıyorsa olmaması da bireyi negatif yönde etkileyecektir. Tampon Etki Modelinde ise birey özellikle stres oluşturan durumlarda sosyal desteğin işlevinden bahsetmektedir. Kısaca birey stresli bir durumla karşılaştığı zaman sosyal destek bireyleri bu olumsuz durumdan korur. Stres oluşturan olay ortaya çıktığında vücudun dengede kalmasını sağlar ve bu da stres oluştuğunda kişinin başvurabileceği kişilerin olması ya da sorun zme becerilerinin olduğuna ait inançla alakalıdır. Kısacası sosyal destek soruna ilişkin negatif algıyı düşürür, kaygıya neden olan sorunun üzümünü kolaylaştır ve anksiyetenin bedensel ve ruhsal iyilik hali üzerindeki negatif etkiyi yok etmeye yarayan bir araç görevi görür(Akt:Turan, 2014:80).

Cohen ve Wills'in bize kazandırdığı bu modellerin temelinde bireyin psikolojik sağlığı ye almaktadır. Sosyal destek ile psikolojik iyilik hali arasında paralel bir ilişkinin olduğunu anlatmaya çalışmaktadır.

1.4.5. Sosyal Destek Kaynakları ve Sosyal İlişi Ağları

Sosyal destek kaynakları genel olarak formal ve informal destek kaynakları olarak iki ana bölüm içerisinde ele alınmaktadır. İnfomal kaynaklar; kişinin daha samimi ilişkiler kurduğu, daha rahat iletişime geçtiği aile, komşu, kan bağının olduğu kişilerden oluşurken formal kaynaklar; daha resmi olan ğretmen, doktor, sosyal hizmet uzmanları gibi profesyonellerden oluşmaktadır (Akkaya,2011:14) .

Sosyal ilişi ise bireylerin sosyal çevrelerinde yer alan sosyal destek kaynaklarının sayısı ve niteliği olarak açıklanır. Kısaca çevresinde ne kadar çok insan varsa yani sosyal sermayesi ne kadar çoksa ve bu kişilerle olan ilişkilerinin samimiyet derecesi ne kadar ykseke sosyal ilişkilerde o kadar güçlüdür. Bireyin sosyal ilişkisi sosyal sermayesi içerisindeki kabul oranı ile açıklanabilir(Güney, 2016:56).

Görüldüğü üzere sosyal destek ve sosyal ilişi birbiri ile paraleldir. Çünkü kişinin sosyal ilişkilerini aile arkadaş gibi sosyal destek kaynakları belirlemektedir

1.5.Aidiyet

1.5.1.Aidiyetlik Kavramı ve Aidiyet Duygusu

İnsan sürekli bir şeylere, bir yerlere ait olma hali ve duygusu içindedir. İnsan doğduğunda bir aileye, anneye babaya “ait” olur. Zamanla bir mahalleye, şehre ait olur. Bir bakıma aidiyetlik bir kimliğe mensup olma, sahip olma duygusudur.

Ait olma toplumsallaşma ile de alakalı ve bağlantılıdır. Toplumsallaşma ile birlikte aidiyetlik duygusu başlar. Bir toplumun devamı ve sağlam bir şekilde ilerleyebilmesi için aidiyet gerekli bir unsurdur. İnsanların aidiyetleri kimliklerini oluşturan en önemli toplumsal unsurlardandır. İnsan hayatında aidiyet bağları zayıflıyorsa ya da yeni aidiyetler inşa ediyorsa, toplumsallaşma dolayısıyla tecrübe edilmekte ve toplumsallaşmanın en önemli boyutlarından birisine karşılık gelmektedir(Akın, 2011:21).

Aidiyetin, kelime anlamı ‘ilişkinlik’, ‘mensubiyet’, ‘ait olma hali’ olarak bilinir, fakat asıl olarak ilişkilendirme ile anlaşılabilir bir kavramdır. İlişkilendirme herhangi bir nesneye, insana, topluluğa, etnik gruba ya da sosyal bir kategoriye olabilir. Bu durum insanın kendini tanımlamada kullandığı unsurların çeşitliliği nispetinde genişletilebilir. Kimliğe iliştilen unsurların birey için ürettiği tanımlayıcı başlık, farklı bir açıdan bakıldığında aidiyetin bir parçası olur. Böylece kavram kimliğin bir parçası olarak yeni bir boyut kazanmış olur. Birey ve toplum arasında kurulan bağın bir ifadesi olarak ait olma aynı zamanda insanları birbirine benzeyen kategoriler içerisinde anlamaya da yardımcı olur (Alptekin, 2011:20). Ait olma ve aidiyet, birlikteliğin sosyal ve psikolojik destek içinde olmasını temin eden önemli duygulanımlardandır (Mavili, Kesen ve Daşbaşı, 2014:31). Birey topluma aidiyet duyma sorumluluğuna sahiptir ve toplumun sorumluluğu da o bireyi bir üye olarak kabul etmektir. Birey ve toplumun karşılıklı fayda sağlayabilmesi ve topluluk duygusunun güçlü temellere oturtulabilmesi için bu sorumluluk gereklidir. Burada önemli olan, toplumun belirlediği sınırların ve kuralların bilincindeki bireyin topluma güven duyması; aynı zamanda toplumun bireyde bu güveni sağlamaya yönelik işlev göstermesidir (Alptekin, 2011:55-56).

Aidiyetlik bir yere, bir aileye, bir şehre, dinsel bir gruba, bir nesneye, bir varlığa bilinçli ya da bilinçsiz ait olma, bağlanma duygusudur. Bazı aidiyetlikler insanın seçimi değildir ve doğuştan verili durumlardır. Örneğin insanın ailesi, dili, dini, ırkı tercih edilmeden yani doğuştan elde edilen gerçekliklerdir. Fakat insan zaman içinde kendi tercihi ile bir takım

farklılıklara, tercihlere yönelebilir. Bir siyasi gruba bağlı olabilir, kısa sürede iyi ilişkiler kurup kendini ailesindeymiş gibi rahat hissedebilir. İnsan farkında olarak ya da olmayarak bir yere ait olma çabası içindedir. Çünkü ait olma hissi, duygusu insanın insan olmasını sağlayan önemli unsurlardan biridir (Özkan, 2017: 36)

Birey ve toplum ilişkisi arasında aidiyetlik inancının varlığı da önemli bir unsurdur. Birey açısından bakıldığında bir toplum içinde yer almanın, o toplumla bir aidiyet bağı kurmanın ve yine o toplum tarafından benimsenmiş olmanın toplumsallaşma sürecinde kurulan yaşamsal bir ihtiyaç olarak görmek, yanlış olmayacaktır (Alptekin, 2011: 53-54)

1.5.2.Aile Aidiyeti

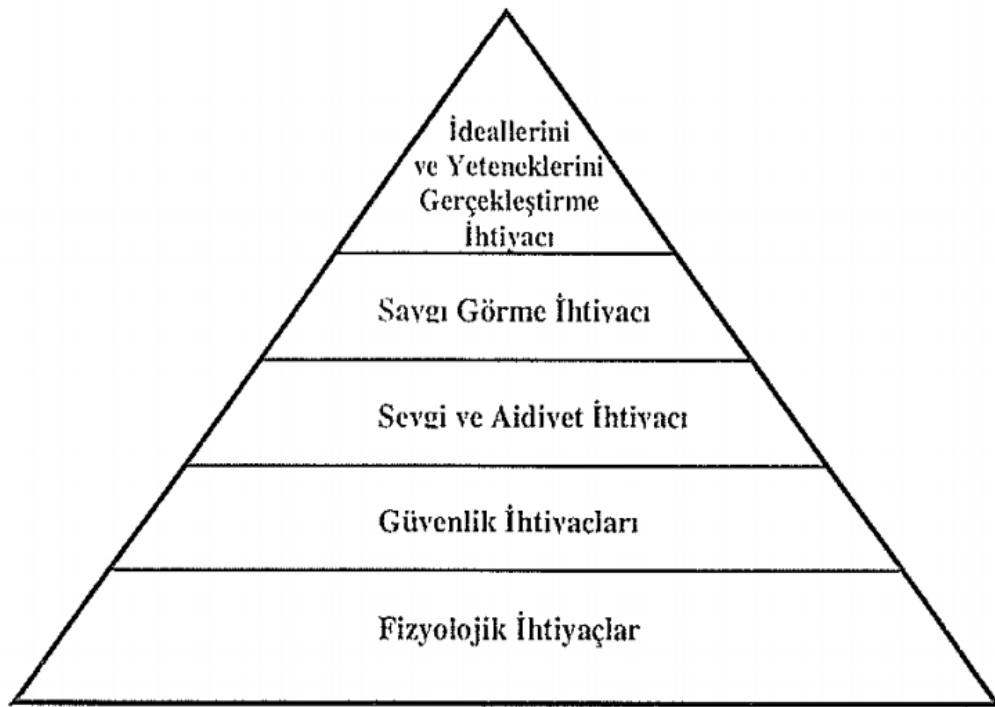
Aile, aidiyet ihtiyacının ilk başladığı yerdir (Gordon, 2010; akt. Uslu, 2012). Aile , bireyin geçmişi, bugünü ve geleceğini oluşturan ve birlikteliğin doğal sonucu olarak bir beklenti içerisinde olan karşılıklı ilişkiyi temsil eder (Yapıcı, 2010). Bu birliktelik aile üyeleri arasında geçmişten bugüne bir köprü oluşturarak ortak bir ülkeye yönelmelerine neden olabilir.

Aidiyet duygusu bağımlılık, adanmışlık, özerklik ve kendini gerçekleştirme içerir (Mavili, 2015:115). Bireyin bizi ilk olarak algıladığı, ortak menfaatlerinin olduğu, karşılıksız sevgi gösterildiği yer olan ailede yapılan paylaşımlar sonucu birey kendini aileye karşı sorumlu hisseder. Buradaki sorumluluk ve aidiyet duygusu çok önemlidir. Çünkü insanların grup veya toplum içindeki davranışları ile bireysel davranışları farklılık gösterebilir. Bireyin grup içinde, tek olduğu zamanlara göre davranışlarında farklılık olması, grubun bireyi etkilediğinin göstergesidir (Kağıtçıbaşı, 2006: 262). Özellikle grup içerisindeki doyuma ulaşan birey, grubun bir parçası olarak kabul edildiğinden farklı davranışlar gösterdiği görülmektedir (Şerif & Şerif, 1996: 154). Bu davranış farklılıkları bireyi ben yerine biz duygusu ile daha fazla yönelten bir durumdur. Bu sebeple aile, aidiyet düşüncesinin meydana gelmesi için son derece önemlidir. Aile içinde kabul gören, saygı, sevgi içerisinde büyütülen, sorumluluk sahibi olan kişilerin ailesine ve çevresine olan aidiyeti daha üst düzeylerde (Mavili, 2015:112). Çünkü birey ihtiyaçları bulunan bir varlık olup ihtiyaçlarını karşılayabildiği sürece kendisini geliştirme fırsatı bulur. Bu kendini geliştirme eyleminde de doğum sonrası bireyin içinde bulundukları aile ve sonrasında yer alacakları sosyal çevreyle oluşturduğu sosyal etkileşim ağlarının niteliği son derece önemlidir (Alptekin 2011).

1.5.3. Bireyin Aidiyet İhtiyacı

Aidiyet duygusu, insanların temel gereksinimleri arasındadır. Bu sebeple aidiyet kavramı psikolojide çok sık işlenmiş ve gereksinim olarak değerlendirilmiştir. Ait olma, insanların doğumu ile başlar. Hayatı boyunca da devam eder. Bireyin yaşamı boyunca hissettiği bazı eksiklerden kaynaklı muhtaçlıktan dolayı bireyi diğer insanlara yönelten bağlanma hissiyatıdır. İnsanlar bu his sayesinde kendini güvende görmektedirler(Koçyiğit 2014).

Baymur (1994)'a göre ihtiyaç terimi, insanların gelişimi ve sosyal çevreye adaptasyon kurabilmesi açısından gereken şartların eksikliği anlamındadır. Eksiklik durumunun fark edilmesine "ihtiyaç" bu eksikliğin organizmada hissedilmesine "dürtü", organizmanın ihtiyacı gidermeye yönelik eğilimine "güdü" denmektedir. Güdüler bir takım davranışlara sebep olmaktadır (Alptekin 2011). Kısacası aidiyet bir tercihten ziyade ihtiyaçtır. İnsanlar başkalarıyla ilişki kurma, kabul görme, bir bütünün parçası olmaya meyillidir.

Maslow'un "İhtiyaç Kuramı"na göre birey, birbirine hiyerarşik olarak bağlanmış ihtiyaçlardan oluşmaktadır(Güleç, 2002: 37). Bu hiyerarşiye göre insan alt düzeydeki ihtiyacını gidermeden bir üst basamağa geçememektedir. İnsanın ilk ve temel ihtiyaçları

fizyolojik ihtiyaçları olup bu ihtiyaç karşılandıktan sonra bireyin ikinci olarak aradığı ihtiyaç güvenliktir. Güvenlik ihtiyaı da tamamlandıktan sonra artık birey sevgi, saygı, aidiyet kendini gerçekleştirme gibi ihtiyaçlara yönelmektedir. Maslow'un ihtiyaçlar kuramına göre insanın temel ihtiyaçlarından biri özellikle de ergenlik dönemine girilmesi ile beraber başlayan kimlik bunalımı ve bunun sonucu olarak aidiyet, statü gibi yüksek benlik ihtiyaçlarıdır(Kuşat, 2003: 49). Özellikle bireyler temel ihtiyaçlarını karşıladıka toplum tarafından kabul edildikten sonra, kendini gerçekleştirme statü gibi daha ikincil ihtiyaçlara yönelmektedir.

İnsan kendini bir yere, bir gruba ya da herhangi bir şeye ait hissetmek için neler yapar? Bireyin illiyet ile bir gruba ya da topluma bağlanmak için gösterdiği en ilginç davranışlardan biri itaattir. Bireyler geçmişten günümüze bir gruba ye olmak için grubun ortak kararlarına uyma yoluna gitmiştir. İtaat sayesinde bireyler ödüllendirilmiş, kabul görmüştür. Bu yüzden itaat, diğer bireylere yönelik olarak ilişkilerini geliştirmek, üzerine düşen görevleri yerine getirmektir(İnceoğlu, 2000: 72).

Bireyler sadece itaat ederek grup içerisinde yer alamayabilirler. Aslında insanlar her zaman o kadar şanslı olamamaktadır. İnsanlar her ne kadar bazen gruba dahil olmak istese grup tarafından kabul edilmeyebilir ya da bağları zayıflayabilir. Böyle durumlarda aidiyet zayıflayabilir ya da yok olabilir. İnsanlar aidiyet duygusunu kaybettiği zaman ise kendini savunmasız hisseder, toplumdan soyutlanabilir ya da yabancılık duygusu çekebilir(Koçyiğit 2014).

Dışlanma; sosyal yapıların sınırlarının içerisine girememe durumudur. Aidiyet gibi bireylerin iradesine dayanmayan insanların arzuları dışında meydana gelen bir durumdur. Kısaca aidiyetin tersine illiyet bağlarından yoksun olunma durumudur(Taşkesen, 2018).

Bauman'a (1999) göre ise aidiyet ve dışlanma arasındaki fark; aidiyete sahip bireyler grubu biz olarak tanımlamaktadır. Biz yüz yüze ilişkilerin olduğu, aitlik duygusunun st düzeyde bulunduğu, bu duygudan dolayı huzur ve güveni içinde barındıran yerken "Onlar" ait olunmayan, istenmeyen bir kurgudur. Bizden olmayan her şey onlardır. Bireyler bu grup içine girmek isteseler dahi tekileştirildikten sonra dışarıda kalabilmektedir.

1.5.4.Aileye Karşı Aitlik Duygusu: Aile Aidiyeti

Aile aidiyetlik duygusunun ve bilgisinin ilk olarak öğrenildiği ve hissedildiği bir kurumdur. Aile sadece bu duygunun gelişimine katkı sağlamaz, aynı zaman da çocuğun ileriki yaşların da gelişimsel, toplumsal olarak hayatta yer alacağı birçok konuma da işaret eder. Din ve değerler eğitiminin, kimliğin, benliğin, paylaşımsal kazanımların olduğu yerdir. Bu yüzden aile aidiyeti değinilmesi gereken önemli noktalardan biridir.

Kişi bir gruba aidiyeti aile üzerinden inşa etmektedir. Bunu ailenin soyadını alarak, norm ve beklentilerine katılarak kurgular. Yani bir aile kurarak aidiyetliği inşa eder (Yıldırım, 2005: 2). Ailenin en önemli işlevlerinden birisi hatta birincisi, toplumsal dünyaya ait olmayan bebeklerin ve çocukların eğitilerek topluma üye olmalarını sağlamaktır (Akın:2011:21).

Aile üyeleri arasındaki bağ ve aidiyet duygusu ile bireyler, pek çok soruna karşı dayanıklılık kazanıp sorunlarla mücadele etme yeteneğine kavuşur, yani sorunların çözümü ve sorunlara karşı çözüm üretebilme noktasında büyük öneme sahiptir. Yapılan çalışmalar aidiyet duygusunun bireyin hem psikolojik hem de sosyal işlevselliği ile ilişkili olduğunu ve aidiyet duygusunun yüksek olmasının bireyin işlevselliğini arttırdığını göstermektedir (Akt:Mavili, Kesen ve Daşbaş, 2014: 30).

BÖLÜM-2 :YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evreni, örnekleme, veri toplama araçlarının tanıtılması, veri toplama yöntemi verilerin işlenmesi ve analiz edilmesi sürecinde kullanılan istatistikler işlemlerin açıklanmasına yer verilmiştir.

2.1- Problem Durumu

Çocukluk geçmişten günümüze hayatımızda önemli yer tutan konulardan olmuştur. Edebiyat, sanat, tarih gibi birçok farklı disiplinin merak edip üzerine araştırma yaptığı çocukluk 20. Yüzyıla beraber sanayi devrimi sonrası altın çağını yaşamaya başlamış ve toplumsal bir ele alışla değerlendirilerek çalışmalarda yer bulmaya başlamıştır. Küreselleşen dünyada teknolojinin gelişip tıbbın ilerlemesi ile birlikte doğum sırasında ölümler azalmış ve demografik yapıda önemli değişimler söz konusu olmuştur. Bu değişim ve gelişen dünyada çocuk hakları daha yüksek sesle dillendirilmeye başlanmış özellikle korunma ihtiyacı olan çocuklarla ilgili sosyal politika çalışmalarının sayısı artmaya başlamıştır.

Ancak buna rağmen koruma ihtiyacı olan çocukların varlığı devam etmektedir Bu araştırmada da koruma ihtiyacı olan çocukların sosyal destek algısı ve aile aidiyeti analiz edilmeye çalışılacaktır.

2.2- Araştırmanın Konusu

Çocuk, gelişim aşaması olarak belli bir yaşın altında olan, yetişkinlerle aynı statüde bulunmayan, ergin durumda olmamasından dolayı sorumluluk bulunmayan ve yetkileri olmayan bireye denilmektedir.

Çocukluğa bakış dünden bugüne ve toplumlara göre çeşitlilik göstermektedir. Eski çağlarda ikinci sınıf olarak kabul edilen çocuklar ticarete kullanılabilmekte ve rahatça öldürülebilmekteydi. Orta çağa doğru ise erken yaşta ergin kabul edilip hayatın ağır yükünü sırtına alarak mücadeleye atılabilen çocuklar günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte toplumların geleceği olarak görülmektedir. Bundan dolayı ise statü olarak özel bir değer atfedilmiştir. Bu sebeple geleceğin mimarları olan çocukların haklarının korunması gerekmektedir. 21.yy'da insan değerinin ve yaşama hakkının daha güçlü şekilde seslendirildiği dünyada kendini savunacak gücü ve yeterliliği olmayan çocukların haklarına bu çalışmada değinilmeye çalışılacaktır.

Çocukluğa bakış açısının ve insan haklarının şekillendiği günümüzde çocukların yaşlılarıyla beraber eğitim alma, yaşama, aileye sahip olma gibi haklardan faydalanması gerekmektedir. Gerek temel fizyolojik hakların gerekse psikolojik ve sosyolojik hakların karşılanması düzeyinde yasal düzenlemeler mevcuttur.

Bu araştırma korunma ihtiyacı olan çocuk gerçekliğini görünür kılmaya çalışmakla birlikte, korunma ihtiyacı olan çocukların sosyal destek algısı ve aile aidiyetini kendi gerçekliği içerisinde ele alarak farklı bir boyut kazandırmaya çalışacaktır.

2.3-Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı devlet koruması altında yetişen bireylerin sosyal destek algısı ve aile aidiyeti arasındaki ilişkinin incelenmesi ve araştırmacı tarafından belirlenen bağımsız değişkenlerle sosyal destek algısı ile aile aidiyeti arasında bir farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymaktır.

2.4-Araştırmanın Önemi

Devlet koruması altında yetişen bireyleri merkez alarak yapılan bu araştırmayı önemli kılan durum, korunma ihtiyacı olan çocuk kavramının literatüre geç dahil olmasından ve bilimsel açıdan ele alınmasının yakın tarihe dayanmasından kaynaklanmaktadır. Alan yazın incelendiğinde ülkemizde devlet koruması altında yetişen bireylerin sorunları üzerine çalışmalar olsa da aile aidiyeti üzerine çalışılmadığı tespit edilmiştir. Özellikle bu bireylerin sosyal destek algısı ve aile aidiyeti üzerine hiçbir çalışma bulunmadığı görülmüştür. Bu nedenle araştırmanın ülkemizde devlet koruması altında yetişen bireyler üzerine yapılan nadir çalışmalardan biri olacağı ve alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Ayrıca her birey yaşam dönemlerinde birbirlerinden farklı ve sıra dışı davranışlar sergilerler. Hem birey bazında hem de cinsiyet bazında davranışlar, bakış açıları, tutumlar değişebilmektedir. Özellikle devlet koruması altında yetişen bireylerin farklı bakım hizmet modellerinden yararlandığından bu çalışma ile devlet koruması altında yetişen bireylerin davranış ve tutumları daha iyi anlaşılmasına çalışılacaktır.

Bu sayede devlet koruması altında yetişen bireyleri daha iyi anlamamıza yardımcı olacak bu araştırma, ayrıca onların aile aidiyeti ve sosyal destek algısını belirleyerek onlara verilen hizmetlerde ne gibi yenilikler yapılacağı konusunda bir fikir sağlayacaktır.

2.5-Araştırmanın Varsayımları (Sayıtlılar)

1-Verilerin toplanacağı örneklemin evreni yansıttığı ve evren hakkında kanılara varmamızı sağladığı varsayılmaktadır.

2-Araştırmada kullanılacak olan nicel araştırma yöntemin sayısal verilere dayanmasından dolayı genellenebilirliği ve geçerliliği yüksek olduğu varsayılmaktadır.

3-Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin güvenilir ve geçerli olduğu varsayılmaktadır.

4-Aile Aidiyeti Ölçeğinin güvenilir ve geçerli olduğu varsayılmaktadır.

5-Katılımcıların tüm sorulara eksiksiz ve doğru cevap vereceği ve sonuçların güvenilir olduğu varsayılmaktadır.

6-Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının ölçülmek istenen özellikleri doğru tespit edeceği varsayılmıştır.

7-Araştırma sonucunun alan yazına ve devlet koruması altında yetişen bireylerin yaşamına katkı sağlayacağı varsayılmıştır.

8-Devlet Koruması Bakım Modellerinden kurum bakımı modelinden faydalanan bireylerin aile aidiyeti ve sosyal destek algısı puanlarının evlat edinme ve koruyucu aile modeline göre daha düşük olacağı varsayılmaktadır.

9- Ebeveyn, yakın akraba, kardeşlerle görüşme sıklığı arttıkça sosyal destek ve aile aidiyeti puanlarının yükseleceği varsayılmıştır.

2.6-Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu Araştırma:

1- Ülkemizde devlet koruması altında yetişen bireylerden toplanacak verilerle, bu verilerin toplanması için kullanılan ölçme araçlarıyla sınırlandırılmıştır.

2-Araştırmanın kadın ve erkek olmak üzere 420 kişiye uygulanması planlanmakta olup bu uygulama ölçme araçlarıyla sınırlıdır.

3-Görüşme yapılacak bireyler en az iki yıl ailesinden ayrı kalma şartıyla sınırlandırılmıştır.

4-Araştırmada ele alınan değişkenler, uygulanan ölçüm araçlarının güvenirlik ve geçerlilik boyutlarıyla sınırlıdır.

2.7-Tanımlar

Aile: Bireylerin sağlıklı gelişimi için gerekli olan sevgi, şefkat ve bakım ihtiyacını karşılayabileceği, içerisinde bulunulan topluma uygun bir birey olarak yetişmenin ve işlevlerini yerine getirebilmenin sağlandığı en uygun yerdir. (Çakıcı, 2006).

Çocuk; Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinde(1989):

“çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır. ” ibaresi yer almaktadır.

Korunma İhtiyacı Olan Çocuk: Sosyal Hizmetler Kanununda (1983):

“...beden, ruh ve ahlak gelişimleri veya şahsi güvenlikleri tehlikede olup;. Ana veya babasız, ana ve babasız; ana veya babası veya her ikisi de belli olmayan; ana ve babası veya her ikisi tarafından terkedilen; ana veya babası tarafından ihmal edilip; fuhuş, dilencilik, alkollü içkileri veya uyuşturucu maddeleri kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere ve kötü alışkanlıklara karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocuğu korunma ihtiyacı olan çocuk” olarak tanımlanmaktadır.

Sosyal Destek; bedensel ve psikolojik sağlığı pozitif yönde etkileyen, gerginlik oluşturan yaşam olaylarının etkisini azaltan, ihtiyaç duyulduğunda bireye maddi, manevi destek sağlayan kişiler ve kişiler arası ilişki olarak tanımlanmaktadır (Ardahan, 2006:68).

Algı, duyu organıyla elde edinilen verilerin kişiye göre şekillenmesi ve dış dünyada gerçekleşen olaylar aslında nesnel olmasına rağmen medya, aile, sosyal çevreye göre bireyin değerlendirmesinin farklı oluşudur (Şüyün,2010: 12).

Aidiyet: Koçyiğit (2014)’e göre ait olma, kişinin dünyaya gelişle birlikte birtakım eksikliklerinin yarattığı muhtaçlık sebebiyle, çevresindekilere olan ihtiyacının doğurduğu, kendisini başkalarına yöneltten bağlanma duygusudur.

2.8. Araştırmanın Modeli

Devlet koruması altında yetişen bireylerin sosyal destek algısı ve aile aidiyetine ilişkin görüşlerini belirlemeyi hedefleyen araştırma nicel verilere dayalı tarama modeli türlerinden ilişkisel tarama türüne dayalı bir araştırmadır.

Tarama modelleri, geçmişte veya şuan var olan bir durumu olduğu biçimde göstermeyi hedefleyen yaklaşım olarak ele alınmaktadır. İlişkisel tarama modelinde ise iki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasında birlikte değişimlerin varlığını ya da derecesini belirlemeye çalışan bir modeldir. Bu modeldeki ilişkiler doğrudan bir neden sonuç ilişkisi olarak tanımlanamaz; ancak bu yönde bazı ipuçları vererek değişkendeki durumun tespit edilmesine ve diğer değişkendeki durumun tahmin edilmesi için faydalı bilgiler verir. İlişkisel tarama modelinde değişkenler arasındaki ilişkiler kolerasyon ve karşılaştırma türü olarak iki başlığa ayrılır. Kolerasyon türü modelde değişkenlerin arasındaki değişimin yönü incelenirken karşılaştırma türünde ise bağımsız değişkenler ile gruplar arasında anlamlı bir farklılık olup olmaması durumu incelenmektedir. (Karasar, 2005).

2.9. Evren Örneklem

Araştırmada iki tür evren bulunmaktadır. Bunlar genel evren ve çalışma evreni olarak ayrılmaktadır. Çalışma evreni ise ulaşılabilen evren olarak tanımlanmakta olup somut olan evrendir.

Örneklem ise belirli bir evrenden belli kurallar çerçevesinde belirlenen ve belirlenen evreni temsil yeterliliği kabul gören küçük gruplar olarak tanımlanmaktadır.(Karasar, 2000). Örneklem büyüklüğünün seçilmesi, örnek bir kütleden alınan bilgilerden başlayarak var olan evren üzerine genelleme yapma olasılığıdır. Örnek kütle genişledikçe evren üzerine yapılacak olan genellemelerdeki hata oranının düşmesi sağlanacaktır.

Örneklem büyüklüğünü saptamak için kullanılan bazı formüller şunlardır (Özdamar, 2003:116-118):

N: Evren birim sayısı, n: Örneklem büyüklüğü

P: Evrendeki X'in gözlenme oranı, Q (1-P): X'in gözlenmeme oranı

Z_{α} : $\alpha= 0.05, 0.01, 0.001$ için 1.96, 2.58 ve 3.28 değerleri

d= Örneklem hatası

σ = Evren standart sapması

$t_{\alpha, sd}$ = sd serbestlik dereceli t dağılımı kritik değerleridir ($sd=n-1$). $t_{\alpha, sd}$ kritik değerleri $sd= n-1 \rightarrow 5000$ olduğunda Z_{α} değerlerine eşit alınabilir.

Evren birim sayısı 10000'in üzerinde olduğu durumlarda yukarıdaki formüller aşağıdaki gibi uygulanır.

$$n = \frac{\sigma^2 \cdot Z_{\alpha}^2}{d^2}$$

Araştırmanın evrenini 1965-2015 yılları arasında devlet koruma modellerinin herhangi birinden yararlanmış Türkiye'deki bireylerden oluşmaktadır.(Koruyucu aile, evlat edinme, yetiştirme modeli)

Ülkemizde devlet korumasından faydalanmış kişilerin sayısı ile ilgili istatistiki bilgiye ulaşılamamıştır. Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile görüşülmüş ancak bu bilgilerin verilmesinin uygun olmadığı bilgisi alınmıştır. Alanda çalışan meslek elemanları ile yapılan görüşmelerde sadece şehir şehir olarak ve belirli bir zaman dilimi içerisinde ulaşılabileceği bilgisi alınmıştır. Bu sebeble örneklem hesaplamada 1000000 sayısı baz alınmış ve 384 kişinin 0,05 güven aralığı içerisinde evreni temsil etme kabiliyetine sahip olduğu görülmüştür. Bu kapsamda 1965-2015 yılları arasında devlet koruma modellerinin herhangi birinden yararlanmış 420 kişiye ulaşılmıştır.

Katılımcılara ulaşırken kartopu örnekleme modeli kullanılmıştır. Bu modelde evrene ait alt birimlerden birisi ile temasa geçilir. Ardından diğer birimlere ulaşılarak bir kartopu gibi örneklem grup genişletilir(Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004, s.45). Araştırmada kartopu örneklem modelinin tercih edilmesinin nedeni devlet koruması altında yetişen bireylerin bilgilerine devlet kurumları aracılığı ile ulaşılamamış olmasıdır. Veri toplamada ilk başta 8 katılımcıya ulaşılmış ve onların yönlendirmesi ile facebook, whatsapp gibi sosyal medya gruplarına katılım sağlanarak bilgiler toplanmıştır

2.10- Veri Toplama Araçları

Bu bölümde araştırma yapılırken kullanılan ölçekler ve kişisel bilgi formu hakkında bilgi verilecektir.

2.10.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmaya katılan bireyler hakkında bazı genel bilgileri toplamak amacıyla, araştırmacı tarafından “Kişisel Bilgi Formu” hazırlanmıştır. Kişisel Bilgi Formu’nda devlet koruması altında yetişen bireyleri cinsiyetleri, yaşları, anne baba yaşam durumu ve anne baba eğitim düzeyini vb. belirlemeye yönelik 34 soru yer almaktadır.

2.10.2.Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği

Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (Multidimensional Scale of Perceived Social Support); Zimet, Dahlem, Zimet ve Farley (1988) tarafından geliştirilmiştir. 12 maddelik bu kısa ölçek "Aile", "Arkadaş" ve "Özel bir insan" gibi üç alt boyuttan kaynaklanan desteğin yeterliliğini kişilerin öznel olarak değerlendirmelerini amaçlamaktadır. Likert tipi ölçek olup 1’den 7’ye kadar 1 hayır 7 evet arasında işaretlenmesi istenen bir ölçek tipidir. Elde edilen puanın düşük olması algılanan sosyal desteğin düşük olduğunu; yüksek olması ise algılanan sosyal destek düzeyinin yüksek olduğunu ifade etmektedir. ÇBASDÖ Eker ve Arkar (1995) tarafından Türkçeye çevrilerek geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır.

Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin Cronbach alfa (α) değeri 0,78-0,92 arasındayken bu araştırmada ise: ‘‘aile’’ alt ölçeği için 0,912; ‘‘arkadaş’’ alt ölçeği için 0,922; ‘‘özel bir insan’’ alt ölçeği 0,932; ölçeğin tamamının puanı 0,914 olarak bulunmuştur.

2.10.3.-Aile Aidiyeti Ölçeği

Aile Aidiyeti Ölçeği Daşbaşı, Kesen ve Mavili (2015) tarafından insanların aile aidiyetini ölçme amacıyla geliştirilmiştir. 17 maddelik bu kısa ölçek 5 şıklı likert tipi ölçektir. Ölçekte düşüncelere göre tamamen katılıyorum (5), katılıyorum(4), kararsızım(3), katılmıyorum(2), tamamen katılmıyorum(1) olmak üzere beş derecede görüşten meydana gelmektedir. Ölçeğin kendi içerisinde iki alt boyutu bulunmaktadır. Bunlar ‘‘Kendilik aidiyeti alt boyutu, Aile aidiyeti alt boyutu’’ dur. Puan arttıkça aile aidiyet alt boyutu da artmaktadır.

Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin Cronbach alfa (α) değerleri ise yukarıda açıklanan sırayla: ‘‘kendilik aidiyeti’’ alt ölçeği için; 0,93; ‘‘Aile aidiyeti’’ alt ölçeği için 0,82; ve ölçeğin toplam puanı 0,94 olarak belirtilmiştir. Bu araştırmada ise Cronbach alfa değeri (α)

“kendilik aidiyeti” alt ölçeği için 0,92; “Aile aidiyeti” alt ölçeği için 0,83; ve ölçeğin tamamı için 0,94 olarak bulunmuştur.

2.11.Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler Kişisel Bilgi Formu, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve Aile Aidiyet Ölçeği kullanarak toplanmıştır.

Araştırma için veri toplamak amacıyla ilk önce bağımsız değişkenler oluşturulmuş alanda çalışan uzmanlar ve devlet korumasından yararlanan bireylere uygulanıp geri dönüt aldıktan sonra değişkenler revize edilmiştir. Kişisel bilgi formu ve ölçekler hem World halinde hem de elektronik ortamda hazırlanmıştır. Hazırlanan veri toplama araçları yüz yüze ve elektronik ortamda uygulandıktan sonra verilere toplanıp SPSS 15 paket programına işlenmiştir.

Ölçek ve alt boyutlar için güvenirlik analizi SPSS 15 paket programı yardımıyla Cronbach's Alpha Katsayısı ile hesaplanmıştır. Güvenirliği yapılan anket için istatistiksel analiz yöntemlerine geçilir. Kesikli(gruplanmış) veriler için frekans analizi, Sürekli(Gruplanmamış) veriler için tanımlayıcı istatistikler hesaplanır. Ölçek alt boyut ve ölçek genel toplam puanları hesaplanarak elde edilen puanların(verilerin) analiz etmek için değerlerin normal dağılıma uygunluğu ve varyans eşitliğine bakılarak parametrik veya parametrik olmayan testlerin uygulanabilirliğine karar verilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluk testi Kolmogorov-Smirnov testi kullanılarak, yine varyans homojenliği için levene testi kullanılarak test edilmiştir. Parametrik testlerin uygulanabilmesi için aynı anda hem normal dağılıma uygunluğu hem de varyans homojenliği gereklidir. Verilerin Normal dağılmaması yada homojen varyanslı olmaması parametrik olmayan testleri kullanmayı gerektirir.

Yapılan Kolmogorov-Smirnov testi ve levene testi sonucunda verilerin Normal dağılım göstermediği ve bu nedenle, analiz için Parametrik olmayan testlerden bağımsız ikiden fazla grup için Kruskal-Wallis Testi, bağımsız iki grup için Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Yine ilişki için Spearman Korelasyon Testi kullanıldı.

Çalışmanın istatistiki testlerini SPSS 15 paket programları kullanılmıştır.

3.BÖLÜM BULGULAR

Bu bölümde devlet koruması altında yetişen bireylerin demografik özellikleri, bağımsız değişkenler ile ölçekler arasındaki ilişki incelenerek devlet koruması altında yetişen bireylerin durumu sayısal verilerle açıklanmaya çalışılacaktır.

3.1. Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Genel Bilgilerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde yetişkinlerin demografik özelliklerine ve genel bilgilerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Araştırmaya katılan yetişkin bireylerin cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim durumu, çalışılan sektör ve ailedeki birey sayısı gibi bazı sosyo-demografik özelliklere göre dağılımları Tablo-6'ya kadar sunulmuştur.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Yaş-Cinsiyet-Medeni Durum-Kardeş Sayısı-Eğitim Durumu-Mesleği-Aylık Gelirine Göre Frekans Dağılım Tablosu

Değişkenler	Frekans(f)	Yüzde(%)
Cinsiyet		
Kadın	278	66,2
Erkek	142	33,8
Yaş		
18-25 Yaş Arası	130	31,0
26-45 Yaş Arası	252	60,0
46-64 Yaş Arası	32	7,6
65+	6	1,4
Medeni Durumunuz		
Evli	208	49,5
Bekar	175	41,7
Boşanmış	32	7,6
Eşi Vefat Etmiş	5	1,2
Kardeş Sayınız		
0-2	124	29,6
3-5	217	51,7
5+	79	18,7
EğitimDurumunuz		
İlkokul	22	5,2
Ortaokul	66	15,7
Lise	162	38,6
Ön Lisans	76	18,1
Lisans ve Üstü	94	22,4
Mesleğiniz		
Memur	287	68,3
İşçi	64	15,2
Ev Hanımı	22	5,2

Öğrenci	31	7,4
Diğer	16	3,8
Aylık Geliriniz		
0-2000 Arası	95	22,6
2000-3000 Arası	132	31,4
3000-5000 Arası	173	41,2
5000-10000 Arası	20	4,8

Tablo-1' e bakıldığında araştırmaya katılan bireylerin yaşlarının ağırlıklı dağılımı 26-45(%60) yaş arasındır. Yaş aralığının bu aralıkta sıkışmasının sebebi verilerin sanal ortamda toplanmış olması kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Genelde sosyal medyayı 45 yaş üzerinde olan nüfusun 45 yaş altındaki bireylere göre daha aktif kullandığı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet dağılımında 278 kadın(%66,2) ve 142 erkek(%33,8) dir. Ülkemizdeki cinsiyet dağılımına bakıldığında ise 2019 yılı itibarı ile nüfusun %50,2'si erkek; %49,8'i ise kadındır. Devlet koruması altında yetişen bireylerle ilgili meslek elemanları ile yapılan görüşmelerde ise devlet korumasında erkek bireylerin kadınlara göre daha fazla olduğu bilgisi edinilmiştir. Buna rağmen kadın katılımcıların araştırmaya daha çok katıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bunun temel sebebinin kadınların erkeklere göre daha paylaşıma açık olmasından kaynaklandığı tahmin edilmektedir.

Medeni durumları 213(%50,7) evli veya eşi vefat etmiş , 175(%41,7) bekar, 32(%7,6) sı ise boşanmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin medeni durumu incelendiğinde evlilik ve aile birlikteliğine inançlarının devam ettiği düşünülmektedir. Eğitim durumları incelendiğinde ise 332(%79,1) kişinin ortaöğretim ve üstü olduğu görülmektedir. Meslek dağılımları incelendiğinde 287(%68,3) kişinin memur olduğu ve gelir dağılımının ağırlıklı olarak 3000-5000 aralığındadır. Burada temel etkenin ortaöğretim mezunu olanların memuriyet hakkından faydalanabiliyor olmasından dolayı eğitim seviyesinin yüksek olduğu ve bunun sonucu olarak memur oldukları ve maaşlarında memur maaş arasında olduğu düşünülmektedir.

Tablo 2:Araştırmaya Katılan Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Koruma Kararı Çıkmadan Önce Yaşanılan Yer, Koruma Kararı Çıktıktan Sonra Yaşanılan Yer, Biyolojik Anne ve Baba Eğitim Durumu Değişkenlerine Göre Frekans Dağılım Tablosu

Değişkenler	Frekans(f)	Yüzde(%)
Koruma Kararı Çıkmadan Yaşanılan Yer		
Köy	142	33,8
İlçe	83	19,8
İl	143	34,0
Büyükşehir	52	12,4
Koruma Kararı Çıktıktan Sonra Yaşanılan Yer		
Köy	15	3,6
İlçe	62	14,8
İl	241	57,4
Büyükşehir	102	24,3
Biyolojik Annenizin Eğitim Durumu		
Okur Yazar Değil	120	28,6
İlkokul	188	44,8
Ortaokul	31	7,4
Lise	24	5,7
Önlisans	3	,7
Bilinmiyor	53	12,6
Biyolojik Babanızın Eğitim Durumu		
Okur Yazar Değil	61	14,5
İlkokul	180	42,9
Ortaokul	55	13,1
Lise	42	10,0
Önlisans	9	2,1
Bilinmiyor	71	16,9

Tablo-2. incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin koruma kararı alınmadan önce 142(33,8) si köyde, 83(%19,8) ü ilçede, 143(%34) ü ilde ve 52(12,4) ü büyükşehirlerde yaşamaktadır. Koruma kararı sonlandıktan sonra ağırlıklı olarak ise 343(%81,7.) ü illerde ve büyük şehirlerde yaşamaya başlamıştır. Burada temel etkenin bireylerin korumaya alındığı tarihlerde ülkemiz nüfusunun daha kırsalken son dönemde ise kent nüfusunun artışının sebeplerden biri olduğu kanısına varılmıştır. Ayrıca kırsal bölgelerde maddi imkansızlıkların da bu durum üzerinde etkili olduğu ancak bireylerin devlet koruması sonrasında memuriyet hakkını kazanması ile illerde hayatlarını idame ettirdikleri düşünülmektedir.

Biyolojik annenin eğitim durumları incelendiğinde 308(%73,4) inin ilkokul ya da daha alt seviyelerde eğitim aldığı görülmüştür. Biyolojik babanın eğitim durumunda da 241(%57,4) ile ilkokul ve daha alt seviyelerdedir. Bu durumu da ülkemizdeki eğitim seviyesinin artmasının 1990 sonrası dönemde özellikle köyden kente göçlerle beraber son

dönemlerde ise kırsal bölgelere okulların götürülmesi taşınabilir eğitim gibi sistemlerde arttığı tahmin edilmektedir.

Tablo 3:Araştırmaya Katılan Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Biyolojik Anne ve Babanın Ekonomik Durumu, Ebeveynlerin Evlilik Türü, Ebeveynler Arasındaki Akrabalık İlişkisi ve Ailelerini Kim Olarak Gördüklerine Göre Frekans Dağılım Tablosu

Değişkenler	Frekans(f)	Yüzde(%)
Biyolojik Anne ve Babanızın Ekonomik Durumu		
Çok Düşük	151	36,0
Düşük	115	27,4
Orta	81	19,3
Yüksek	7	1,7
Bilinmiyor	66	15,7
Ebeveynlerinizin Evlilik Türü		
Görücü Usulü	225	53,6
Flört	48	11,4
Bilinmiyor	147	35,0
Ebeveynleriniz Arasında Akraba İlişkisi Var Mı		
Evet	60	14,3
Hayır	277	66,0
Bilinmiyor	83	19,8
Ailenizi Kim Olarak Görüyorsunuz		
Ebeveynler	204	48,6
Akrabalar	57	13,6
Koruyucu Aile	9	2,1
Kurum Çalışanları	28	6,7
Arkadaşlar	60	14,3
Diğer	62	14,8

Tablo-3. incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin anne ve babalarının ekonomik durumunun 266(%63,4) ile düşük ve çok düşüktür. 81 kişinin(%19,3) orta, 7 kişinin(%1,7) yüksek iken 66 kişi (%15,7) si ebeveynlerinin ekonomik durumunu bilmemektedir. Ebeveynlerin ekonomik durumunun yarısından fazla düşük olması bu bireylerin zorlu ekonomik şartlarda yetiştikleri söylenebilir.

Ebeveynlerin evlilik türlerine bakıldığında yoğun olarak 225(%53,6) ile görücü usulüdür. Bunun sebebinin Türk toplumunda geçmiş yıllarda özellikle Anadolu’da flört tipi evliliğin uygunsuz görülmesinden kaynaklandığı ayrıca evlilik ilişkilerinde bireylerden çok ebeveynlerinin etkili olduğu söylenebilir. O kadar ki kimi bölgelerimizde eşler birbirlerini ilk düğün günü görebilmektedir. Ebeveynler arasında akrabalık ilişkilerinde 277(%66) kişide akrabalık ilişkisi bulunmamaktadır.

Devlet korumasında yetişen bireylerin ailesini kim olarak gördüğü incelendiğinde daha yüksek oranda %48,6(204 kişi) sınıfın ebeveynleri olarak gördüğü %6,7 (28 kişi) sınıfın kurum çalışanları olarak görmektedir. Devlet korumasında yetişen bireylerin her ne kadar aileleri yanında büyümemiş olsa da yine de ailelerini ebeveynleri olarak gördüğü bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin yüzde 6,7 sınıfın ailesi olarak kurum çalışanlarını görmesi bireylerin bir şekilde bir anne ya da babaya aidiyet ihtiyacının olabileceği düşüncesinin oluşmasına sebep olmuştur. Burada her ne kadar kurumda müdürlere müdür baba, bakıcılara anne deniyor olsa da insanların böyle bir ihtiyacının olduğu düşünülmüştür.

Tablo-3. incelendiğinde genelde devlet koruması altında yetişen bireylerin ailelerinin ekonomik durumunun düşük olduğu görülmüştür. Bundan dolayı çocuklarının öz bakım ihtiyaçlarını karşılanamayacağı düşünüldüğünden bırakıldığı tahmin edilmektedir. Ayrıca ebeveynler arasında akrabalık ilişkisinin az olduğu gözlemlenmektedir. Bu da akrabalık ilişkisi olan ailelerin daha çok birbirine bağlı olduğu ve belki de toplumsal kınama, mahalle baskısı gibi nedenlerden dolayı çocukların terk edilmesinin ayıp sayılmasından dolayı daha az olduğu kanaatine varılmıştır.

Tablo 4:Araştırmaya Katılan Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Koruma Altına Girme Yaşı, Devlet Koruması Türü, Kurum ya da Koruyucu Aile Yanında Kalma Süresi, Koruma Altına Alınmadan Önce Yaşanılan Kişilere Göre Frekans Dağılım Tablosu

Değişkenler	Frekans(f)	Yüzde(%)
Korunma Altına girme Yaşınız		
0-5	130	31
6-10	174	41,4
11-15	106	25,1
15+	10	2,3
Hangi Devlet Korumasından Faydalandınız		
Kurum Bakımı	378	90,0
Koruyucu Aile	24	5,7
Evlat Edinme	18	4,3
Kurum Bakımı ya da Koruyucu Aile Yanında Kaç yıl Kaldınız		
0-5	80	20,7
6-10	141	33,5
11-15	136	32,3
16+	56	13,2
Koruma Altına Alınmadan Önce Kimlerle Yaşıyordunuz?		
Ebeveynler	227	54,0
Kardeşler	26	6,2
Yakın Akrabalar	83	19,8
Diğer	34	8,1
Bilinmiyor	50	11,9

Tablo-4. incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin koruma altına girme yaşı genel olarak 174 kişi(%41,4) 6-10 yaş arasındadır. En az ise 10 kişi(%2,3) ile 15 yaş üstündedir. Bunun temel sebebinin toplumumuzda özellikle geçmiş dönemlerde 15 yaş üstü bireylerin eve para girdisi sağlaması ya da tarla vb. işlerde çalışmasından dolayı bakıma ihtiyacı olan bireyler olarak görülmemesidir. Özellikle boşanma, ebeveyn kaybı ya da maddi yetersizliğin olduğu durumlarda aileler belki de küçük yaştaki çocuklarını koruma içgüdüsü, öz bakımını tam ve eksiksiz olarak sağlamayacağı düşüncesi ile daha çok devlet korumasına bırakılmış olabilir.

Ağırlıklı olarak 378 kişi(%90) ile kurum bakımı koruma türünden yararlanılırken 18 kişi(%4,3) ile en az evlat edinme modelinden faydalanılmıştır. Bunun temel nedeninin devlet politikasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Çünkü ülkemizde koruyucu aile ve evlat edinme modelleri son yıllarda devlet tarafından desteklenerek alternatif modeller olarak hayatımıza getirilmiştir. Kurum bakımı ya da koruyucu aile yanında kalma süresi 141 kişi(%33,5) ile en fazla 6-10 yıl arasındadır. 80 kişi(%20,7) si 5 yıl veya daha az devlet korumasından faydalanıldığı görülmektedir. Burada da yukarıda belirtildiği gibi genelde daha küçük yaştaki bireylerin aileleri tarafından devlet korumasına verildiğini söyleyebiliriz. Koruma kararı alınmadan önce bireylerin sıklıkla 227 kişi(%54) ile ebeveynleri yanında yaşamaktadır. Bu da bireylerin daha çok aileleri yanında iken devlet korumasına bırakıldığını göstermektedir.

Tablo 5:Araştırmaya Katılan Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Ebeveyn Durumu, Annesi ve Babası ile Görüşme Sıklığı, Koruma Altında Yetişen Kardeş Durumu, Kardeş İle Görüşme Sıklığı, Akrabalarla Görüşme Durumu ve Görüşme Sıklığına Göre Frekans Dağılım Tablosu

Değişkenler	Frekans(f)	Yüzde(%)
Ebeveyn Durumunuz		
Anne-Baba Sağ	147	35,0
Anne Sağ-Baba Vefat	139	33,1
Anne Vefat-Baba Sağ	37	8,8
Anne-Baba Vefat	72	17,1
Bilinmiyor	25	6,0
Annenizle Görüşme Sıklığınız		
Her Gün	61	14,5
Haftada Bir	55	13,1
Ayda Bir	45	10,7
Tatillerde	32	7,6
Senede Bir	55	13,1

Hiçbir Zaman	172	41,0
Babanızla Görüşme Sıklığınız		
Her Gün	27	6,4
Haftada Bir	27	6,4
Ayda Bir	25	6,0
Tatillerde	16	3,8
Senede Bir	44	10,5
Hiçbir Zaman	281	66,9
Koruma Altında Yetişen Başka Kardeşiniz Var mı		
Evet	281	66,9
Hayır	128	30,5
Bilinmiyor	11	2,6
Kardeşlerinle Görüşme Sıklığınız		
Her Gün	87	20,7
Haftada Bir	120	28,6
Ayda Bir	58	13,8
Tatillerde	50	11,9
Senede Bir	38	9,0
Hiçbir Zaman	56	13,3
Tatillerde Görüştüğünüz Başka Akrabanız/Yakınlarınız Var mı?		
Evet	224	53,3
Hayır	196	46,7
Varsa Onlarla Ne Sıklıkla Görüşüyorsunuz?		
Her Gün	9	2,1
Haftada Bir	31	7,4
Ayda Bir	46	11,0
Tatillerde	103	24,5
Senede Bir	45	10,7
Hiçbir Zaman	148	35,2

Tablo-5. incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin %35(147 Kişi) ile anne-babası sağ iken %17,1(72 kişi) nin anne-babası vefat etmiştir. Anne ve baba ile görüşme sıklığı incelendiğinde yoğun bir şekilde %41(172 kişi) i anne ile %66,9(281 kişi) u babasıyla hiçbir zaman görüşmemektedir. Koruma altında yetişen başka kardeşi olan 281(66,9) kişi olup 128(30,5) kişinin koruma altında kardeşi yoktur. Kardeşlerle görüşülme sıklığına bakıldığında 265(%63,1) kişinin ayda bir veya daha fazla görüştüğü tespit edilmiştir. Tatillerde başka akrabaları ile görüşülme oranı incelendiğinde büyük kısmının akrabalarla (%53,3) ile görüştüğü fark edilmiştir. Ancak akrabalarla görüşme sıklığı incelendiğinde 96(%21,1) inin sadece ayda bir veya daha sık görüşüldüğü tespit edilmiştir. Akrabalarla görüşme oranı yüksek olmasına rağmen görüşme sıklığının kayda değer bir şekilde az olduğu fark edilmiştir. Verilere göre devlet koruması altında yetişen bireylerin ebeveynleri ve yakın akrabaları ile çok sık görüşmediği bulgusuna ulaşılmıştır. Tablo-5. incelendiğinde devlet

koruması altında yetişen bireylerin ebeveynler ve akrabalarla görüşme sıklığı onlara duyulan kızgınlık olabilir ya da yıllarca devlet korumasında yetişip kendi ayakları üzerinde durma alışkanlığından dolayı daha az olduğu görülmektedir. Ancak kardeşlerle görüşme sıklığının daha fazla olmasından dolayı bunun bilinçli bir tercih olduğu düşünülmektedir.

Tablo 6:Araştırmaya Katılan Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Ailede Şiddet Görme Durumu, Ailenizin Kıyaslama Durumu, Kendi Çocuğunu Başkalarıyla Kıyaslama Durumu, Eşinden Şiddet Görme Durumu, Eşine Şiddet Gösterme Durumu, Duyguların Paylaşılması Durumu

Değişkenler	Frekans(f)	Yüzde(%)
Ailenizde Size ya da Kardeşlerinize Şiddet Uygulanıyor muydu?		
Evet	107	25,5
Hayır	240	57,1
Bilinmiyor	73	17,4
Aileniz Sizi Başkalarıyla Kıyaslar mıydı?		
Her Zaman	60	14,3
Sık Sık	27	6,4
Bazen	61	14,5
Nadiren	42	10,0
Hiçbir Zaman	61	14,5
Bilinmiyor	169	40,2
Siz Çocuğunuzu Başkalarıyla Kıyaslar mısınız?		
Her Zaman	3	,7
Sık Sık	2	,5
Bazen	32	7,6
Nadiren	49	11,7
Hiçbir Zaman	270	64,3
Evli iseniz Siz Eşinize Şiddet Uyguluyor musunuz?		
Her Zaman	1	,2
Sık Sık	2	,5
Bazen	3	,7
Nadiren	21	5,0
Hiçbir Zaman	281	66,9
Eşiniz Tarafından Size Şiddet Uygulanıyor mu?		
Her Zaman	3	,7
Sık Sık	4	1,0
Bazen	9	2,1
Nadiren	16	3,8
Hiçbir Zaman	266	63,3
Çocuğunuz varsa ona Şiddet uyguluyor musunuz		
Sık Sık	1	,2
Bazen	5	1,2
Nadiren	25	6,0
Hiçbir Zaman	261	62,1
Duygularınızı daha çok kimle paylaşırsınız?		
Ebeveyn	37	8,8

Akraba	6	1,4
Arkadaş	174	41,4
Öğretmen	3	,7
Kimseyle Paylaşmam	134	31,9
Diğer	66	15,7

Tablo-6. incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin aileleri yanında şiddet görme durumu incelendiğinde 240(%57,1) kişi şiddet görmemektedir. Katılımcıların şiddet algılarının genellikle fiziksel şiddet olduğu düşünülmektedir. Ayrıca genelde küçük yaşlarda devlet korumasına verildiklerinden dolayı bu durumu tam olarak anımsayamadıkları tahmin edilmektedir.

Ailenizin başkalarıyla kıyaslama durumunda her zaman kıyaslayanlar 60(%14,3) kişi iken hiçbir zaman kıyaslamayanlar 61(14,5) kişidir. Çocuğu olanların kendi çocuklarını başkaları ile kıyaslama oranına bakıldığında %64,3(270 Kişi) gibi yüksek bir oranla hiçbir zaman kıyaslamadığı fark edilmiştir. Bireylerin çocukluklarını ailelerinin yanında geçirmemesi kendi çocuklarına karşı daha hassas davrandığı söylenebilir.

Evli olanların eşine şiddet uygulama ya da eşi tarafından şiddete maruz kalma durumuna bakıldığında %66,9 ile eşine şiddet uygulamıyor ve %63,3 ise eşi tarafından hiçbir zaman şiddet görmediğini belirtmiştir. Devlet korumasında yetişen bireylerin evlilik birlikteliği kurarken daha hassas davranıyor ve daha mantıklı düşünüyor olabilir. Çocuğu olanların çocuğuna şiddet uygulayıp uygulamadığı incelendiğinde 292 kişinin çocuğunun olduğu ve 261 kişinin çocuğuna hiçbir zaman şiddet uygulamadığı gözlemlenmiştir. Araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğu duygularını akrabalar yerine %41(174 Kişi) i arkadaşıyla paylaşırken %31,9(134 Kişi) u duygularının kimseyle paylaşmamaktadır.

Tablo-6. incelendiğinde parçalanmış ailelerin çocukları eşlerine, çocuklarına şiddet ya da kıyas gibi durumlarda daha dikkatli davrandığı düşünülmektedir. Yeni ailelerine bu konuda belki de tam bir aile olamadıkları ya da aile özleminden dolayı koruma altında yetişen bireylerin ailelerinde şiddet ve kıyas gibi davranışlar daha azdır diyebiliriz.

3.2.Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Algısı ve Aile Aidiyetine İlişkin Bulgular

Bu bölümde bağımsız değişkenlerle Sosyal Destek ve Aile Aidiyeti arasında anlamlı bir ilişkinin olma durumu analiz edilmeye çalışılacaktır.

Tablo 7:Yaşlarına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların İncelendiği Kruskal-Wallis Testi Değeri Sonuçları

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	18-25	130	43,707	1,637	14,024	0,003
	26-45	252	51,194	1,223		
	46-64	32	49,656	3,569		
	65+	6	55,833	5,455		
Sosyal Destek Aile	18-25	130	13,530	0,691	30,905	0,000
	26-45	252	17,769	0,509		
	46-64	32	20,750	1,282		
	65+	6	15,833	2,903		
Sosyal Destek Arkadaş	18-25	130	16,876	0,684	5,697	0,127
	26-45	252	18,313	0,491		
	46-64	32	15,781	1,446		
	65+	6	21,333	2,275		
Sosyal Destek Özel	18-25	130	13,300	0,722	6,352	0,096
	26-45	252	15,111	0,527		
	46-64	32	13,125	1,344		
	65+	6	18,666	2,985		
Aile Aidiyeti Toplam	18-25	130	45,176	1,230	25,895	0,000
	26-45	252	51,377	0,949		
	46-64	32	59,312	2,629		
	65+	6	46,500	8,023		
Aile Aidiyeti Kendilik	18-25	130	31,315	1,033	24,880	0,000
	26-45	252	36,408	0,790		
	46-64	32	42,718	2,145		
	65+	6	33,333	6,458		
Aile Aidiyeti Altboyut	18-25	130	13,861	0,276	19,320	0,000
	26-45	252	14,968	0,197		
	46-64	32	16,593	0,597		
	65+	6	13,166	1,641		

Sosyal Destek Toplam puanı için yaş grupları faktörünün anlamlı olup olmadığının

testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,003<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında yaş gruplarının bir önemi vardır. 65+, 26-45 ve 46-64 yaş grubu aynı ve en iyi Sosyal Destek Toplam puanına, 18-25 yaş grubu en düşük Sosyal Destek Toplam puanına sahiptir. Yaş arttıkça bireylerin sosyal çevresinin genişlemesi, toplumsal kaynakları öğrenmesi, farkındalık düzeyinin artmış olmasının etkisi olduğu düşünülebilir.

Sosyal Destek Aile puanı için yaş grupları faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında yaş gruplarının bir önemi vardır. 46-64 yaş grubu en iyi Sosyal Destek Aile puanına sahipken, 26-45 yaş grubu ikinci en iyi Sosyal Destek Aile puanına, 65+ yaş grubu ve 18-25 yaş grubu aynı ve en düşük Sosyal Destek Aile puanına sahiptir. Özellikle 46-64 yaş aralığı bireylerin hayatlarının rayına oturduğu eş seçimi, iş seçimini yaptığı ve artık hayata ve çocuklara yöneldiği dönem olmasından kaynaklı puanların daha iyi olduğu söylenebilir.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için yaş grupları faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,127>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında yaş gruplarının bir önemi yoktur. Arkadaşların sosyal destek üzerinde etkili olduğu düşünülmekle beraber yaş ile bir bağlantısı olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Sosyal Destek puanı için yaş grupları faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,096>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Sosyal Destek özel puanında yaş gruplarının bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Toplam puanı için yaş grupları faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında yaş gruplarının bir önemi vardır. 46-64 yaş grubu en iyi Aile Aidiyet Toplam puanına sahipken, 26-45 yaş grubu ikinci en iyi Aile Aidiyet Toplam puanına, 65+ yaş grubu ve 18-25 yaş grubu aynı ve en düşük Aile Aidiyet Toplam puanına sahiptir. Buradaki temel sebebin özellikle 46-64 yaş aralığı bireylerin olgunlaşmasından kaynaklandığı ve 18-25 yaş arayışının kişinin kimlik arayışı içinde olduğu delikanlı çağ olması ile açıklanabilir.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için yaş grupları faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında yaş gruplarının bir önemi vardır. 46-64 yaş grubu en iyi Aile Aidiyet Kendilik puanına sahipken, 26-45 yaş grubu ikinci en iyi Aile Aidiyet Kendilik puanına, 65+ yaş grubu ve 18-25 yaş grubu aynı ve en düşük Aile Aidiyet Kendilik puanına sahiptir.

Aile Aidiyet Altboyut puanı için yaş grupları faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Altboyut puanında yaş gruplarının bir önemi vardır. 46-64 yaş grubu en iyi Aile Aidiyet Altboyut puanına sahipken, 26-45 yaş grubu ikinci en iyi Aile Aidiyet Altboyut puanına, 65+ yaş grubu ve 18-25 yaş grubu aynı ve en düşük Aile Aidiyet Altboyut puanına sahiptir.

18-25 yaş grubunun genelde aile birlikteliğini oluşturmamış olmasından ya da yeni oluşturup tam düzene koymadığından dolayı aile aidiyet toplam puanının daha düşük olduğu söylenebilir. 65+ yaş grubunun ise çocukların evlenmesi ve yuvadan ayrılması ile beraber eşi ile beraber kalması ya da eş kaybı dibi durumların etkisinin olduğu düşünülmektedir. 26-64 yaş arası yetişkinlik dönemi olması eş seçiminin tamamlanmış olması, çocukların geleceğini oluşturmak için uğraşılması ve belki de hayallerin çocuklar üzerinden gerçekleştirilmeye çalışmasından dolayı bu dönemdeki bireylerin puanlarının daha iyi olması ile açıklanabilir.

Tablo 8: Yaşlarına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların İncelendiği Mann-Whitney U Testi Değeri Sonuçları

		N	Ortalama	Std. Hata	Mann-Whitney U Değeri	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Erkek	278	48,082	1,197	18503,50	0,294
	Kadın	142	50,281	1,538		
Sosyal Destek Aile	Erkek	278	16,881	0,493	18759,00	0,404
	Kadın	142	16,218	0,693		
Sosyal Destek Arkadaş	Erkek	278	17,043	0,474	16740,50	0,011
	Kadın	142	19,042	0,632		
Sosyal Destek Özel	Erkek	278	14,158	0,474	18767,50	0,407
	Kadın	142	15,021	0,755		
Aile Aidiyeti Toplam	Erkek	278	51,046	0,914	17277,50	0,036
	Kadın	142	47,929	1,268		
Aile Aidiyeti Kendilik	Erkek	278	36,104	0,764	17410,00	0,048
	Kadın	142	33,633	1,045		
Aile Aidiyeti Altboyut	Erkek	278	14,942	0,189	17532,00	0,059
	Kadın	142	14,295	0,284		

Sosyal Destek Toplam puanı için Cinsiyet faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,294>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında cinsiyetin bir önemi yoktur. Sosyal destek toplam puanında cinsiyetin öneminin olmamasında sosyal destek kaynaklarının etkisi ile açıklanabilir. Örneğin araçsal desteklerde erkekler daha destek görürken belki de duygusal desteklerde kadınlar daha fazla destek görebilmektedir.

Sosyal Destek Aile puanı için Cinsiyet faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,404>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında cinsiyetin bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için Cinsiyet faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,011<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında Cinsiyetin bir önemi vardır. Kadın bireylerin Sosyal Destek Arkadaş daha yüksektir Sosyal destek arkadaş ölçeği betimsel olarak incelendiğinde kadın katılımcıların puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunda kadınların erkeklere göre sosyal çevresi ile daha çok paylaşım yapmaya açık olmasının etkili olduğu düşünülmektedir.

Sosyal Destek Özel puanı için Cinsiyet faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,407>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında cinsiyetin bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Toplam puanı için Cinsiyet faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,036<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında Cinsiyetin bir önemi vardır. Erkek bireylerin Aile Aidiyet Toplam daha yüksektir. Aile aidiyeti puanının kadınlarda daha yüksek olması beklenirken erkeklerde daha yüksek çıkması katılımcıların profili ile ilgili olabilir. Devlet koruması altında yetişen bireylerin özellikle kızların aileye olan inancı zayıflamış olabilme ihtimalinin bu farklılığa sebep olduğu düşünülmektedir.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için Cinsiyet faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,048<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında Cinsiyetin bir önemi vardır. Erkek bireylerin Aile Aidiyet Kendilik daha yüksektir

Aile Aidiyet Toplam ve Aile Aidiyet Kendilik puanları betimsel istatistiklerle incelendiğinde cinsiyet faktöründe erkek bireylerin puanlarının daha yüksek olduğu bulgusu ile karşılaşılmıştır. Bunda erkek bireylerin ailenin devamlılığı, ekonomisiyle ilgileniyor olması sebebiyle toplumun erkeklere yüklediği misyonun etkili olduğu düşünülmektedir.

Aile Aidiyet alt boyut puanı için Cinsiyet faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,059>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet alt boyut puanında cinsiyetin bir önemi yoktur.

Tablo 9: Medeni Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların Kruskal-Wallis Sonuçları

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Evli	208	53,456	1,368	24,098	0,000
	Bekar	175	44,085	1,406		
	Boşanmış	32	44,406	2,750		
	Eşi Vefat Etmiş	5	50,400	6,910		
Sosyal Destek Aile	Evli	208	19,942	0,526	70,161	0,000
	Bekar	175	13,257	0,581		
	Boşanmış	32	13,468	1,182		
	Eşi Vefat Etmiş	5	19,400	3,187		
Sosyal Destek Arkadaş	Evli	208	17,980	0,552	0,744	0,863
	Bekar	175	17,365	0,594		
	Boşanmış	32	17,781	1,273		
	Eşi Vefat Etmiş	5	18,800	3,136		
Sosyal Destek Özel	Evli	208	15,533	0,569	7,046	0,070
	Bekar	175	13,462	0,634		
	Boşanmış	32	13,156	1,332		
	Eşi Vefat Etmiş	5	12,200	4,487		
Aile Aidiyeti Toplam	Evli	208	53,701	1,085	24,074	0,000
	Bekar	175	46,325	1,069		
	Boşanmış	32	45,250	2,086		
	Eşi Vefat Etmiş	5	54,400	8,936		
Aile Aidiyeti Kendilik	Evli	208	38,274	0,911	22,933	0,000
	Bekar	175	32,120	0,883		
	Boşanmış	32	32,343	1,7416		
	Eşi Vefat Etmiş	5	39,200	6,583		
Aile Aidiyeti Altboyut	Evli	208	15,427	0,212	26,863	0,000
	Bekar	175	14,205	0,247		
	Boşanmış	32	12,906	0,504		
	Eşi Vefat Etmiş	5	15,200	2,416		

Sosyal Destek Toplam puanı için Medeni Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında Medeni Durumun bir önemi vardır. Eşi vefat etmiş ve evli bireyler en iyi Sosyal Destek Toplam puanına sahipken, Bekar ve boşanmış bireylerin Sosyal Destek Toplam puanı aynı ve diğer gruba göre düşüktür.

Sosyal Destek Aile puanı için Medeni Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında Medeni Durumun bir

önemi vardır. Eşi vefat etmiş ve evli bireyler en iyi Sosyal Destek Aile puanına sahipken, Bekar ve boşanmış bireylerin Sosyal Destek Aile puanı aynı ve diğer gruba göre düşüktür. Sosyal Destek Toplam ve Sosyal Destek Aile Puanlarına bakıldığında evli ya da eşi vefat etmiş bireylerin puanlarının daha iyi olduğu görülmektedir. Bunun önemli sebeplerinden birinin evlilik ile oluşan aile birlikteliğinde maddi kaygıların ortaklaşa çözülmesinin, bireyin sevgi, kabul, aidiyet gibi ihtiyaçların karşılandığı bir ortam olması ile açıklanabilir.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için Medeni Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,863>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında Medeni Durumun bir önemi yoktur. Bireylerin evlilik ile birlikte ergenlik ya da ilk yetişkinlik dönemindeki arkadaşlara karşı bağlılığın yerini yavaş yavaş ailesi, akrabaları ve çocuklarının alması ile bu durumun açıklanabileceği düşünülmektedir.

Sosyal Destek Özel puanı için Medeni Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,070>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Sosyal Destek özel puanında Medeni Durumun bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Toplam puanı için Medeni Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında Medeni Durumun bir önemi vardır. Eşi vefat etmiş ve evli bireyler en iyi Aile Aidiyet Toplam puanına sahipken, Bekar ve boşanmış bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı aynı ve diğer gruba göre düşüktür. Evlilik, birbirini seven iki insanın hayatlarını birleştirmesi ile oluşmaktadır. Birbirini seven ve güvenen insanlar arasındaki aidiyet duygusunun yüksek olabileceği tahmin edilmektedir. Ancak boşanan bireyler ise genelde evlilik birlikteliğinden yara alarak çıktığı için ve çocukluk dönemindeki olumsuz aile algısından dolayı aile aidiyetinin daha düşük olabileceği öngörülebilir.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için Medeni Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında Medeni Durumun bir önemi vardır. Eşi vefat etmiş ve evli bireyler en iyi Aile Aidiyet Kendilik puanına sahipken, Bekar ve boşanmış bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı aynı ve diğer gruba göre

düşüktür.

Aile Aidiyet Alt boyut puanı için Medeni Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Alt boyut puanında Medeni Durumun bir önemi vardır. Eşi vefat etmiş, bekar ve evli bireyler en iyi Aile Aidiyet Alt boyut puanına sahipken, boşanmış bireylerin Aile Aidiyet Alt boyut puanı diğer gruba göre düşüktür.

Betimsel istatistikleri incelendiğinde eşi vefat etmiş ve evli bireylerin puanlarının boşanmış ya da bekar bireylere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunda aile kurumu ve evlilik birlikteliğinin hem aidiyet ortamını güçlendirdiğini hem de evlilik birlikteliği ile birlikte olan bireylerin birbirlerinin verdiği güçle sosyal destek kaynaklarını daha iyi kullandığı düşünülmektedir.

Tablo 10:Medeni Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların Kruskal-Wallis Sonuçları

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	İlkokul	22	47,681	3,907	12,494	0,014
	Ortaokul	66	41,045	2,653		
	Lise	162	51,092	1,545		
	Ön Lisans	76	48,960	2,036		
	Lisans	94	50,542	1,851		
Sosyal Destek Aile	İlkokul	22	17,136	1,820	4,852	0,303
	Ortaokul	66	14,878	1,090		
	Lise	162	16,814	0,662		
	Ön Lisans	76	16,197	0,920		
	Lisans	94	17,893	0,767		
Sosyal Destek Arkadaş	İlkokul	22	16,772	1,494	16,487	0,002
	Ortaokul	66	14,424	1,100		
	Lise	162	19,043	0,618		
	Ön Lisans	76	18,539	0,807		
	Lisans	94	17,308	0,736		
Sosyal Destek Özel	İlkokul	22	13,772	1,730	9,482	0,049
	Ortaokul	66	11,742	0,981		
	Lise	162	15,234	0,664		
	Ön Lisans	76	14,223	0,989		
	Lisans	94	15,340	0,800		
Aile Aidiyeti Toplam	İlkokul	22	48,000	2,691	18,526	0,001
	Ortaokul	66	45,197	1,721		
	Lise	162	49,858	1,219		
	Ön Lisans	76	48,776	1,847		

	Lisans	94	55,042	1,476		
Aile Aidiyeti Kendilik	İlkokul	22	33,772	2,188		
	Ortaokul	66	31,000	1,452		
	Lise	162	35,142	1,001	19,485	0,001
	Ön Lisans	76	34,407	1,516		
	Lisans	94	39,531	1,259		
Aile Aidiyeti Altboyut	İlkokul	22	14,227	0,702		
	Ortaokul	66	14,197	0,3536		
	Lise	162	14,716	0,266	8,769	0,067
	Ön Lisans	76	14,368	0,418		
	Lisans	94	15,510	0,286		

Sosyal Destek Toplam puanı için Eğitim Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,014<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında eğitim durumunun bir önemi vardır. Lise, Ön lisans ve lisans eğitilmiş bireyler aynı ve en iyi Sosyal Destek toplam puanına sahipken, ilkökullü ve ortaokullü eğitilmiş bireylerin Sosyal Destek toplam puanı aynı ve diğer gruba göre düşüktür. Eğitimin sosyal destek puanında olumlu etkisinin olması durumu bireylerin eğitim seviyesindeki artış ile sosyal çevresinin genişlemesinin, gelir durumunun artması gibi durumlarla açıklanabilir.

Sosyal Destek Aile puanı için Eğitim Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,303>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Sosyal Destek aile puanında Eğitim Durumun bir önemi yoktur. Aile birlikteliği içerisinde eğitimden ziyade kan bağı ilişkisinin önemli olması eğitim, ekonomik durum gibi değişkenlerin daha az etkili olduğu düşünülebilir.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için Eğitim Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,002<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında Eğitim Durumun bir önemi vardır. Lise, Ön lisans ve lisans eğitilmiş bireyler aynı ve en iyi Sosyal Destek arkadaş puanına sahipken, ilkökullü ve ortaokullü eğitilmiş bireylerin Sosyal Destek arkadaş puanı aynı ve diğer gruba göre düşüktür. Eğitim ile birlikte bireyin sosyal çevresi genişlemektedir. Özellikle ergenlik ve ilk yetişkinlik dönemlerinin eğitim hayatına denk geldiği bu yaş grubunda insanların en önem verdiği kişiler arasında arkadaşları da yer almaktadır. Burada kurulan arkadaşlık bağları yaşamlarının ileri dönemlerinde etkili olabilmektedir. Bireyler bu dönemdeki arkadaşları ile sevincini, hüznünü paylaşabilir, başı sıkıştığı zaman bu arkadaşlarına başvurabilir bu sebeple böyle bir sonuç çıktığı düşünülmektedir.

Sosyal Destek Özel puanı için Eğitim Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,049<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında Eğitim Durumun bir önemi vardır. Lise, Ön lisans ve lisans eğitilmiş bireyler aynı ve en iyi Sosyal Destek Özel puanına sahipken, ilköğretim ve ortaokul eğitilmiş bireylerin Sosyal Destek Özel puanı aynı ve diğer gruba göre düşüktür.

Betimsel istatistik incelendiğinde eğitim durumunun artması ile sosyal destek puanlarının arttığı fark edilmiştir. Bunda eğitim durumu arttıkça bireylerin kişisel haklarını öğrenmesi ya da sosyal çevrelerinin genişlemesinin etken olduğu düşünülmektedir.

Aile Aidiyet Toplam puanı için Eğitim Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,001<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında Eğitim Durumun bir önemi vardır. lisans eğitilmiş bireyler en iyi Aile Aidiyeti Toplam puanına sahipken, Lise, Ön lisans, ilköğretim ve ortaokul eğitilmiş bireylerin Aile Aidiyeti Toplam puanı aynı ve diğer gruba göre düşüktür.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için Eğitim Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,001<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında Eğitim Durumun bir önemi vardır. lisans eğitilmiş bireyler en iyi Aile Aidiyet Kendilik puanına sahipken, Lise, Ön lisans, ilköğretim ve ortaokul eğitilmiş bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı aynı ve diğer gruba göre düşüktür.

Betimsel istatistikler incelendiğinde eğitim durumunun artması ile bireylerin kişisel hak ve ödevleri konusunda daha bilinçli olması ailevi ve toplumsal konularda eğitim durumunun artması ile duyarlılığının da artmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Özellikle bireylerin eğitim seviyesi arttıkça kadına ve çocuklarına olan bakış açısı değişebilmektedir. Çocuğunun eğitimine ve ailesinin yaşam standartlarını yükseltmesi gibi konularda kendilerine hedefler koyabilmektedirler.

Aile Aidiyet Alt boyut puanı için Eğitim Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,067>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Aile Aidiyet Alt boyut puanında Eğitim

Durumun bir önemi yoktur.

Tablo 11:İş Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların Kruskal-Wallis Değeri Sonuçları

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Memur	287	48,794	1,180	1,401	0,844
	İşçi	64	49,265	2,281		
	Ev Hanımı	22	52,636	3,231		
	Öğrenci	31	47,193	3,387		
	Diğer	16	45,562	5,355		
Sosyal Destek Aile	Memur	287	17,174	0,499	8,621	0,071
	İşçi	64	15,828	0,973		
	Ev Hanımı	22	17,909	1,614		
	Öğrenci	31	13,225	1,181		
	Diğer	16	15,625	2,109		
Sosyal Destek Arkadaş	Memur	287	17,522	0,465	1,107	0,893
	İşçi	64	17,984	0,968		
	Ev Hanımı	22	19,136	1,591		
	Öğrenci	31	18,258	1,322		
	Diğer	16	17,187	2,300		
Sosyal Destek Özel	Memur	287	14,097	0,495	3,890	0,421
	İşçi	64	15,453	0,998		
	Ev Hanımı	22	15,59	1,869		
	Öğrenci	31	15,709	1,312		
	Diğer	16	12,750	2,294		
Aile Aidiyeti Toplam	Memur	287	51,376	0,915	6,840	0,145
	İşçi	64	46,625	1,752		
	Ev Hanımı	22	47,409	2,980		
	Öğrenci	31	45,354	2,477		
	Diğer	16	51,187	4,287		
Aile Aidiyeti Kendilik	Memur	287	36,404	0,766	6,548	0,162
	İşçi	64	32,546	1,440		
	Ev Hanımı	22	33,181	2,494		
	Öğrenci	31	32,000	1,947		
	Diğer	16	35,000	3,582		
Aile Aidiyeti Altboyut	Memur	287	14,972	0,187	8,570	0,073
	İşçi	64	14,078	0,402		
	Ev Hanımı	22	14,227	0,664		
	Öğrenci	31	13,354	0,598		
	Diğer	16	16,187	0,909		

Sosyal Destek Toplam puanı için Meslek faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,844>0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında Mesleğin bir önemi yoktur. Mesleğin bireyin kazandığı parayı etkileyecek olduğundan anlamlı bir fark

beklenmişse de sosyal destek toplam puanı ile meslek faktörü arasında anlamlı bir ilişkiyle karşılaşılmamıştır.

Sosyal Destek Aile puanı için Meslek faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,071>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Sosyal Destek aile puanında Mesleğin bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için Meslek faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,893>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında Mesleğin bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Özel puanı için Meslek faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,421>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında Mesleğin bir önemi yoktur.

Sosyal destek puanları üzerinde mesleğin bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Araştırma yapılırken mesleğin sosyal destek üzerine anlamlı olacağı düşünülmüştür. Çünkü sosyal destek türlerinden araçsal desteklerde maddi yani para desteği yer almaktadır. Meslek ve ekonomik gelir arasında bağlantı olacağı tahmin edilse de sonuç olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Aile Aidiyet Toplam puanı için Meslek faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,145>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında Mesleğin bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için Meslek faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,162>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında Mesleğin bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Alt boyut puanı için Meslek faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,073>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Aile Aidiyet Alt boyut puanında Mesleğin bir önemi yoktur.

Betimsel istatistikler incelendiğinde bireylerin mesleki durumunun aile aidiyeti puanında da mesleğin bir öneminin olmadığı bulgusu elde edilmiştir. Aile aidiyeti yukarıda belirtildiği gibi kan bağı ile oluşan ve insanların para, statü gibi durumların ikincil plana attığı bir durum olarak açıklanabilir.

Tablo 12:Aylık Gelire Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların Kruskal-Wallis Sonuçları

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	0-2000 Arası	95	45,294	1,932	8,669	0,034
	2000-3000 Arası	132	46,590	1,800		
	3000-5000 Arası	173	52,128	1,395		
	5000-10000 Arası	20	51,800	4,318		
Sosyal Destek Aile	0-2000 Arası	95	13,347	0,761	26,339	0,000
	2000-3000 Arası	132	16,234	0,755		
	3000-5000 Arası	173	18,514	0,603		
	5000-10000 Arası	20	19,100	1,434		
Sosyal Destek Arkadaş	0-2000 Arası	95	17,105	0,840	3,724	0,293
	2000-3000 Arası	132	16,909	0,712		
	3000-5000 Arası	173	18,676	0,546		
	5000-10000 Arası	20	17,700	1,978		
Sosyal Destek Özel	0-2000 Arası	95	14,842	0,854	2,651	0,448
	2000-3000 Arası	132	13,447	0,704		
	3000-5000 Arası	173	14,936	0,640		
	5000-10000 Arası	20	15,000	1,908		
Aile Aidiyeti Toplam	0-2000 Arası	95	44,600	1,471	22,061	0,000
	2000-3000 Arası	132	48,512	1,242		
	3000-5000 Arası	173	53,682	1,166		
	5000-10000 Arası	20	53,450	3,739		
Aile Aidiyeti Kendilik	0-2000 Arası	95	30,747	1,183	23,267	0,000
	2000-3000 Arası	132	34,015	1,043		
	3000-5000 Arası	173	38,346	0,968		
	5000-10000 Arası	20	38,400	3,316		
Aile Aidiyeti Altboyut	0-2000 Arası	95	13,852	0,369	10,934	0,012
	2000-3000 Arası	132	14,500	0,250		
	3000-5000 Arası	173	15,335	0,246		
	5000-10000 Arası	20	15,050	0,646		

Sosyal Destek Toplam puanı için Gelir Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,034<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında Gelir Durumun bir önemi vardır. Gelir durumu 3000 TL üstü olan bireyler en iyi Sosyal Destek Toplam puanına

sahipken, 2000-3000 TL ve 2000 TL altı gelire sahip bireyler ise en az Sosyal Destek Toplam puanına sahiptir. İnsanların geliri arttıkça yaşam standartlarının yükselmesinin etkili olabileceği düşünülmektedir.

Sosyal Destek Aile puanı için Gelir Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında Gelir Durumun bir önemi vardır. Gelir durumu 3000 TL üstü olan bireyler en iyi Sosyal Destek Aile puanına sahipken, 2000-3000 TL gelir sahibi bireylerin Sosyal Destek Aile puanı orta ve son olarak 2000 TL altı gelire sahip bireyler ise en az Sosyal Destek Aile puanına sahiptir.

Betimsel istatistikler incelendiğinde ekonomik kazancın artmasının sosyal destek toplam puanı ve sosyal destek aile puanını arttırdığı görülmüştür. Bunda maddi gelirin özellikle zaten sosyal destek araçlarından birinin olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Kısacası kazancın doğrudan kişinin hayatına eden bir sosyal destek aracı olmasıdır.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için Gelir Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,293>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında Gelir Durumunun bir önemi yoktur. Arkadaşlık ilişkilerinde daha çok bireyler arasında yapılan paylaşımların etkili olduğu düşünülmektedir.

Sosyal Destek Özel puanı için Gelir Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,448>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında Gelir Durumunun bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Toplam puanı için Gelir Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında Gelir Durumun bir önemi vardır. Gelir durumu 3000 TL üstü olan bireyler en iyi Aile Aidiyet Toplam puanına sahipken, 2000-3000 TL gelir sahibi bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı orta ve son olarak kişinin hayatına etki eden TL altı gelire sahip bireyler ise en az Aile Aidiyet Toplam puanına sahiptir.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için Gelir Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının

testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında Gelir Durumun bir önemi vardır. Gelir durumu 3000 TL üstü olan bireyler en iyi Aile Aidiyet Kendilik puanına sahipken, 2000-3000 TL gelir sahibi bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı orta ve son olarak 2000 TL altı gelire sahip bireyler ise en az Aile Aidiyet Kendilik puanına sahiptir.

Aile Aidiyet Alt boyut puanı için Gelir Durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,012<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Alt boyut puanında Gelir Durumun bir önemi vardır. Gelir durumu 3000 TL üstü olan bireyler en iyi Aile Aidiyet Alt boyut puanına sahipken, 2000-3000 TL gelir sahibi bireylerin Aile Aidiyet Alt boyut puanı orta ve son olarak 2000 TL altı gelire sahip bireyler ise en az Aile Aidiyet Alt boyut puanına sahiptir.

Betimsel istatistik incelendiğinde gelirin artması ile Aile Aidiyet Ölçeğindeki puanların yükseldiği bulgusuna ulaşılmıştır. Bunda ekonomik gelirin ailedeki huzur ortamı ile doğrudan ilintili olduğu kanısına varılmaktadır. Ekonomik yoksunlukların aile içinde huzursuzluğa sebep olabileceği düşünülmekte bunun çıktısının ekonomik olarak olmasa da başka kalıplar aracılığı da ailede kendini gösterdiği düşünülmektedir. Örneğin ekonomik yetersizliklerden dolayı bireyler çocuklarına iyi bir eğitim imkanı sağlayamayabilir. Ya da bireyin maddi imkansızlıklara kızarak kızgınlığını aile içinde başka bireylere yöneltebilir.

Tablo 13: Koruma Kararı Çıkmadan Önce Yaşanılan Yere Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların Kruskal-Wallis Değeri Sonuçları

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Köy	142	50,274	1,683	4,889	0,180
	İlçe	83	48,024	1,891		
	İl	143	46,566	1,608		
	Büyükşehir	52	52,365	2,943		
Sosyal Destek Aile	Köy	142	18,415	0,692	11,118	0,011
	İlçe	83	15,963	0,855		
	İl	143	15,447	0,675		
	Büyükşehir	52	16,288	1,212		
Sosyal Destek Arkadaş	Köy	142	17,126	0,695	4,020	0,259
	İlçe	83	18,481	0,785		
	İl	143	17,314	0,638		
	Büyükşehir	52	19,230	1,121		
Sosyal Destek Özel	Köy	142	14,732	0,682		

	İlçe	83	13,578	0,924	6,629	0,085
	İl	143	13,804	0,678		
	Büyükşehir	52	16,846	1,220		
Aile Aidiyeti Toplam	Köy	142	52,570	1,280		
	İlçe	83	48,783	1,663	7,473	0,058
	İl	143	49,440	1,252		
	Büyükşehir	52	46,403	2,142		
Aile Aidiyeti Kendilik	Köy	142	37,457	1,072		
	İlçe	83	34,265	1,373	8,501	0,037
	İl	143	34,832	1,039		
	Büyükşehir	52	32,096	1,767		
Aile Aidiyeti Altboyut	Köy	142	15,112	0,258		
	İlçe	83	14,518	0,353	3,882	0,275
	İl	143	14,608	0,280		
	Büyükşehir	52	14,307	0,475		

Sosyal Destek Toplam puanı için Koruma kararı çıkmadan önce yaşanan yer faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,180>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında Koruma kararı çıkmadan önce yaşanan yerin bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Aile puanı için Koruma kararı çıkmadan önce yaşanan yer faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,011<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında Koruma kararı çıkmadan önce yaşanan yerin bir önemi vardır. Köy de yaşayan bireyler en iyi Sosyal Destek Aile puanına sahipken, diğer il, ilçe ve büyükşehirde yaşayan bireyler ise aynı ve en az Sosyal Destek Aile puanına sahiptir. İstatistikler incelendiğinde Sosyal Destek Aile puanının köylerdeki insanlarda daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Burada köydeki insanlar arasındaki ilişkilerin daha sıcak ve samimi olması, kişisel çıkarlarını daha az ön planda tutmasının etkili olduğu düşünülebilir.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için Koruma kararı çıkmadan önce yaşanan yer faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,259>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında Koruma kararı çıkmadan önce yaşanan yerin bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Özel puanı için Koruma kararı çıkmadan önce yaşanan yer faktörünün

anlamli olup olmadiginin testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,085>0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında Koruma kararı çıkmadan önce yaşanan yerin bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Toplam puanı için Koruma kararı çıkmadan önce yaşanan yer faktörünün anlamlı olup olmadiginin testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,058>0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında Koruma kararı çıkmadan önce yaşanan yerin bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için Koruma kararı çıkmadan önce yaşanan yer faktörünün anlamlı olup olmadiginin testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,037<0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında Koruma kararı çıkmadan önce yaşanan yerin bir önemi vardır. Köy de yaşayan bireyler en iyi Aile Aidiyet Kendilik puanına sahipken, diğer il, ilçe ve büyükşehirde yaşayan bireyler ise aynı ve en az Aile Aidiyet Kendilik puanına sahiptir. Betimsel istatistik incelendiğinde köyde yaşamının aile aidiyet kendilik puanına olumlu yönde etkisi fark edilmiştir. Bunda köy ortamında bireylerin ikili ilişkiler ve daha az resmi ilişkilerin olduğu düşüncesi hakimdir.

Aile Aidiyet Alt boyut puanı için Koruma kararı çıkmadan önce yaşanan yer faktörünün anlamlı olup olmadiginin testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,275>0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Alt boyut puanında Koruma kararı çıkmadan önce yaşanan yerin bir önemi yoktur.

Tablo 14:Devlet Koruması Kaldırıldıktan Sonra Yaşanılan Yere Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların Kruskal-Wallis Sonuçları

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Köy	15	54,866	5,027	2,820	0,420
	İlçe	62	50,177	2,458		
	İl	241	47,568	1,249		
	Büyükşehir	102	50,088	1,937		
Sosyal Destek Aile	Köy	15	19,266	2,209	4,057	0,255
	İlçe	62	16,516	1,059		
	İl	241	16,128	0,520		
	Büyükşehir	102	17,607	0,838		
Sosyal Destek Arkadaş	Köy	15	20,200	2,047	2,957	0,398
	İlçe	62	17,887	0,957		

	İl	241	17,269	0,511		
	Büyükşehir	102	18,313	0,767		
Sosyal Destek Özel	Köy	15	15,400	1,948		
	İlçe	62	15,774	1,054	2,477	0,480
	İl	241	14,170	0,522		
	Büyükşehir	102	14,166	0,876		
Aile Aidiyeti Toplam	Köy	15	48,000	4,300		
	İlçe	62	48,629	1,898	1,919	0,589
	İl	241	49,676	0,950		
	Büyükşehir	102	51,862	1,623		
Aile Aidiyeti Kendilik	Köy	15	33,200	3,362		
	İlçe	62	34,080	1,552	2,256	0,521
	İl	241	35,020	0,805		
	Büyükşehir	102	36,882	1,319		
Aile Aidiyeti Altboyut	Köy	15	14,800	1,083		
	İlçe	62	14,548	0,443	1,874	0,599
	İl	241	14,655	0,186		
	Büyükşehir	102	14,980	0,368		

Sosyal Destek Toplam puanı için Koruma kararı çıkmadan sonra yaşanan yer faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,420>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında Koruma kararı çıkmadan sonra yaşanan yerin bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Aile puanı için Koruma kararı çıkmadan sonra yaşanan yer faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,255>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında Koruma kararı çıkmadan önce yaşanan yerin bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için Koruma kararı çıkmadan sonra yaşanan yer faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,398>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında Koruma kararı çıkmadan sonra yaşanan yerin bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Özel puanı için Koruma kararı çıkmadan sonra yaşanan yer faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,480>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında Koruma kararı çıkmadan sonra yaşanan yerin bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Toplam puanı için Koruma kararı çıkmadan sonra yaşanan yer

faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,589>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında Koruma kararı çıkmadan sonra yaşanan yerin bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için Koruma kararı çıkmadan sonra yaşanan yer faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,521>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında Koruma kararı çıkmadan sonra yaşanan yerin bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Alt boyut puanı için Koruma kararı çıkmadan sonra yaşanan yer faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,599>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Alt boyut puanında Koruma kararı çıkmadan sonra yaşanan yerin bir önemi yoktur.

Betimsel istatistikler incelendiğinde koruma kararı kalktıktan sonra yaşanan yerin aile aidiyeti ya da sosyal destek üzerinde anlamlı bir ilişkisi bulunmamaktadır. Bunun sebebinin insanların yaşadığı yerden ziyade hayatını nasıl geçirdiklerinin önemli olduğu yaşadığı yerdeki yaşam doyumunun daha önemli olduğu söylenebilir.

Tablo 15: Biyolojik Annenin Eğitim Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların Kruskal-Wallis Değerinin Sonuçları

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Okur Yazar Değil	120	48,450	1,853	1,408	0,843
	İlkokul	188	50,005	1,362		
	Ortaokul	31	52,258	3,417		
	Lise	24	49,375	4,101		
	Önlisans	3	51,666	14,903		
	Bilinmiyor	53	43,018	2,698		
Sosyal Destek Aile	Okur Yazar Değil	120	17,516	0,767	2,082	0,721
	İlkokul	188	17,218	0,563		
	Ortaokul	31	15,645	1,603		
	Lise	24	17,250	1,545		
	Önlisans	3	21,666	4,096		
	Bilinmiyor	53	12,773	1,202		
Sosyal Destek Arkadaş	Okur Yazar Değil	120	16,950	0,753	3,728	0,444
	İlkokul	188	18,324	0,548		
	Ortaokul	31	19,516	1,269		
	Lise	24	16,500	1,619		
	Önlisans	3	18,000	7,000		
	Bilinmiyor	53	16,811	1,125		
Sosyal Destek Özel	Okur Yazar Değil	120	13,983	0,768		

	İlkokul	188	14,462	0,582		
	Ortaokul	31	17,096	1,577	4,360	0,360
	Lise	24	15,625	1,588		
	Önlisans	3	12,000	4,932		
	Bilinmiyor	53	13,434	1,242		
Aile Aidiyeti Toplam	Okur Yazar Değil	120	50,916	1,400		
	İlkokul	188	50,404	1,103		
	Ortaokul	31	51,000	2,846	1,034	0,905
	Lise	24	52,750	2,722		
	Önlisans	3	44,333	8,089		
	Bilinmiyor	53	44,867	2,157		
Aile Aidiyeti Kendilik	Okur Yazar Değil	120	35,800	1,191		
	İlkokul	188	35,766	0,903		
	Ortaokul	31	36,225	2,410	1,615	0,806
	Lise	24	37,791	2,369		
	Önlisans	3	29,000	5,859		
	Bilinmiyor	53	30,849	1,736		
Aile Aidiyeti Altboyut	Okur Yazar Değil	120	15,116	0,267		
	İlkokul	188	14,638	0,250		
	Ortaokul	31	14,774	0,571	1,723	0,787
	Lise	24	14,958	0,423		
	Önlisans	3	15,333	2,666		
	Bilinmiyor	53	14,018	0,504		

Sosyal Destek Toplam puanı için Biyolojik anne eğitim faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,843>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında Biyolojik anne eğitim faktörünün bir önemi yoktur. Bireylerin çocukluk dönemini annelerinden ayrı geçirmesinin bu durum üzerinde etkisi olabilir.

Sosyal Destek Aile puanı için Biyolojik anne eğitim faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,721>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında Biyolojik anne eğitim faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için Biyolojik anne eğitim faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,444>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında Biyolojik anne eğitim faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Özel puanı için Biyolojik anne eğitim faktörünün anlamlı olup

olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,360>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında Biyolojik anne eğitim faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Toplam puanı için Biyolojik anne eğitim faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,905>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında Biyolojik anne eğitim faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için Biyolojik anne eğitim faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,806>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında Biyolojik anne eğitim faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Alt boyut puanı için Biyolojik anne eğitim faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,787>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Alt boyut puanında Biyolojik anne eğitim faktörünün bir önemi yoktur.

İstatistikler incelendiğinde biyolojik annenin eğitim durumu ile sosyal destek ve aile aidiyeti puanlarında arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir. Burada devlet koruması altında yetişen bireylerin küçük yaşta aileleri yanından ayrılp kurum bakımı ya da başka aileler yanında büyümesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple anne eğitiminin bireyin aile aidiyeti ve sosyal destek puanları arasında bir ilişki bulunamadığını söyleyebiliriz.

Tablo 16: Biyolojik Babanın Eğitim Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Okur Yazar Değil	61	46,983	2,452	6,118	0,190
	İlkokul	180	49,672	1,484		
	Ortaokul	55	52,309	2,519		
	Lise	42	49,476	2,911		
	Önlisans	9	62,222	5,597		
	Bilinmiyor	71	43,732	2,229		
Sosyal Destek Aile	Okur Yazar Değil	61	16,082	1,013	12,447	0,054
	İlkokul	180	17,094	0,619		
	Ortaokul	55	19,490	0,981		

	Lise	42	15,714	1,137		
	Önlisans	9	23,333	1,414		
	Bilinmiyor	71	13,633	1,047		
Sosyal Destek Arkadaş	Okur Yazar Değil	61	16,737	0,960		
	İlkokul	180	18,133	0,587		
	Ortaokul	55	17,418	1,056	2,363	0,669
	Lise	42	17,404	1,237		
	Önlisans	9	19,444	2,398		
	Bilinmiyor	71	17,802	0,975		
Sosyal Destek Özel	Okur Yazar Değil	61	14,163	0,974		
	İlkokul	180	14,444	0,609		
	Ortaokul	55	15,400	1,208	5,134	0,274
	Lise	42	16,357	1,202		
	Önlisans	9	19,444	2,656		
	Bilinmiyor	71	12,295	1,024		
Aile Aidiyeti Toplam	Okur Yazar Değil	61	47,180	1,841		
	İlkokul	180	51,016	1,171		
	Ortaokul	55	53,309	2,109	6,684	0,154
	Lise	42	49,285	2,125		
	Önlisans	9	56,777	5,032		
	Bilinmiyor	71	46,690	1,769		
Aile Aidiyeti Kendilik	Okur Yazar Değil	61	33,114	1,541		
	İlkokul	180	35,972	0,967		
	Ortaokul	55	38,454	1,748	6,417	0,170
	Lise	42	34,595	1,798		
	Önlisans	9	40,666	4,320		
	Bilinmiyor	71	32,436	1,467		
Aile Aidiyeti Altboyut	Okur Yazar Değil	61	14,065	0,381		
	İlkokul	180	15,044	0,253		
	Ortaokul	55	14,854	0,462	7,538	0,110
	Lise	42	14,690	0,434		
	Önlisans	9	16,111	0,978		
	Bilinmiyor	71	14,253	0,378		

Sosyal Destek Toplam puanı için Biyolojik baba eğitim faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,190>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında Biyolojik baba eğitim faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Aile puanı için Biyolojik baba eğitim faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,054>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında Biyolojik baba eğitim faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için Biyolojik baba eğitim faktörünün anlamlı olup

olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,669>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında Biyolojik baba eğitim faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Özel puanı için Biyolojik baba eğitim faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,274>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında Biyolojik baba eğitim faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Toplam puanı için Biyolojik baba eğitim faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,154>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında Biyolojik baba eğitim faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için Biyolojik baba eğitim faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,170>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında Biyolojik baba eğitim faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Altboyut puanı için Biyolojik baba eğitim faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,110>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Altboyut puanında Biyolojik baba eğitim faktörünün bir önemi yoktur.

İstatistikler incelendiğinde biyolojik anne eğitim durumunda olduğu gibi biyolojik baba eğitim durumu ile sosyal destek ve aile aidiyeti puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi bireylerin öz ebeveynleri yanında büyümemesi, en çok ihtiyaç duydukları çağlardan biri olan çocukluk çağında yanında olmamaları, yanlarında olmamasından dolayı aileleriyle paylaşım yapamamaları gibi durumlarla anlamlı bir ilişki bulunmamasını açıklayabiliriz.

Tablo 17: Biyolojik Anne ve Babanın Ekonomik Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Çok Düşük	151	45,284	1,661		

	Düşük	115	51,556	1,685		
	Orta	81	54,444	2,176	12,277	0,006
	Yüksek	7	50,285	6,552		
	Bilinmiyor	66	45,121	2,149		
Sosyal Destek Aile	Çok Düşük	151	15,980	0,689		
	Düşük	115	18,313	0,703		
	Orta	81	18,518	0,861	7,833	0,059
	Yüksek	7	15,142	2,798		
	Bilinmiyor	66	13,197	1,029		
Sosyal Destek Arkadaş	Çok Düşük	151	16,178	0,677		
	Düşük	115	18,756	0,681		
	Orta	81	19,135	0,825	9,155	0,027
	Yüksek	7	16,714	2,876		
	Bilinmiyor	66	17,803	0,944		
Sosyal Destek Özel	Çok Düşük	151	13,125	0,655		
	Düşük	115	14,487	0,746		
	Orta	81	16,790	0,965	11,634	0,009
	Yüksek	7	18,428	3,236		
	Bilinmiyor	66	14,121	1,028		
Aile Aidiyeti Toplam	Çok Düşük	151	50,039	1,350		
	Düşük	115	51,347	1,389		
	Orta	81	52,925	1,485	3,736	0,291
	Yüksek	7	43,714	4,512		
	Bilinmiyor	66	44,590	1,715		
Aile Aidiyeti Kendilik	Çok Düşük	151	35,245	1,117		
	Düşük	115	36,504	1,153		
	Orta	81	37,753	1,260	3,912	0,271
	Yüksek	7	30,428	3,476		
	Bilinmiyor	66	30,636	1,418		
Aile Aidiyeti Altboyut	Çok Düşük	151	14,794	0,283		
	Düşük	115	14,843	0,297		
	Orta	81	15,172	0,320	1,493	0,684
	Yüksek	7	13,285	1,392		
	Bilinmiyor	66	13,954	0,379		

Sosyal Destek Toplam puanı için Biyolojik ekonomik durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,009<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında Biyolojik anne-baba ekonomik durum faktörünün bir önemi vardır. Biyolojik anne-baba Ekonomik durumu orta, yüksek ve düşük olan bireylerin Sosyal Destek Toplam puanı yakın ve Biyolojik anne-baba Ekonomik durumu bilinmeyen ve çok düşük olan bireylere göre yüksektir. Bu durumun ekonomik gelirin doğrudan bir sosyal destek türü olmasından kaynaklandığı ve ekonomik olarak bireyler ve aileler kalkındıkça sosyal destek puanlarında genellikle olumlu yönde artış olduğu düşünülebilir.

Sosyal Destek Aile puanı için Biyolojik anne-baba ekonomik durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,059>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında Biyolojik anne-baba ekonomik durum faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için Biyolojik anne-baba eğitim faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,027<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında Biyolojik anne-baba ekonomik durum faktörünün bir önemi vardır. Biyolojik anne-baba Ekonomik durumu orta, yüksek ve düşük olan bireylerin Sosyal Destek Arkadaş puanı aynı ve Biyolojik anne-baba Ekonomik durumu bilinmeyen ve çok düşük olan bireylere göre yüksektir.

Sosyal Destek Özel puanı için Biyolojik baba eğitim faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,027<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında Biyolojik anne-baba ekonomik durum faktörünün bir önemi vardır. Biyolojik anne-baba Ekonomik durumu orta, yüksek ve düşük olan bireylerin Sosyal Destek Özel puanı aynı ve Biyolojik anne-baba Ekonomik durumu bilinmeyen ve çok düşük olan bireylere göre yüksektir.

Betimsel istatistikler incelendiğinde ekonomik gelir ile sosyal destek arkadaş ve sosyal destek özel puanları arasında anlamlı bir ilişki varken sosyal destek aile puanı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bunda ekonomik gelirin doğrudan bir sosyal destek aracı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Aile Aidiyet Toplam puanı için Biyolojik anne-baba ekonomik durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,291>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında Biyolojik anne-baba ekonomik durum faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için Biyolojik anne-baba ekonomik durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,271>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında Biyolojik anne-baba ekonomik durum faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Alt boyut puanı için Biyolojik anne-baba ekonomik durum faktörünün

anlamli olup olmadiginin testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,684>0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Alt boyut puanında Biyolojik anne-baba ekonomik durum faktörünün bir önemi yoktur.

Betimsel istatistikler incelendiğinde aile aidiyeti puanları ile anne-baba ekonomik geliri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Burada bireyin bebeklik, çocukluk ve ergenlik dönemlerinde aileleri yanında yetişmemesi ve ailenin ekonomik gelirinin birey üzerine olumlu ya da olumsuz anlamda etkisi olmaması ile açıklanabilir.

Tablo 18:Biyojik Anne ve Babanın Evlenme Türüne Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Görücü Usulü	225	47,711	1,238	4,646	0,098
	Flört	48	54,833	2,629		
	Bilinmiyor	147	48,571	1,718		
Sosyal Destek Aile	Görücü Usulü	225	16,982	0,523	3,046	0,218
	Flört	48	18,041	1,071		
	Bilinmiyor	147	15,707	0,740		
Sosyal Destek Arkadaş	Görücü Usulü	225	17,111	0,517	3,728	0,155
	Flört	48	19,458	1,020		
	Bilinmiyor	147	18,081	0,671		
Sosyal Destek Özel	Görücü Usulü	225	13,617	0,540	8,162	0,017
	Flört	48	17,333	1,182		
	Bilinmiyor	147	14,782	0,697		
Aile Aidiyeti Toplam	Görücü Usulü	225	51,355	1,003	7,145	0,028
	Flört	48	52,020	2,335		
	Bilinmiyor	147	47,244	1,234		
Aile Aidiyeti Kendilik	Görücü Usulü	225	36,240	0,832	5,662	0,059
	Flört	48	36,916	1,885		
	Bilinmiyor	147	33,244	1,047		
Aile Aidiyeti Altboyut	Görücü Usulü	225	15,115	0,216	10,535	0,005
	Flört	48	15,104	0,526		
	Bilinmiyor	147	14,000	0,247		

Sosyal Destek Toplam puanı için Ebeveynlerin evlilik türü faktörünün anlamlı olup olmadiginin testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,098>0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında Ebeveynlerin evlilik türü faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Aile puanı için Ebeveynlerin evlilik türü faktörünün anlamlı olup

olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,218>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında Ebeveynlerin evlilik türü faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için Ebeveynlerin evlilik türü faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,155>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında Ebeveynlerin evlilik türü faktörünün bir önemi yoktur. Ebeveynlerin evlilik türü ile bireylerin arkadaşlıkları arasında güçlü bir bağ olmamasından kaynaklı olabileceği düşünülebilir.

Sosyal Destek Özel puanı için Ebeveynlerin evlilik türü faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,017<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında Ebeveynlerin evlilik türü faktörünün bir önemi vardır. Ebeveynlerin evlilik türü durumu flört olan bireylerin Sosyal Destek Özel puanı, Ebeveynlerin evlilik türü bilinmeyen ve görücü usulü olan bireylere göre yüksektir. Ebeveynleri flört sonucu evlenen bireylerin birbirini daha iyi tanıyabileceği bunda çocukları üzerinde olumlu bir etkisinin olabileceği söylenebilir.

Aile Aidiyet Toplam puanı için Ebeveynlerin evlilik türü faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,028<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında Ebeveynlerin evlilik türü faktörünün bir önemi vardır. Ebeveynlerin evlilik türü durumu flört olan bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı, Ebeveynlerin evlilik türü bilinmeyen ve görücü usulü olan bireylere göre yüksektir. Flört sonucu oluşan birlikteliklerde kişilerin birbirini tanınması birbirine uygun olduğu düşüncesi gibi sebeplerin aile içindeki aidiyeti arttığı varsayılabilir.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için Ebeveynlerin evlilik türü faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,059>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında Ebeveynlerin evlilik türü faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Alt boyut puanı için Ebeveynlerin evlilik türü faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,005<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Alt boyut puanında

Ebeveynlerin evlilik türü faktörünün bir önemi vardır. Ebeveynlerin evlilik türü durumu flört ve görücü usulü olan bireylerin Aile Aidiyet Alt boyut puanı, Ebeveynlerin evlilik türü bilinmeyen olan bireylere göre yüksektir. Bireylerin evlenme biçimini biliyor olması onlarla daha fazla paylaşım yapmış olabileceği algısını oluşturmaktadır. Bu sebeple ebeveynlerinin evlilik biçimini bilmeyen bireylere göre puanlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 19: Biyolojik Anne ve Babanın Akrabalık İlişkisine Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Evet	60	52,183	2,589	20,173	0,000
	Hayır	277	50,714	1,139		
	Bilinmiyor	83	40,096	2,007		
Sosyal Destek Aile	Evet	60	17,583	1,049	24,798	0,000
	Hayır	277	17,685	0,479		
	Bilinmiyor	83	12,554	0,877		
Sosyal Destek Arkadaş	Evet	60	18,583	0,992	1,839	0,399
	Hayır	277	17,833	0,460		
	Bilinmiyor	83	16,710	0,934		
Sosyal Destek Özel	Evet	60	16,016	1,095	20,185	0,000
	Hayır	277	15,194	0,499		
	Bilinmiyor	83	10,831	0,785		
Aile Aidiyeti Toplam	Evet	60	51,066	2,056	14,092	0,001
	Hayır	277	51,415	0,911		
	Bilinmiyor	83	44,469	1,525		
Aile Aidiyeti Kendilik	Evet	60	36,216	1,673	12,971	0,002
	Hayır	277	36,389	0,760		
	Bilinmiyor	83	30,843	1,283		
Aile Aidiyeti Altboyut	Evet	60	14,85	0,468	14,428	0,001
	Hayır	277	15,025	0,190		
	Bilinmiyor	83	13,626	0,329		

Sosyal Destek Toplam puanı için Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı faktörünün bir önemi vardır. Buna göre Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı sorusuna evet ve hayır diyenlerin sosyal destek Toplam puanı bilmiyorum diyenlere göre daha fazladır.

Sosyal Destek Aile puanı için Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-}$

değeri=0,000<0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı faktörünün bir önemi vardır. Buna göre Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı sorusuna evet ve hayır diyenlerin sosyal destek aile puanı bilmiyorum diyenlere göre daha fazladır.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,399>0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı faktörünün bir önemi yoktur. Ebeveynler arasındaki akrabalık ilişkisi ile bireylerin arkadaşlık ilişkisi arasında güçlü bir bağ olmadığı düşünülebilir.

Sosyal Destek Özel puanı için Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,000<0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek özel puanında Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı faktörünün bir önemi vardır. Buna göre Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı sorusuna evet ve hayır diyenlerin sosyal destek özel puanı bilmiyorum diyenlere göre daha fazladır.

Aile Aidiyet Toplam puanı için Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,001<0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı faktörünün bir önemi vardır. Buna göre Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı sorusuna evet ve hayır diyenlerin Aile Aidiyet Toplam puanı bilmiyorum diyenlere göre daha fazladır.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,002<0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı faktörünün bir önemi vardır. Buna göre Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı sorusuna evet ve hayır diyenlerin Aile Aidiyet Kendilik puanı bilmiyorum diyenlere göre daha fazladır.

Aile Aidiyet Alt boyut puanı için Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-

değeri=0,001<0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Alt boyut puanında Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı faktörünün bir önemi vardır. Buna göre Ebeveynlerin akrabalık ilişkisi var mı sorusuna evet ve hayır diyenlerin Aile Aidiyet Alt boyut puanı bilmiyorum diyenlere göre daha fazladır.

Tablo-19 incelendiğinde Sosyal Destek Arkadaş Alt boyutu hariç akrabalık ilişkisine evet ya da hayır diyenlerin puanları bilmiyorum diyenlere göre daha yüksektir. Bunda durum hakkında bilgisi olan bireylerin aileleri hakkında daha fazla bilgi sahibi olduğu, aile üyeleri ile aralarında daha fazla paylaşım yapıldığı düşünülebilir. Bir diğer şekilde yapılan görüşmelerde aileleri hakkında bir şey bilmemeyi tercih edenlerin aile kurumuna ve insanlara olan güvenlerinin yüksek düzeyde olmadığını belirtmesi gibi bir tahminde yürütülebilir.

Tablo 20:Faydalanılan Devlet Koruması Türüne Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Kurum Bakımı	378	48,277	1,003	3,684	0,158
	Koruyucu Aile	24	54,416	4,487		
	Evlat Edinme	18	52,888	2,863		
Sosyal Destek Aile	Kurum Bakımı	378	16,410	0,428	3,142	0,208
	Koruyucu Aile	24	19,000	1,646		
	Evlat Edinme	18	18,722	1,340		
Sosyal Destek Arkadaş	Kurum Bakımı	378	17,529	0,407	2,422	0,298
	Koruyucu Aile	24	18,541	1,585		
	Evlat Edinme	18	20,611	1,341		
Sosyal Destek Özel	Kurum Bakımı	378	14,338	0,425	2,272	0,321
	Koruyucu Aile	24	16,875	1,847		
	Evlat Edinme	18	13,555	1,804		
Aile Aidiyeti Toplam	Kurum Bakımı	378	49,735	0,797	2,126	0,345
	Koruyucu Aile	24	51,291	2,516		
	Evlat Edinme	18	53,666	3,148		
Aile Aidiyeti Kendilik	Kurum Bakımı	378	35,034	0,664	2,420	0,298
	Koruyucu Aile	24	36,500	2,081		
	Evlat Edinme	18	38,555	2,460		
Aile Aidiyeti Altboyut	Kurum Bakımı	378	14,701	0,168	0,440	0,803
	Koruyucu Aile	24	14,791	0,610		
	Evlat Edinme	18	15,111	0,762		

Sosyal Destek Toplam puanı için hangi devlet koruması türünden yararlandınız

faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,158>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında hangi devlet koruması türünden yararlandınız faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Aile puanı için hangi devlet koruması türünden yararlandınız faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,208>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında hangi devlet koruması türünden yararlandınız faktörünün bir önemi yoktur

Sosyal Destek Arkadaş puanı için hangi devlet koruması türünden yararlandınız faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,298>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında hangi devlet koruması türünden yararlandınız faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Özel puanı için hangi devlet koruması türünden yararlandınız faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,321>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında hangi devlet koruması türünden yararlandınız faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Toplam puanı için hangi devlet koruması türünden yararlandınız faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,345>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında hangi devlet koruması türünden yararlandınız faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için hangi devlet koruması türünden yararlandınız faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,298>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında hangi devlet koruması türünden yararlandınız faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Alt boyut puanı için hangi devlet koruması türünden yararlandınız faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,803>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Alt boyut puanında hangi devlet koruması türünden yararlandınız faktörünün bir önemi yoktur.

Betimsel istatistikler incelendiğinde faydalanılan koruma türünün özellikle de evlat edinme ve koruyucu aile modelinin aile aidiyet boyutu üzerinde olumlu, kurum bakımının da

sosyal destek boyutları üzerinde olumlu etkisinin olacağı düşünülmektedirken aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir. Burada bireylerin öz ebeveynlerinden ayrı büyüdükten sonra ister kurum bakımı olsun ister başka bir aile yanında büyümesinin bireyin aile aidiyetini ve sosyal destek algısını etkilemediği görülmüştür.

Tablo 21:Ailesini Kim Olarak Gördüğüne Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Ebeveynler	204	51,009	1,342	12,569	0,028
	Akrabalar	57	51,280	2,402		
	Koruyucu Aile	9	50,444	7,215		
	Kurum Çalışanları	28	44,535	4,012		
	Arkadaşlar	60	48,066	2,511		
	Diğer	62	41,822	2,419		
Sosyal Destek Aile	Ebeveynler	204	19,000	0,522	49,839	0,000
	Akrabalar	57	18,368	0,972		
	Koruyucu Aile	9	14,222	3,003		
	Kurum Çalışanları	28	13,535	1,619		
	Arkadaşlar	60	13,633	1,084		
	Diğer	62	12,064	1,005		
Sosyal Destek Arkadaş	Ebeveynler	204	17,970	0,536	6,150	0,292
	Akrabalar	57	17,193	1,012		
	Koruyucu Aile	9	19,555	2,398		
	Kurum Çalışanları	28	16,392	1,463		
	Arkadaşlar	60	19,116	1,094		
	Diğer	62	16,354	1,020		
Sosyal Destek Özel	Ebeveynler	204	14,039	0,580	4,429	0,489
	Akrabalar	57	15,719	0,982		
	Koruyucu Aile	9	16,666	2,629		
	Kurum Çalışanları	28	14,607	1,520		
	Arkadaşlar	60	15,316	1,165		
	Diğer	62	13,403	1,092		
Aile Aidiyeti Toplam	Ebeveynler	204	54,612	0,972	58,028	0,000
	Akrabalar	57	52,245	1,762		
	Koruyucu Aile	9	45,333	5,380		
	Kurum Çalışanları	28	45,071	3,272		
	Arkadaşlar	60	45,183	2,064		
	Diğer	62	40,274	1,656		
Aile Aidiyeti Kendilik	Ebeveynler	204	39,083	0,815	57,856	0,000
	Akrabalar	57	36,929	1,488		
	Koruyucu Aile	9	31,888	4,029		
	Kurum Çalışanları	28	31,821	2,625		
	Arkadaşlar	60	31,566	1,711		
	Diğer	62	26,822	1,380		
Aile Aidiyeti Altboyut	Ebeveynler	204	15,529	0,201	38,291	0,000
	Akrabalar	57	15,315	0,339		
	Koruyucu Aile	9	13,444	1,501		

Kurum Çalışanları	28	13,250	0,802
Arkadaşlar	60	13,616	0,474
Diğer	62	13,451	0,372

Sosyal Destek Toplam puanı için ailenizi kim olarak görüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,028<0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında ailenizi kim olarak görüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır. Buna göre ailenizi kim olarak görüyorsunuz sorusuna ebeveynler, akrabalar ve koruyucu aileler diyenlerin sosyal destek aile puanı diğer kurum çalışanları, arkadaşlar ve diğer diyenlere göre daha fazladır. Ailesini ebeveynleri, akrabalar ve koruyucu aile diyen bireylerin aileleriyle daha güçlü bir bağının olduğu düşünülürse boş zamanlarını geçirebileceği, başı sıkıştığında başvurabileceği, huzursuz olduğunda paylaşımda bulunabileceği bir çevresinin olmasının etkili olduğu düşünülebilir.

Sosyal Destek Aile puanı için ailenizi kim olarak görüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,000<0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında ailenizi kim olarak görüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır. Buna göre ailenizi kim olarak görüyorsunuz sorusuna ebeveynler ve akrabalar diyenlerin sosyal destek aile puanı diğer koruyucu aile, kurum çalışanları, arkadaşlar ve diğer diyenlere göre daha fazladır. Ailesini ebeveyn ve akraba olarak gören kişilerin ailelerine karşı daha az kıızıyor olması onları hala sahipleniyor olması ile belki açıklanabilir.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için ailenizi kim olarak görüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,292>0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında ailenizi kim olarak görüyorsunuz faktörünün bir önemi yoktur. Bireyin ailesini kim olarak gördüğü ile arkadaş çevresinden aldığı sosyal destek puanı arasında güçlü bir bağ bulunmadığı söylenebilir.

Sosyal Destek özel puanı için ailenizi kim olarak görüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,489>0,05 olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek özel puanında ailenizi kim olarak görüyorsunuz faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Toplam puanı için ailenizi kim olarak görüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında ailenizi kim olarak görüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır. Buna göre ailenizi kim olarak görüyorsunuz sorusuna ebeveynler ve akrabalar diyenlerin Aile Aidiyet Toplam puanı en yüksek, koruyucu aileler, kurum çalışanları ve arkadaşlar diyenler orta ve diğer diyenlerin Aile Aidiyet Toplam puanı en azdır. Ailesini ebeveyn ve akraba diyen bireylerin puanlarının yüksek olması bireylerin kendilerini hala ailelerinin bir parçası olarak görüyor olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Yapılan görüşmelerde ebeveynlerini ailesi ve yakın akrabaları olarak görenlerin kızgınlıkları devam etse de onları affettiği ve onlarla görüştüğü gözlemlenmiştir.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için ailenizi kim olarak görüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında ailenizi kim olarak görüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır. Buna göre ailenizi kim olarak görüyorsunuz sorusuna ebeveynler ve akrabalar diyenlerin Aile Aidiyet Kendilik puanı en yüksek, koruyucu aileler, kurum çalışanları ve arkadaşlar diyenler orta ve diğer diyenlerin Aile Aidiyet Kendilik puanı en azdır.

Aile Aidiyet Alt boyut puanı için ailenizi kim olarak görüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Alt boyut puanında ailenizi kim olarak görüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır. Buna göre ailenizi kim olarak görüyorsunuz sorusuna ebeveynler ve akrabalar diyenlerin Aile Aidiyet Alt boyut puanı en yüksek, koruyucu aileler, kurum çalışanları ve arkadaşlar ve diğer diyenlerin Aile Aidiyet Alt boyut puanı en azdır. İstatistikler incelendiğinde her ne kadar aileleri çeşitli sebeplerle onlardan ayrılmak zorunda kalsalar bile hala ailesini kendi ebeveynleri ve akrabaları olarak görenlerin daha hayata bakışının olumlu olduğunun düşünülmesi onlara olan sevgi ya da güvenin daha fazla olduğu ihtimali düşünülebilir. Bireylerin kendi akrabalarını ailesi olarak görmesi onlarla daha sıkı bir sosyal ağ içinde olmasının da durum üzerindeki etkisi düşünülebilir.

Tablo 22:Koruma Altına Alınma Nedenine Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Error	KW	P Değeri
Sos Des TOPLAM	Anne-Baba Vefat	31	46,193	3,779	10,980	0,139
	Anne Vefat	38	48,263	2,674		
	Baba Vefat	81	50,098	2,241		
	Boşanma	97	49,474	1,923		
	Ekonomik Yeter	87	50,448	2,026		
	İstismar	24	46,625	3,797		
	Terk Edilme	56	43,946	2,765		
	Diğer	6	69,166	6,225		
Sos Des AİLE	Anne-Baba Vefat	31	14,225	1,516	30,249	0,000
	Anne Vefat	38	18,684	1,164		
	Baba Vefat	81	19,333	0,929		
	Boşanma	97	16,793	0,784		
	Ekonomik Yeter	87	17,126	0,849		
	İstismar	24	11,583	1,461		
	Terk Edilme	56	13,714	1,129		
	Diğer	6	19,000	3,966		
Sos Des ARKADAS	Anne-Baba Vefat	31	17,354	1,496	10,316	0,171
	Anne Vefat	38	17,210	1,187		
	Baba Vefat	81	17,074	0,857		
	Boşanma	97	17,896	0,781		
	Ekonomik Yeter	87	18,252	0,855		
	İstismar	24	18,708	1,650		
	Terk Edilme	56	16,750	1,080		
	Diğer	6	26,000	1,807		
Sos Des OZELBİR	Anne-Baba Vefat	31	14,612	1,594	13,359	0,064
	Anne Vefat	38	12,368	1,1911		
	Baba Vefat	81	13,691	0,890		
	Boşanma	97	14,783	0,819		
	Ekonomik Yeter	87	15,069	0,910		
	İstismar	24	16,333	1,753		
	Terk Edilme	56	13,482	1,144		
	Diğer	6	24,166	2,700		
Aile Aidiyeti TOPLAM	Anne-Baba Vefat	31	51,258	2,797	20,009	0,006
	Anne Vefat	38	53,342	2,650		
	Baba Vefat	81	54,642	1,659		
	Boşanma	97	47,618	1,369		
	Ekonomik Yeter	87	50,873	1,657		
	İstismar	24	42,708	2,430		
	Terk Edilme	56	46,125	2,162		
	Diğer	6	50,333	7,864		
Aile Aidiyeti KENDİLİK	Anne-Baba Vefat	31	36,193	2,290	21,603	0,003
	Anne Vefat	38	38,263	2,156		
	Baba Vefat	81	38,802	1,408		
	Boşanma	97	33,123	1,146		
	Ekonomik Yeter	87	36,494	1,378		
	İstismar	24	29,250	2,186		

	Terk Edilme	56	32,089	1,746		
	Diğer	6	34,500	6,500		
Aile Aidiyeti	Anne-Baba Vefat	31	15,064	0,623		
	Anne Vefat	38	15,078	0,602		
	Baba Vefat	81	15,839	0,311		
	Boşanma	97	14,494	0,304		
	Ekonomik Yetersizlik	87	14,379	0,358	19,807	0,006
	İstismar	24	13,458	0,429		
	Terk Edilme	56	14,035	0,490		
	Diğer	6	15,833	1,424		

Sosyal Destek Aile puanı için koruma altına alınma sebebiniz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında koruma altına alınma sebebiniz faktörünün bir önemi vardır ve koruma altına alınma sebebiniz sorusuna istismar, terk edilme ve anne baba vefat diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı en düşük iken, anne vefat, baba vefat, boşanma, ekonomik yetersizlikler ve diğer sebepler grubu aynı ve yüksektir. Özellikle bireylerin ebeveyn kayıpları sonucu devlet korumasına verilmiş olma olasılığı bu durumu daha kolay kabullenmelerini ve sonuç olarak ailesi ile daha güçlü bir bağ kurmasına neden olabilir. Bu güçlü bağ sonucu ise aile ile yapılan paylaşımlar ve yardımlaşma artabileceği düşünülebilir.

Tablo 23:Koruma Kararı Çıkmadan Önce Kimle Yaşandığına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Ebeveynler	227	51,304	1,290		
	Kardeşler	26	44,192	3,634		
	Yakın Akrabalar	83	48,084	2,030	8,891	0,064
	Diğer	34	44,970	3,559		
	Bilinmiyor	50	43,840	2,735		
Sosyal Destek Aile	Ebeveynler	227	17,740	0,547		
	Kardeşler	26	16,923	1,549		
	Yakın Akrabalar	83	16,506	0,812	14,566	0,006
	Diğer	34	13,117	1,508		
	Bilinmiyor	50	14,260	1,192		
Sosyal Destek Arkadaş	Ebeveynler	227	18,136	0,530		
	Kardeşler	26	15,576	1,522		
	Yakın Akrabalar	83	17,831	0,801	4,493	0,343
	Diğer	34	18,000	1,479		

	Bilinmiyor	50	16,560	1,056		
Sosyal Destek Özel	Ebeveynler	227	15,427	0,543		
	Kardeşler	26	11,692	1,231		
	Yakın Akrabalar	83	13,747	0,918	8,627	0,071
	Diğer	34	13,852	1,541		
	Bilinmiyor	50	13,020	1,238		
Aile Aidiyeti Toplam	Ebeveynler	227	50,475	1,006		
	Kardeşler	26	50,500	2,839		
	Yakın Akrabalar	83	50,650	1,631	2,894	0,576
	Diğer	34	46,941	2,728		
	Bilinmiyor	50	48,520	2,325		
Aile Aidiyeti Kendilik	Ebeveynler	227	35,700	0,839		
	Kardeşler	26	35,807	2,454		
	Yakın Akrabalar	83	35,734	1,357	2,372	0,668
	Diğer	34	32,617	2,257		
	Bilinmiyor	50	34,060	1,879		
Aile Aidiyeti Altboyut	Ebeveynler	227	14,775	0,212		
	Kardeşler	26	14,692	0,542		
	Yakın Akrabalar	83	14,915	0,329	1,068	0,899
	Diğer	34	14,323	0,656		
	Bilinmiyor	50	14,460	0,526		

Sosyal Destek Toplam puanı için koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,064>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Aile puanı için koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,006<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz faktörünün bir önemi vardır ve koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz sorusuna ebeveynler, kardeşler ve yakın akrabalar diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı en yüksek iken, koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz sorusuna diğer ve bilinmiyor diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı ise düşüktür. Betimsel istatistik incelendiğinde sosyal destek aile puanının bireylerin koruma kararından önce akrabaları ile yaşaması arasında doğru orantı olduğu gözlemlenmiştir. Bunda bireylerin belki de ilk olarak akraba yanında iken akraba olmayan birinin yanına verilmesi daha sonra tekrar devlet korumasına verilmesinin kısaca iki kere ayrılma korkusunu yaşamasının etkili olabileceği düşünülmektedir. Alanda çalışan uzmanlarla

yapılan görüşmelerde özellikle koruyucu aile ve evlat edinme modellerinde çocuğun verilecek aile belirlenirken birçok konuya dikkat edildiği özellikle ailenin yanından tekrar bir ayrılma durumunun bireylerde daha ciddi travmalar yarattığı hakkında geri dönüt alınmıştır.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,343>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Özel puanı için koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,071>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Toplam puanı için koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,576>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,668>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Alt boyut puanı için koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,899>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Aile Aidiyet Alt boyut puanında koruma altına alınmadan önce kiminle yaşıyordunuz faktörünün bir önemi yoktur.

Betimsel istatistikler incelendiğinde Aile Aidiyeti Toplam, Aile Aidiyeti Kendilik ve Aile Aidiyeti Alt Boyut puanı ile koruma kararı çıkmadan önce kiminle yaşanıldığı arasında

anlamli bir iliski bulunmamıştır. Yaşlarının küçük olması çocukluk döneminde kimle yaşandığını tam değerlendirememesinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Tablo 24: Anne-Baba Yaşam Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Anne-Baba Sağ	147	48,483	1,563	3,155	0,532
	Anne Sağ-Baba Vefat	139	49,208	1,641		
	Anne Vefat-Baba Sağ	37	48,594	2,880		
	Anne-Baba Vefat	72	50,902	2,470		
	Bilinmiyor	25	43,080	4,230		
Sosyal Destek Aile	Anne-Baba Sağ	147	15,061	0,649	25,938	0,000
	Anne Sağ-Baba Vefat	139	18,661	0,683		
	Anne Vefat-Baba Sağ	37	17,135	1,224		
	Anne-Baba Vefat	72	17,666	0,991		
	Bilinmiyor	25	11,280	1,653		
Sosyal Destek Arkadaş	Anne-Baba Sağ	147	17,884	0,653	0,631	0,960
	Anne Sağ-Baba Vefat	139	17,424	0,634		
	Anne Vefat-Baba Sağ	37	18,189	1,232		
	Anne-Baba Vefat	72	17,597	0,994		
	Bilinmiyor	25	18,040	1,707		
Sosyal Destek Özel	Anne-Baba Sağ	147	15,537	0,653	8,186	0,085
	Anne Sağ-Baba Vefat	139	13,122	0,692		
	Anne Vefat-Baba Sağ	37	13,270	1,224		
	Anne-Baba Vefat	72	15,638	1,096		
	Bilinmiyor	25	13,760	1,722		
Aile Aidiyeti Toplam	Anne-Baba Sağ	147	45,693	1,149	29,856	0,000
	Anne Sağ-Baba Vefat	139	53,446	1,254		
	Anne Vefat-Baba Sağ	37	47,081	2,585		
	Anne-Baba Vefat	72	55,263	1,841		
	Bilinmiyor	25	45,200	3,020		
Aile Aidiyeti Kendilik	Anne-Baba Sağ	147	31,666	0,936	30,181	0,000
	Anne Sağ-Baba Vefat	139	38,107	1,053		
	Anne Vefat-Baba Sağ	37	33,324	2,128		
	Anne-Baba Vefat	72	39,541	1,575		
	Bilinmiyor	25	31,240	2,480		
Aile Aidiyeti Altboyut	Anne-Baba Sağ	147	14,027	0,269	23,647	0,000
	Anne Sağ-Baba Vefat	139	15,338	0,256		
	Anne Vefat-Baba Sağ	37	13,756	0,571		
	Anne-Baba Vefat	72	15,722	0,367		
	Bilinmiyor	25	13,960	0,631		

Sosyal Destek Toplam puanı için ebeveyn durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,532>0,05 olduğundan

istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında ebeveyn durum faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Aile puanı için ebeveyn durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında ebeveyn durum faktörünün bir önemi vardır ve ebeveyn durumu anne sağ-baba vefat, baba sağ-anne vefat ve anne-baba vefat bireylerin Sosyal Destek Aile puanı en yüksek iken, ebeveyn durumu anne-baba sağ ve bilinmiyor olan bireylerin Sosyal Destek Aile puanı ise düşüktür. Betimsel istatistik incelendiğinde anne-baba sağ olanların puanlarının daha düşük olduğu fark edilmiştir. Bunda katılımcıların özellikle anne-baba sağ olma durumlarında kendini neden terk ettiğini düşünmeleri ve onları suçlamalarının etkili olduğu düşünülmektedir. Özellikle yapılan görüşmelerde alınan bir cevapta “Hadi birinin bakacak durumu yoktu ikisinin de mi yoktu?” gibi kızgınlıkların dile getirildiği gözlemlenmiştir.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için ebeveyn durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,0960>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında ebeveyn durum faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek Özel puanı için ebeveyn durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,085>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında ebeveyn durum faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Toplam puanı için ebeveyn durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre ebeveyn durumu anne sağ-baba vefat ve anne-baba vefat bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı en yüksek iken, ebeveyn durumu anne vefat-baba sağ, anne-baba sağ ve bilinmiyor olan bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı ise düşüktür. İstatistiklere bakıldığında baba vefat ya da anne-baba vefat olanların puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Burada babanın evin geçimini sağlıyor olmasından dolayı vefat durumunda bireyin devlet koruması altına yerleşmesi bireyler tarafından daha kabul gören bir davranış olarak görülebilmektedir. Bireyler annelerinin bakacak durumunun olmadığı düşüncesini babaya göre daha kolay kabullenebilmektedir. Bu kabulleniş de aile ile olan

iletişim sıklığını arttırdığı fark edilmiştir. İletişim ve ilişkinin artması sonucunda ise aileye karşı olan aidiyet puanlarının arttığı düşünülmektedir.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için ebeveyn durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre ebeveyn durumu anne sağ-baba vefat ve anne-baba vefat bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı en yüksek iken, ebeveyn durumu anne vefat-baba sağ, anne-baba sağ ve bilinmiyor olan bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı ise düşüktür.

Aile Aidiyet Alt boyut puanı için ebeveyn durum faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre ebeveyn durumu anne sağ-baba vefat ve anne-baba vefat bireylerin Aile Aidiyet Alt boyut puanı en yüksek iken, ebeveyn durumu anne vefat-baba sağ, anne-baba sağ ve bilinmiyor olan bireylerin Aile Aidiyet Alt boyut puanı ise düşüktür.

Betimsel istatistikler incelendiğinde aile aidiyeti ölçek puanlarından özellikle anne-baba sağ ve anne vefat baba sağ diyenlerin puanları ile negatif yönde bir ilişkinin olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bunda özellikle aile kurumuna olan inanç, sağ olmalarına rağmen ebeveynleri tarafından bakılmamasının verdiği değersizlik ve dışlanmışlık duygularının etkili olabileceği düşünülmektedir.

Tablo 25: Anne İle Görüşme Sıklığına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Her Gün	61	57,836	2,319	17,953	0,003
	Haftada Bir	55	50,872	2,650		
	Ayda Bir	45	49,088	2,654		
	Tatillerde	32	48,375	3,640		
	Senede Bir	55	46,854	2,623		
	Hiçbir Zaman	172	45,622	1,464		
Sosyal Destek Aile	Her Gün	61	20,983	0,875	37,208	0,000
	Haftada Bir	55	19,418	1,074		
	Ayda Bir	45	17,266	1,018		
	Tatillerde	32	16,843	1,390		
	Senede Bir	55	15,636	1,065		
	Hiçbir Zaman	172	14,372	0,647		
Sosyal Destek Arkadaş	Her Gün	61	19,409	0,861		
	Haftada Bir	55	18,618	1,064		

	Ayda Bir	45	17,288	1,139	5,027	0,413
	Tatillerde	32	17,156	1,391		
	Senede Bir	55	16,436	1,094		
	Hiçbir Zaman	172	17,459	0,619		
Sosyal Destek Özel	Her Gün	61	17,442	1,038		
	Haftada Bir	55	12,836	1,213		
	Ayda Bir	45	14,533	1,136	12,289	0,031
	Tatillerde	32	14,375	1,425		
	Senede Bir	55	14,781	1,057		
	Hiçbir Zaman	172	13,790	0,635		
Aile Aidiyeti Toplam	Her Gün	61	56,409	1,758		
	Haftada Bir	55	56,981	1,876		
	Ayda Bir	45	50,044	2,040	38,413	0,000
	Tatillerde	32	52,187	2,349		
	Senede Bir	55	44,872	1,836		
	Hiçbir Zaman	172	46,697	1,213		
Aile Aidiyeti Kendilik	Her Gün	61	40,688	1,474		
	Haftada Bir	55	41,218	1,569		
	Ayda Bir	45	35,222	1,691	38,647	0,000
	Tatillerde	32	36,812	1,957		
	Senede Bir	55	31,218	1,461		
	Hiçbir Zaman	172	32,465	1,0139		
Aile Aidiyeti Altboyut	Her Gün	61	15,721	0,374		
	Haftada Bir	55	15,763	0,403		
	Ayda Bir	45	14,822	0,479	28,003	0,000
	Tatillerde	32	15,375	0,491		
	Senede Bir	55	13,654	0,476		
	Hiçbir Zaman	172	14,232	0,248		

Sosyal Destek Toplam puanı için annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,003<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna her gün diyen bireylerin Sosyal Destek toplam puanı en yüksek iken, ve haftada bir, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Sosyal Destek toplam puanı orta son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek toplam puanı ise en düşüktür. İnsanların diğer insanlarla görüşmesi genelde bireyleri rahatlatan bir durumdur. Özellikle ebeveynlerle görüşülmesi, onlarla paylaşımlar yapılması, onların varlığını hissetmeleri güç verir. Bu güçte bireyin başına gelebilecek durumları annesi sayesinde daha rahat atlatabileceği düşüncesini oluşturabilir.

Sosyal Destek Aile puanı için annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz

faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna hergün ve haftada bir diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı en yüksek iken, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı orta son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı ise en düşüktür.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,413>0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek özel puanı için annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,031<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek özel puanında annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna her gün diyen bireylerin Sosyal Destek özel puanı en yüksek iken, haftada bir, ayda bir, tatillerde, senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek özel puanı ise en düşüktür.

Betimsel istatistik incelendiğinde sosyal destek ölçek puanlarından sosyal destek arkadaş boyutu hariç diğerlerinde anne ile görüşme sıklığı genelde ölçek puanları arasında olumlu bir ilişki olduğu fark edilmiştir. Bunda anne ile görüşme ve paylaşımda bulunmanın kişileri olumlu yönde etkileyen bir durum olduğu ve kadına verilen annelik güdüsünün çocukları üzerinde olumlu etkiye sahip olacağı tahmin edilmektedir. Bireylerin genelde duygularını annesi ile daha rahat paylaşması, başına bir şey gelince ilk olarak anneden yardım istenmesi gibi toplumumuzda yaygın olan durumun devlet koruması altında yetişen bireylerde de olduğu düşünülebilir.

Aile Aidiyet Toplam puanı için annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır

ve annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna hergün ve haftada bir diyen bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı en yüksek iken, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı orta son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı ise en düşüktür.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna hergün ve haftada bir diyen bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı en yüksek iken, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı orta son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı ise en düşüktür.

Aile Aidiyet alt boyut puanı için annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet alt boyut puanında annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve annenizle ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna hergün ve haftada bir, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Aile Aidiyet alt boyut puanı en yüksek iken, senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Aile Aidiyet alt boyut puanı ise en düşüktür.

Betimsel istatistikler incelendiğinde anne ile görüşme sıklığının fazla olması ile aile aidiyeti ölçeği ve alt boyutları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu bulgusu elde edilmiştir. Bunda annenin ailenin temel taşlarından biri belki de aile kurumunu ayakta tutan en önemli kişi olmasının ve ebeveynlerle vakit geçirmenin kişilere olumlu yansıtacağı düşünülmektedir. Bireyin doğuştan anneye karşı bir aidiyet hissetmesinin, doğum süreci ile başlayıp ömür boyu devam ettiği söylenebilir.

Tablo 26: Baba ile Görüşme Sıklığına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Her Gün	87	55,264	1,987	25,026	0,000
	Haftada Bir	120	50,916	1,682		
	Ayda Bir	58	49,534	2,450		
	Tatillerde	50	46,120	2,781		
	Senede Bir	38	38,894	2,884		
	Hiçbir Zaman	56	42,821	2,836		
Sosyal Destek Aile	Her Gün	87	19,252	0,785	50,124	0,000
	Haftada Bir	120	18,933	0,703		
	Ayda Bir	58	16,965	0,989		
	Tatillerde	50	15,900	1,131		
	Senede Bir	38	12,500	1,164		
	Hiçbir Zaman	56	11,285	1,186		
Sosyal Destek Arkadaş	Her Gün	87	19,873	0,789	19,088	0,002
	Haftada Bir	120	18,133	0,719		
	Ayda Bir	58	17,879	0,980		
	Tatillerde	50	16,220	1,048		
	Senede Bir	38	13,657	1,225		
	Hiçbir Zaman	56	17,053	1,174		
Sosyal Destek Özel	Her Gün	87	16,137	0,880	5,984	0,308
	Haftada Bir	120	13,850	0,779		
	Ayda Bir	58	14,689	1,017		
	Tatillerde	50	14,000	1,040		
	Senede Bir	38	12,736	1,361		
	Hiçbir Zaman	56	14,482	1,219		
Aile Aidiyeti Toplam	Her Gün	87	51,712	1,664	23,481	0,000
	Haftada Bir	120	53,100	1,323		
	Ayda Bir	58	50,586	1,8895		
	Tatillerde	50	49,800	2,260		
	Senede Bir	38	46,447	2,291		
	Hiçbir Zaman	56	42,839	1,951		
Aile Aidiyeti Kendilik	Her Gün	87	36,977	1,385	24,510	0,000
	Haftada Bir	120	37,766	1,104		
	Ayda Bir	58	36,051	1,601		
	Tatillerde	50	35,160	1,842		
	Senede Bir	38	31,763	1,865		
	Hiçbir Zaman	56	29,071	1,633		
Aile Aidiyeti Altboyut	Her Gün	87	14,735	0,348	13,541	0,019
	Haftada Bir	120	15,333	0,282		
	Ayda Bir	58	14,534	0,375		
	Tatillerde	50	14,640	0,514		
	Senede Bir	38	14,684	0,518		
	Hiçbir Zaman	56	13,767	0,433		

Sosyal Destek Toplam puanı için babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna her gün diyen bireylerin Sosyal Destek toplam puanı en yüksek iken, haftada bir, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Sosyal Destek toplam puanı orta, son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek toplam puanı ise en düşüktür

Sosyal Destek Aile puanı için babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna hergün ve haftada bir diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı en yüksek iken, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı orta son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı ise en düşüktür.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,031<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna her gün, haftada bir, ayda bir, tatillerde diyen bireylerin Sosyal Destek Arkadaş puanı en yüksek iken senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek Arkadaş puanı ise en düşüktür.

Betimsel istatistikler incelendiğinde baba ile görüşme sıklığının fazla olması Sosyal Destek Toplam, Aile ve Arkadaş puanlarının yükseldiği görülmüştür. Toplumumuzda baba figürünün var oluşu bireylere doğrudan destek oluşturmaktadır. Birey en zor anında bile babasının bireyi kurtaracağı düşüncesi bireylerde stresin azalmasına sebep olabilmektedir. Bu sebeple babası ile sık görüşen bireylerin stres yaratan olaylarla daha rahat başa çıkabileceği düşüncesinden dolayı puanlarının yüksek olduğu düşünülmektedir.

Sosyal Destek özel puanı için babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre

$p\text{-değeri}=0,308>0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Sosyal Destek özel puanında babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi yoktur.

Aile Aidiyet Toplam puanı için babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna hergün ve haftada bir, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı aynı ve yüksek, senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı ise en düşüktür.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna hergün ve haftada bir, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı aynı ve yüksek, senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı ise en düşüktür.

Aile Aidiyet alt boyut puanı için babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,019<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet alt boyut puanında babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve babanızla ortalama ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna hergün ve haftada bir, ayda bir, tatillerde ve senede bir diyen bireylerin Aile Aidiyet alt boyut puanı en yüksek iken, hiçbir zaman diyen bireylerin Aile Aidiyet alt boyut puanı ise en düşüktür.

Betimsel istatistikler incelendiğinde baba ile görüşme sıklığının artması ile diğer ölçek puanları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Baba ile görüşme sıklığının artması ile paylaşımların artması, babanın herhangi bir sorunda müdahale edebilmesi gibi sebeplerden dolayı olumlu yönde etkileyebileceği düşünülmektedir.

Tablo 27:Aileden Şiddet Görme Durumuna Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Evet	107	44,373	1,791	12,762	0,002
	Hayır	240	51,620	1,224		
	Bilinmiyor	73	46,164	2,442		
Sosyal Destek Aile	Evet	107	13,514	0,760	28,391	0,000
	Hayır	240	18,416	0,511		
	Bilinmiyor	73	15,479	0,969		
Sosyal Destek Arkadaş	Evet	107	16,775	0,742	2,500	0,287
	Hayır	240	17,966	0,496		
	Bilinmiyor	73	18,287	0,995		
Sosyal Destek Özel	Evet	107	14,084	0,834	7,791	0,020
	Hayır	240	15,237	0,509		
	Bilinmiyor	73	12,397	1,032		
Aile Aidiyeti Toplam	Evet	107	44,327	1,489	26,149	0,000
	Hayır	240	53,062	0,941		
	Bilinmiyor	73	48,205	1,722		
Aile Aidiyeti Kendilik	Evet	107	30,785	1,221	25,543	0,000
	Hayır	240	37,729	0,788		
	Bilinmiyor	73	33,753	1,447		
Aile Aidiyeti Altboyut	Evet	107	13,542	0,342	19,920	0,000
	Hayır	240	15,333	0,197		
	Bilinmiyor	73	14,452	0,339		

Sosyal Destek Toplam puanı için ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu faktörünün bir önemi vardır ve ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu sorusuna hayır diyen bireylerin Sosyal Destek Toplam puanı en yüksek iken, bilinmiyor diyen bireylerin Sosyal Destek Toplam puanı orta, son olarak evet diyen bireylerin Sosyal Destek Toplam puanı ise en düşüktür.

Sosyal Destek Aile puanı için ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu faktörünün bir önemi vardır ve ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu

sorusuna hayır diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı en yüksek iken, bilinmiyor diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı orta, son olarak evet diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı ise en düşüktür.

Sosyal Destek arkadaş puanı için ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,287>0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna göre Sosyal Destek özel puanında ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu faktörünün bir önemi yoktur.

Sosyal Destek özel puanı için ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,031<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek özel puanında ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu faktörünün bir önemi vardır ve ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu sorusuna hayır diyen bireylerin Sosyal Destek özel puanı en yüksek iken, bilinmiyor diyen bireylerin Sosyal Destek özel puanı orta, son olarak evet diyen bireylerin Sosyal Destek özel puanı ise en düşüktür.

Aile Aidiyet Toplam puanı için ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu faktörünün bir önemi vardır ve ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu sorusuna hayır diyen bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı en yüksek iken, bilinmiyor diyen bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı orta, son olarak evet diyen bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı ise en düşüktür.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu faktörünün bir önemi vardır ve ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu sorusuna hayır diyen bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı en yüksek iken, bilinmiyor diyen bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı orta, son olarak evet diyen bireylerin Aile Aidiyet

Kendilik puanı ise en düşüktür.

Aile Aidiyet alt boyut puanı için ailenizde size ya da kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,019<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında ailenizde size yada kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu faktörünün bir önemi vardır ve ailenizde size yada kardeşlerinize şiddet uygulanıyor muydu sorusuna hayır diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı en yüksek iken, bilinmiyor diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı orta, son olarak evet diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı ise en düşüktü.

Betimsel istatistikler incelendiğinde ailenizde şiddet görüyor musunuz sorusuna cevap verenlerden sosyal destek arkadaş alt boyutu hariç şiddet görmeyenlerin puanlarının daha yüksek olduğu bulgusu saptanmıştır. Bunda şiddetin doğrudan bir travma sebebi olması, bireylerde dışlanmışlık hissini arttırması, ailesi ve topluma karşı olan güvenini azaltması gibi sebeplerin etkili olduğu düşünülmektedir. Bunun sonucu olarak bireylerin aileleri ile daha az paylaşım yapması, ailesinden soğuması gibi olumsuz durumlarla karşılaşılabilir. Bu olumsuz durumda bireylerin başı sıkıştığında ilk olarak ailesine gitmemesine ve onlara güvenmemesine neden olabilir. Sonuç olarak bu bireylerin ailelerinden uzak olması da aile aidiyeti ve sosyal destek puanlarının daha az olmasına sebep olabilir.

Tablo 28: Kardeşlerle Görüşme Sıklığına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P Değeri
Sosyal Destek Toplam	Her Gün	87	55,2644	1,98736	34,169	0,000
	Haftada Bir	120	50,9167	1,68215		
	Ayda Bir	58	49,5345	2,45026		
	Tatillerde	50	46,1200	2,78181		
	Senede Bir	38	38,8947	2,88465		
	Hiçbir Zaman	56	42,8214	2,83623		
Sosyal Destek Aile	Her Gün	87	19,2529	0,78516	48,775	0,000
	Haftada Bir	120	18,9333	0,70311		
	Ayda Bir	58	16,9655	0,98996		
	Tatillerde	50	15,9000	1,13110		
	Senede Bir	38	12,5000	1,16416		
	Hiçbir Zaman	56	11,2857	1,18615		
Sosyal Destek Arkadaş	Her Gün	87	19,8736	0,78984	10,409	0,064
	Haftada Bir	120	18,1333	0,71967		
	Ayda Bir	58	17,8793	0,98047		
	Tatillerde	50	16,2200	1,04873		

	Senede Bir	38	13,6579	1,22520		
	Hiçbir Zaman	56	17,0536	1,17424		
Sosyal Destek Özel	Her Gün	87	16,1379	0,88017		
	Haftada Bir	120	13,8500	0,77970		
	Ayda Bir	58	14,6897	1,01716		
	Tatillerde	50	14,0000	1,04002	20,230	0,001
	Senede Bir	38	12,7368	1,36126		
	Hiçbir Zaman	56	14,4821	1,21916		
Aile Aidiyeti Toplam	Her Gün	87	51,7126	1,66476		
	Haftada Bir	120	53,1000	1,32364		
	Ayda Bir	58	50,5862	1,88958		
	Tatillerde	50	49,8000	2,26094	33,495	0,000
	Senede Bir	38	46,4474	2,29158		
	Hiçbir Zaman	56	42,8393	1,95132		
Aile Aidiyeti Kendilik	Her Gün	87	36,9770	1,38576		
	Haftada Bir	120	37,7667	1,10428		
	Ayda Bir	58	36,0517	1,60146		
	Tatillerde	50	35,1600	1,84288	30,738	0,000
	Senede Bir	38	31,7632	1,86509		
	Hiçbir Zaman	56	29,0714	1,63303		
Aile Aidiyeti Alt boyut	Her Gün	87	14,7356	0,34816		
	Haftada Bir	120	15,3333	0,28213		
	Ayda Bir	58	14,5345	0,37561		
	Tatillerde	50	14,6400	0,51489	33,735	0,000
	Senede Bir	38	14,6842	0,51865		
	Hiçbir Zaman	56	13,7679	0,43394		

Sosyal Destek Toplam puanı için Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,000<0,050 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna her gün diyen bireylerin Sosyal Destek toplam puanı en yüksek iken, haftada bir, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Sosyal Destek toplam puanı orta, son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek toplam puanı ise en düşüktür.

Sosyal Destek Aile puanı için Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,000<0,050 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna hergün ve haftada bir diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı en yüksek iken, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Sosyal Destek

Aile puanı orta son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı ise en düşüktür.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,064>0,050 olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır

Sosyal Destek Özel puanı için Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,000<0,050 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna her gün diyen bireylerin Sosyal Destek Özel puanı en yüksek iken, haftada bir, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Sosyal Destek Özel puanı orta, son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek Özel puanı ise en düşüktür.

Aile Aidiyet Toplam puanı için Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,001<0,050 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna her gün diyen bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı en yüksek iken, haftada bir, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı orta, son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı ise en düşüktür.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,001<0,050 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna her gün diyen bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı en yüksek iken, haftada bir, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı orta, son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı ise en düşüktür.

Aile Aidiyet alt boyut puanı için Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,001<0,050 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet altboyut puanında Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna her gün diyen bireylerin Aile Aidiyet altboyut puanı en yüksek iken, haftada bir, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Aile Aidiyet altboyut puanı orta, son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Aile Aidiyet altboyut puanı ise en düşüktür.

Betimsel istatistik incelendiğinde kardeşle görüşme sıklığı arttıkça Sosyal Destek Aile, Sosyal Destek Toplam, Sosyal Destek Özel ve Aile Aidiyeti alt boyutlarının puanlarının anlamlı olduğu bulgusu tespit edilmiştir. Kardeşle görüşme sıklığının artması kişilerdeki aidiyet duygusunu, paylaşımı arttırmakta olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bireyler kendilerini yalnız hissetmemekte ve kardeşleri olan güçlü bağları belki de geleceğe daha umutla bakmalarına neden olmaktadır. Yapılan görüşmelerde kardeşleriyle sık görüşen bireylerin kardeşlerine çok değer verdiği ve kardeşleri için büyük özverilerde bulundukları görülmüştür. Aralarındaki bu güçlü bağ yaşam karşısında daha dik durmak zorunda hissettiklerini düşündürmüştür.

Tablo 29:Tatillerde Akrabalarla Görüşme Durumuna Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Hata	Mann-Whitney U Değeri	P değeri
Sosyal Destek Toplam	Evet	224	53,294	1,23317	15797,000	0,000
	Hayır	196	43,719	1,38001		
Sosyal Destek Aile	Evet	224	18,549	0,52085	15769,500	0,000
	Hayır	196	14,494	0,58677		
Sosyal Destek Arkadaş	Evet	224	18,647	0,49183	19070,500	0,020
	Hayır	196	16,658	0,58880		
Sosyal Destek Özel	Evet	224	16,098	0,52148	16411,000	0,000
	Hayır	196	12,566	0,60488		
Aile Aidiyeti Toplam	Evet	224	52,651	1,02441	17100,000	0,000
	Hayır	196	46,954	1,04439		
Aile Aidiyeti Kendilik	Evet	224	37,562	0,84852	17018,000	0,000
	Hayır	196	32,648	0,86985		
Aile Aidiyeti Alt boyut	Evet	224	15,089	0,21820	18968,000	0,016
	Hayır	196	14,306	0,22770		

Sosyal Destek Toplam puanı için Tatillerde Görüştüğünüz Başka Akrabanız/Yakınlarınız Var mı? faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında Tatillerde Görüştüğünüz Başka Akrabanız/Yakınlarınız Var mı? Sorusuna evet cevabı verenlerin puanları daha yüksektir.

Sosyal Destek Aile puanı için Tatillerde Görüştüğünüz Başka Akrabanız/Yakınlarınız Var mı? faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında Tatillerde Görüştüğünüz Başka Akrabanız/Yakınlarınız Var mı? Sorusuna evet cevabı verenlerin puanları daha yüksektir.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için Tatillerde Görüştüğünüz Başka Akrabanız/Yakınlarınız Var mı? faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,020<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında Tatillerde Görüştüğünüz Başka Akrabanız/Yakınlarınız Var mı? Sorusuna evet cevabı verenlerin puanları daha yüksektir.

Sosyal Destek Özel puanı için Tatillerde Görüştüğünüz Başka Akrabanız/Yakınlarınız Var mı? faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,020<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında Tatillerde Görüştüğünüz Başka Akrabanız/Yakınlarınız Var mı? Sorusuna evet cevabı verenlerin puanları daha yüksektir.

İstatistikler incelendiğinde tatillerde görüşülen akraba ya da yakınların olması ile sosyal destek puanları arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bunun sebebinin bireylerin sosyal çevresinin genişlemesinin, boş zamanlarını değerlendireceği yakınlarının olmasının sosyal destek üzerindeki olumlu etkisi ile açıklanabilir.

Aile Aidiyet Toplam puanı için Tatillerde Görüştüğünüz Başka Akrabanız/Yakınlarınız Var mı? faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak

anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında Tatillerde Görüştüğünüz Başka Akrabanız/Yakınlarınız Var mı? Sorusuna evet cevabı verenlerin puanları daha yüksektir.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için Tatillerde Görüştüğünüz Başka Akrabanız/Yakınlarınız Var mı? faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında Tatillerde Görüştüğünüz Başka Akrabanız/Yakınlarınız Var mı? Sorusuna evet cevabı verenlerin puanları daha yüksektir.

Aile Aidiyet altboyut puanı için Tatillerde Görüştüğünüz Başka Akrabanız/Yakınlarınız Var mı? faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet altboyut puanında Tatillerde Görüştüğünüz Başka Akrabanız/Yakınlarınız Var mı? Sorusuna evet cevabı verenlerin puanları daha yüksektir.

İstatistikler incelendiğinde devlet koruması altında yetişen bireylerin tatillerde akrabalarında görüşmeleri ile aralarında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Zaten bireylerin akrabalarına zaman ayırmaları, onlarla hala görüşüyor olmaları aralarındaki illiyet bağının devam ettiğinin göstergesi olarak açıklanabilir. Kısaca aralarındaki bu bağın devam etmesi ile aidiyet puanlarının yüksek olması aslında beklenen bir durumdur.

Tablo 30:Akraba ile Görüşme Sıklığına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P Değeri
Sosyal Destek Toplam	Her Gün	9	67,333	6,256	40,852	0,000
	Haftada Bir	31	60,838	3,676		
	Ayda Bir	46	54,130	2,495		
	Tatillerde	103	50,835	1,740		
	Senede Bir	45	47,200	2,957		
	Hiçbir Zaman	148	41,925	1,549		
Sosyal Destek Aile	Her Gün	9	21,000	3,308	36,162	0,000
	Haftada Bir	31	22,483	1,245		
	Ayda Bir	46	17,000	1,149		
	Tatillerde	103	17,922	0,752		
	Senede Bir	45	17,400	1,113		
	Hiçbir Zaman	148	14,081	0,677		
Sosyal Destek Arkadaş	Her Gün	9	24,777	1,497		
	Haftada Bir	31	19,612	1,466		

	Ayda Bir	46	19,934	1,032		
	Tatillerde	103	18,165	0,693	22,322	0,000
	Senede Bir	45	15,666	1,148		
	Hiçbir Zaman	148	16,094	0,679		
Sosyal Destek Özel	Her Gün	9	21,555	2,935		
	Haftada Bir	31	18,741	1,478		
	Ayda Bir	46	17,195	1,111		
	Tatillerde	103	14,747	0,732	36,752	0,000
	Senede Bir	45	14,133	1,209		
	Hiçbir Zaman	148	11,750	0,668		
Aile Aidiyeti Toplam	Her Gün	9	56,000	5,644		
	Haftada Bir	31	52,967	3,155		
	Ayda Bir	46	51,456	2,122	14,838	0,011
	Tatillerde	103	53,106	1,498		
	Senede Bir	45	50,377	2,180		
	Hiçbir Zaman	148	46,641	1,185		
Aile Aidiyeti Kendilik	Her Gün	9	40,777	4,985		
	Haftada Bir	31	37,967	2,619		
	Ayda Bir	46	36,695	1,779		
	Tatillerde	103	37,747	1,243	15,416	0,009
	Senede Bir	45	35,888	1,762		
	Hiçbir Zaman	148	32,337	0,985		
Aile Aidiyeti Alt boyut	Her Gün	9	15,222	0,702		
	Haftada Bir	31	15,000	0,668		
	Ayda Bir	46	14,760	0,446		
	Tatillerde	103	15,359	0,315	6,958	0,224
	Senede Bir	45	14,488	0,491		
	Hiçbir Zaman	148	14,304	0,265		

Sosyal Destek Toplam puanı için akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,000<0,050 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Toplam puanında Akrabalarınızla ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve Kardeşinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna her gün diyen bireylerin Sosyal Destek toplam puanı en yüksek iken, haftada bir, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Sosyal Destek toplam puanı orta, son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek toplam puanı ise en düşüktür.

Sosyal Destek Aile puanı için akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,000<0,050 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna hergün ve haftada bir diyen bireylerin Sosyal Destek Aile

puanı en yüksek iken, ayda bir, tatillerde ve senede bir diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı orta son olarak hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı ise en düşüktür.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Arkadaş puanında akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna her gün diyen bireylerin Sosyal Destek Arkadaş puanı en yüksek iken, haftada bir, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Sosyal Destek Arkadaş puanı orta, son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek Arkadaş puanı ise en düşüktür. İstatistik incelendiğinde sosyal destek arkadaş ile akraba ile görüşme sıklığı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Burada özellikler bireylerin akran yaştaki kuzenleriyle görüşme sıklığı ve paylaşım yapmasının etkili olduğu düşünülmektedir.

Sosyal Destek Özel puanı için akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna her gün diyen bireylerin Sosyal Destek Özel puanı en yüksek iken, haftada bir, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Sosyal Destek Özel puanı orta, son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek Özel puanı ise en düşüktür.

Tablo 30’de istatistikler incelendiğinde akrabalarla görüşme sıklığı arttıkça puanlarında yükseldiği görülmüştür. Burada akrabaların kişi için bir sosyal sermaye oluşu, başı sıkıştığında varlığını hissetmesi etkilidir. Ayrıca düğün, ölüm gibi zamanlarda akrabaların varlığı ve yardım etmesi bile zaman zaman stresi azaltan ve kişinin gündelik hayatına daha rahat bir şekilde devam etmesini etkileyebilmektedir.

Aile Aidiyet Toplam puanı için akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,011<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Toplam puanında akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna her gün diyen bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı

en yüksek iken, haftada bir, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı orta, son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Aile Aidiyet Toplam puanı ise en düşüktür.

Aile Aidiyet Kendilik puanı için akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,009<0,050 olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyet Kendilik puanında akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün bir önemi vardır ve akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz sorusuna her gün diyen bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı en yüksek iken, haftada bir, ayda bir ve tatillerde diyen bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı orta, son olarak senede bir ve hiçbir zaman diyen bireylerin Aile Aidiyet Kendilik puanı ise en düşüktür.

Aile Aidiyet alt boyut puanı için akraba ile ne sıklıkla görüşüyorsunuz faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre p-değeri=0,224>0,050 olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır.

Tablo-30 incelendiğinde bireylerin akrabaları ile görüşenlerin puanlarının daha yüksek olduğu bulgusu tespit edilmiştir. Akrabalarla görüşme sıklığı arttıkça genelde aile aidiyetine ait puanların yükseldiği bulgusuna rastlanmıştır. Bu da toplum içinde yaşayan birinin kendine kan bağ ile bağlı olan kişilerle her ne kadar bakmasalar bile hayatında önemli role sahip olduğunu gösterebilir. Ayrıca akrabaların doğrudan kendilerine bakmak zorunda olmamasının da durum üzerinde etkisi vardır. Bireyler akrabalarını bundan dolayı suçlamadıkları için akrabalarla sık iletişim kurulması ve görüşülmesinin aidiyeti desteklediği söylenebilir.

Tablo 31:Ailesinin Başkası İle Kıyaslamasına Göre Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Ölçeği ve Alt Boyutları ile Aile Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

		N	Ortalama	Std. Hata	KW	P Değeri
Sosyal Destek Toplam	Her Zaman	60	41,833	2,398	34,169	0,000
	Sık Sık	27	45,888	3,676		
	Bazen	61	50,426	2,102		
	Nadiren	42	55,357	2,762		
	Hiçbir Zaman	61	59,032	2,103		
	Bilinmiyor	169	45,893	1,570		
Sosyal Destek Aile	Her Zaman	60	12,050	1,009	48,775	0,000
	Sık Sık	27	14,592	1,323		
	Bazen	61	17,196	0,848		

	Nadiren	42	19,833	1,134		
	Hiçbir Zaman	61	21,557	0,836		
	Bilinmiyor	169	15,869	0,670		
Sosyal Destek Arkadaş	Her Zaman	60	16,116	1,009		
	Sık Sık	27	16,222	1,606		
	Bazen	61	17,541	0,870	10,409	0,064
	Nadiren	42	19,047	1,084		
	Hiçbir Zaman	61	20,311	0,890		
	Bilinmiyor	169	17,325	0,647		
Sosyal Destek Özel	Her Zaman	60	13,666	1,088		
	Sık Sık	27	15,074	1,623		
	Bazen	61	15,688	0,907	20,230	0,001
	Nadiren	42	16,476	1,169		
	Hiçbir Zaman	61	17,163	1,075		
	Bilinmiyor	169	12,698	0,648		
Aile Aidiyeti Toplam	Her Zaman	60	41,433	1,684		
	Sık Sık	27	46,851	2,144		
	Bazen	61	52,065	1,812		
	Nadiren	42	54,476	2,432	33,495	0,000
	Hiçbir Zaman	61	55,868	1,930		
	Bilinmiyor	169	49,550	1,193		
Aile Aidiyeti Kendilik	Her Zaman	60	28,300	1,362		
	Sık Sık	27	33,296	1,886		
	Bazen	61	37,032	1,466		
	Nadiren	42	38,904	1,938	30,738	0,000
	Hiçbir Zaman	61	39,623	1,649		
	Bilinmiyor	169	34,946	1,012		
Aile Aidiyeti Alt boyut	Her Zaman	60	13,133	0,453		
	Sık Sık	27	13,555	0,351		
	Bazen	61	15,032	0,407		
	Nadiren	42	15,571	0,574	33,735	0,000
	Hiçbir Zaman	61	16,246	0,388		
	Bilinmiyor	169	14,603	0,230		

Sosyal Destek Toplam puanı için aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu? faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Toplum puanında aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu faktörünün bir önemi vardır ve aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu? sorusuna nadiren ve hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek Toplum puanı en yüksek iken, bazen, sık sık, her zaman ve bilinmiyor grubu aynı ve düşüktür. Bireyin başkaları ile kıyaslanması kişide yetersizlik ve değersizlik hislerini uyandırabilir. Bu sebeple çok kıyaslanan bireyler başarısızlık durumunda suçlanacağını düşünebilir Bu sebeple daha çekingen ve dışa dönük daha az paylaşım yapan bireyler haline

dönüşebilir. Bu yüzden bir problemle karşılaştığı zaman ne yapacağı noktasında başka insanlardan yardım alamayacağından bu bireylerin sosyal destek toplam puanının düşük olması açıklanabilir.

Sosyal Destek Aile puanı için aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu? faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,000<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Aile puanında aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu faktörünün bir önemi vardır ve aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu? sorusuna nadiren ve hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek Aile puanı en yüksek iken, bazen, sık sık, her zaman ve bilinmiyor grubu aynı ve düşüktür. Bireyler başkaları ile çok fazla kıyaslanmadığı zaman ve aile içinde desteklendiği vakit kendine daha güvenen, hata yapmaktan korkmayan bireyler olarak yetişebilmektedir. Bu tarz bireylerin de ailesinden aldığı destekten dolayı sosyal destek aile puanının yüksek olabileceği söylenebilir.

Sosyal Destek Arkadaş puanı için aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu? faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,064>0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamsızdır. Birey aile içinde kıyaslansa bile sosyal çevre içinde etkin olabilir. Özellikle aile içinde bastırılan kimi çocuklar toplumda tam tersi çok aktif ve baskın kişilikler olabiliyor. Bu sebeple aile içinde kıyaslanan bireyler ile sosyal destek arkadaş puanı arasında istatistiksel bir ilişkinin olması anlaşılabilir.

Sosyal Destek Özel puanı için aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu? faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,001<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Sosyal Destek Özel puanında aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu faktörünün bir önemi vardır ve aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu? sorusuna nadiren ve hiçbir zaman diyen bireylerin Sosyal Destek Özel puanı en yüksek iken, bazen, sık sık, her zaman ve bilinmiyor grubu aynı ve düşüktür.

Aile Aidiyeti Toplam puanı için aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu? faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,001<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyeti Toplam puanında aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu faktörünün bir önemi vardır ve aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu? sorusuna nadiren ve hiçbir zaman diyen bireylerin

Aile Aidiyeti Toplam Puanı en yüksek iken, bazen, sık sık, her zaman ve bilinmiyor grubu aynı ve düşüktür.

Aile Aidiyeti Kendilik puanı için aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu? faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,001<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyeti Kendilik puanında aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu faktörünün bir önemi vardır ve aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu? sorusuna nadiren ve hiçbir zaman diyen bireylerin Aile Aidiyeti Kendilik Puanı en yüksek iken, bazen, sık sık, her zaman ve bilinmiyor grubu aynı ve düşüktür.

Aile Aidiyeti Alt boyut puanı için aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu? faktörünün anlamlı olup olmadığının testi için yapılan Kruskal-Wallis testinin sonucuna göre $p\text{-değeri}=0,001<0,050$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre Aile Aidiyeti Alt boyut puanında aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu faktörünün bir önemi vardır ve aileniz sizi başkaları ile kıyaslıyor muydu? sorusuna nadiren ve hiçbir zaman diyen bireylerin Aile Aidiyeti Alt boyut Puanı en yüksek iken, bazen, sık sık, her zaman ve bilinmiyor grubu aynı ve düşüktür.

Tablo 31’de ki istatistikler incelendiğinde ailelerin çocuklarını başkası ile kıyaslama oranı azaldıkça aidiyet puanları artmaktadır. Bu durumun sebebi olarak kıyaslamanın bireylerin davranışlarını olumsuz etkilediği hatta bireylerin ruhsal, zihinsel gelişimini olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir. Bu sebeple kıyas oranı azaldıkça aidiyet ve sosyal destek puanları genel olarak artmakta ve aralarında anlamlı ilişki çıkmaktadır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İnsan, toplumsal bir varlıktır. Dünyanın var oluşundan beri insanlar birçok medeniyet kurmuştur. Bunun en temel sebebi insanların bir arada yaşama güdüsüdür. Medeniyetler ve toplumların en küçük yapı taşı da ailedir. İnsanlar aile içinde doğar, yaşar, büyür ve ölür. Bu bir devir daim şeklinde devam etmektedir. Bireyler doğduklarında savunmasız ve çaresizdirler. Aile içinde korunur, öz bakımları yapılır ve yetiştirilirler. Kişi burada toplumsal rollerini öğrenir. Büyür ve zamanla kendisi yeni bir aile kurar.

Her ne kadar idealize edilen bireylerin sağlıklı bir şekilde kendi ailesi içinde yaşaması olsa da medeniyetler boyunca aile kavramına ve çocukluğa bakış açıları farklı olmuştur. Yetişkin bireylerin çocuklara atfettiği görevler tarihsel dönemlere ve toplumlara göre farklılaşmıştır. Tarihin ilk dönemlerinde zayıf ve güçsüz çocuklar gereksiz görülüyor, engelliler ise anne ve veya babasının bir günahı olarak görülüyordu. Hatta engelli çocuklar cadı vs. olarak görülerek yakılarak öldürülebiliyordu. Kutsal dinlerde, toplumlarda çocuğa atfedilen roller farklı olmuştur. İlk çağlarda çocuklar yetişkin sayılabiliyor eve ekmek getirmesi beklenebiliyordu. Ancak toplumların gelişmesi ile birlikte çocuğa olan bakış açısı da değişmeye başlamıştır. Özellikle Hümanizm ve sonrasında çocuklara verilen anlam değişmeye başlamıştır. Her ne kadar bu dönemde bile çocuk işçilikten yararlanılıyor olsa da yaşam standartlarında olumlu gelişmeler yaşanmaya başlamıştır. Bu olumlu gelişmeler Daha sonra 19. YY’ da yaşanan Sanayi Devrimi ile yeniden olumsuzla dönmüş ve çocuk işçiliğinin önü açılmıştır. Kapitalist sistemde ucuz iş gücü önemliydi. İnsanlar ise hayatlarını devam ettirebilmek için daha çok çalışmak zorundalardı. Ancak bu durum çok devam etmedi Birinci Dünya Savaşı sonrası Çocuk Hakları ile ilgili haklar artmaya başlamıştır. 20. YY’ da II. Dünya Savaşı sonrası insan hakları konusunda atılan olumlu adımların özellikle de 1959’ da yayımlanan ‘‘Çocuk Hakları Evrensel Bidirgesi’’nden sonra gözle görülür şekilde çocuk haklarında olumlu değişimler olmuştur.

Çocukların tarihsel üretimdeki yerinin yanı sıra korunma ihtiyacı olan çocuklar tarih içerisinde de iyi ya da kötü niyetli insanların elinde farklı amaçlarla kullanılmıştır. Ülkemiz içerisinde örnek verecek olursak Kurtuluş Savaşı’nın mimarlarından biri olan Kazım Karabekir 1. Dünya Savaşı’nda Doğu Cephesi’nde görevlendirildikten sonra korunma ihtiyacı olan çocukları toplayarak onları mesleki ve teknik liselerde eğitim görmesini sağlayarak kalifiye elemanlar yetiştirmiş ayrıca çocuklardan Gürbüzler Ordusu kurmuştur.

Cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk çocukları geleceğin teminatı olarak görmüş ve onlara Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını hediye etmiştir. Milletimizin çocuklara verdiği değeri gelişmiş olarak nitelendirilen ülkeler 1990 yılında “Dünya Çocuk Günü” ilan ederek göstermiştir. Osmanlı’da Devşirme askerler genelde kimsesiz Hristiyan çocuklardan seçilmiş ve devletin vurucu gücünü çok uzun yıllar oluşturmuştur. Bu devşirme çocuklar devlet kademelerinde önemli yerlere gelmiş Osmanlı’nın altın çağı yükselme dönemine damga vurmuşlardır. Ülkemizin önemli sanatçılarından Barış Manço’nun şarkılarına konu olmuştur. Her ne kadar korunma ihtiyacı olan çocuklarla ilgili olumlu örnekler versek de aynı şekilde sanatımızda ve gerçek hayatta korunma ihtiyacı olan bireyler kötü amaçlarda da kullanılmaktadır. Örneğin Çukur dizisinde Kara kuzular olarak kimsesiz çocukların sahip çıkılmaması durumunda toplum tarafından kabul görmeyen işlerde bir araç olabileceği görülmektedir. Sanatın toplumun yansıması olduğunu düşünürsek şarkılarımızdan, dizilerimizden, filmlerimizden dersler alabiliriz. Korunma ihtiyacı olan çocukların yanlış kişilerin ellerinde dilendirildikleri, organ mafyalarınca kullanıldığı, suç örgütlerinin elinde çeşitli amaçlarla kullanılabileceği unutulmamalıdır. Geleceğimizin teminatı olan çocukların doğru ellerde, doğru yöntemlerle şekillendirilmesi önemlidir. Özellikle de Dünya nüfusunun yaşlandığını, genç nüfusun öneminin giderek arttığı düşünüldüğünde bu durum konunun önemini daha da belirginleştirmektedir.

Cumhuriyet tarihimizde çocuğa olan bakış ve korunma ihtiyacı olan çocuklarla ilgili neler yapılmıştır. Öncelikle çocukların geleceğimize yön verecek olması sebebiyle “Köy Enstitüleri” kurulmuş ve burada eğitim alan kişilerle toplumun inşa edilmesi amaçlanmıştır. Ancak ülkenin bu yıllarda hala tarım toplumu olması ve çocuk işgücünün tarımda kullanılmaya devam edilmesinden dolayı çocukların eğitimi ikinci planda kalmıştır. Kentleşmenin daha düşük oranlarda olduğu ve kır toplumunun devam ettiği bu dönemde ikili ilişkilerin daha kuvvetli olduğu bilinmektedir. İnsanların cemaatler halinde yaşaması Biz düşüncesinin Ben düşüncesinden daha önemli olduğu bilinmektedir. Geniş ailelerin var olduğu aynı evlerde hem torun hem dedenin yaşadığı bu dönemde çocukların öz bakımları daha çok aileleri tarafından karşılanmaktaydı. Bu dönem çocukların gelişimi, eğitimi gibi birçok haktan faydalanılmasa da aile içinde kuvvetli bağlarla büyüyen daha gelenekçi kişilerden oluşmaktaydı. Kır toplumunda özellikle koruma ihtiyacı olan çocuklarında anne-baba terk, vefat ya da ekonomik yetersizlikler sebebiyle bakılamayacağı durumlarda ortaya çıkan problemin gayri resmi evlat edinme modeli olduğu görülmektedir. Çocuğu olmayan akrabalar ya da yakınların bakamayacak durumda olanların çocuklarını kendi kütüklerine

kayıt ettiği ya da kütüğüne almadan baktığı görülmektedir. Bu durumda koruma ihtiyacı olan çocuğun miras hakkından faydalanamaması ya da sonradan olan bir çocukta olumsuz durumlarla karşılaşılıyor olsa da daha çok bu yolun tercih edilmekteydi.

Kentleşmenin ve sanayileşmenin ülkemizde artması ile beraber geleneksel yollardan ayrılmaya başlanılmıştır. Kent toplumunun birey merkezli yaşantısı, akrabalık ilişkilerinin zayıflamasına sebep olmuştur. Bundan dolayı da var olan kriz durumları artık toplumun kendi içerisinde çözülememesine neden olmuştur. İşte burada Devlet kendi kurduğu kurumlar aracılığı ile ortaya çıkan problemleri çözmeye çalışmıştır. Özellikle koruma ihtiyacı olan çocuklar için ilk olarak devasa yetiştirme yurtları kurmuştur. Hayata diğer bireylere göre dezavantajlı başlayan bu bireylere memur olma hakkı tanıyarak onları geleceğe daha iyi hazırlamaya çalışmıştır. Ancak yetiştirme yurtlarında yetişen kişilerin toplum hayatına adaptasyon olmasında güçlük çektiği fark edilmiş ve son yıllarda bakım modelleri değişime gitmiştir. Burada daha küçük evlerden oluşan sevgi evleri modelleri kullanılmaya başlanmış daha sonra bir adım daha giderek toplum içinde büyümelerine imkan verecek apartmanlarda evlerle yaşamlarını devam ettirmeye başlanmıştır. Sadece kurum bakımı modeli ile de kalmamış evlatlık verilebilecek çocukların bu modellerden faydalanması sağlanmış, mümkün olmayanların koruyucu ailelerin yanına yerleştirilerek aile sevgisini ve o ortamı yaşaması sağlanmıştır. Son yıllarda ayrıca çocuğuna maddi sorunlardan dolayı bakamayacak ve devlet korumasına bırakma ihtimali olan ailelere sosyal ekonomik destek verilerek kendi öz aileleri yanında yaşaması sağlanmıştır. Ülkemizde tüm bu gelişmeler özellikle Aile üzerine öncelikle 2011 yılında Aile ve Sosyal Politikalar bakanlığının kurulması ile hızlanmıştır. Bugün daha kompakt hareket edilebilmesi için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı kurulmuştur.

Araştırmaya katılan bireylerin büyük bir çoğunluğu evlidir. Bekar olanların ise daha düşük yaşta olduğu saptanmış olup devlet korumasından yararlanan bireylerin aile kurumuna karşı bakış açılarının olumsuz olmadığı düşünülmektedir. Özellikle yeni bir aile kurarak kendi ailelerinden görmedikleri ilgi ve şefkati çocuklarına göstermeye çalıştıkları düşünülmektedir. Genelde koruma altına yetişen bireyler çekirdek ailelerden oluşmakta olup koruma kararı çıkmadan önce il ve köylerde yaşama oranları birbirine yakındır. Bunun sebebinin kentleşmenin ilk yıllarında kente yerleşen ailelerin hala kır kültürü ile yaşadığı düşünülmektedir. İnsanların tam olarak kentleşebilmesi ve kente uyum sağlayabilmesi için 3 neslin kentte büyümesi gerektiği düşünülmektedir. Koruma kararı bittikten sonra bireylerin daha çok illerde yaşadığı saptanmıştır. Bunda özellikle devlet memuriyeti olmasının ve

bireyselleşmenin etkili olduğu düşünülmektedir. Özellikle aile ve akrabalara karşı olan resmi ilişkilerin kuvvetli olduğu ve biz olma bilincinin yerine ben bilincinin oluşmasındandır. Koruma altında yetişen bireylerin ebeveynlerinin ekonomik durumunun yetersiz olması, ekonomik durumum düşük ebeveynlerden olduğu ve akrabalık ilişkilerinin zayıf olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgular bizi genelde maddi yoksunluk çeken bireylerin aynı zamanda eğitim seviyesinin düşük olduğu düşüncesine ulaştırmaktadır. Eğitim seviyesi ve ekonomi arasında bir ilişkinin olabileceği düşüncesini ön plana çıkarmaktadır. Bunun sonucu olarak da çocuklarına bakamama tutumunun bu sebeplerle arttığı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin sosyal destek algısı tutumu ve aile aidiyet tutumu anlamlandırılmaya çalışılmıştır. Yaş değişkeni ile sosyal destek aile alt boyutu, toplam puanı; aile aidiyet toplam, aile aidiyet kendilik ve aile aidiyeti alt boyut puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle 25-65 yaş arasındaki katılımcıların yaştan verdiği olgunluk, kişiliğin daha şekillenmiş olması belki de yeni bir aile kurmasından dolayı olabileceği düşünülmektedir. Cinsiyet durumunun ise Sosyal destek arkadaş alt boyutu ve aile aidiyet boyutu puanlarında genel olarak kadınların erkeklerden daha yüksek puanlara sahip olduğu tespit edilmiştir. Bunda özellikle kadınların daha paylaşıma açık kişiler olması, iletişimi daha çok kullanması, sorunlarını başkalarıyla daha rahat paylaşmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca katılımcılardan evli bireylerin sosyal destek aile alt boyutu, sosyal destek toplam puanı; aile aidiyet puanları incelendiğinde evli bireylerin evli olmayanlara göre daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmüştür. Özellikle evli bireylerin yeni bir aile kurarak daha önceki travmalarından kurtulmuş olabileceği, hayatta kendine evlilik birlikteliği ile yeni amaçlar koyduğu düşünülebilir. Artık kendi yuvasını kurmuş olmanın heyecanı ve yeni ufukların onu beklediği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların iş durumunun memur, işçi vb. olması ile ölçekler arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanamamıştır. Bireylerin yaptığı iş işe sosyal destek ya da aile aidiyeti arasında bir ilişkinin olmadığı fark edilmiştir. Ancak kişilerin yaptığı iş karşılığında aldığı gelirler Sosyal destek ölçeği toplam puanı, aile puanı ile aile aidiyeti arasında anlamlı bir ilişki meydana getirmiştir. Araştırma verilerinin toplandığı tarihte asgari ücret 1604 TL iken özellikle ekonomik gelirin 3000 üzerinde olanların puanları artmaktadır. Bunda ekonomik gelirin doğrudan yaşam standartlarımızı etkileyen bir durum olması önemlidir. Özellikle maddi yoksunlukların aile içinde ya da toplum içinde farklı şekillerde ortaya çıkması kaçınılmazdır. Ekonomik yoksunluk sebebiyle çocuğunun eğitimi ya da öz bakımını

sağlıklı bir şekilde sağlanamaması evde başka sorunlara sebep olabilir. Ya da ekonomik yoksunluk çeken birinin topluma daha az karışabilir. Bunun sonucu da sosyal destek sağlayacak kişi ya da bireylerle daha etkileşime geçebilir.

Anne-baba eğitim durumunun eğitim durumu ile sosyal destek algısı ve aile aidiyeti arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bunda bireylerin ailelerinden ayrı büyümesinin etkisi olduğu düşünülebilmektedir. Anne-baba ekonomik gelir düzeyi ile aile aidiyet ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki mevcut değildir. Burada özellikle katılımcıların gelirleri artarken aile aidiyet puanlarının da arttığı tespit edilmişti. Anne baba ekonomik geliri ile aile aidiyet puanlarının düşük çıkmasında bireylerin ailelerinden ayrı yetişmesi ve bu ekonomik durumun doğrudan kendilerine yansımamasının etkili olduğu düşünülmektedir.

Ebeveynler arasındaki akrabalık ilişkisi sosyal destek arkadaş alt boyutu haricinde aile aidiyeti ve sosyal destek puanları ile anlamlı çıkmıştır. Burada sosyal destek ve aile aidiyeti üzerinde akrabalık ilişkilerinin önemine dikkat çektiği düşünülmektedir. Özellikle akraba ilişkileri daha kuvvetli olan kişilerin bireyselleşmeden ziyade biz düşüncesine daha önem verdiği düşünülmektedir. Devlet koruması modellerinden yararlanılmasında kurum bakımı modelinden faydalananların sosyal destek özel alt boyut puanları hariç diğer boyutlarla arasında anlamlı bir ilişki olduğuna işaret etmektedir. Özellikle kurum bakımında kalan diğer bireylerden kişilerin kendine yeni arkadaşlar oluşturmasının bu durumu etkilediği düşünülmektedir. Burada var olan koruma güdüsü ve biz bilincinin kurumda yaşayan diğer kişilerle aralarında olduğu düşünülmektedir. Devlet koruması kararı çıkmadan önce kiminle yaşandığının sosyal destek algısı toplam puanı ve aile aidiyet toplam puanı incelendiğinde anlamlı olmadığı görülmüştür. Bunun sebebi yukarıda da belirttiğim gibi bireylerin farklı bir yaşama girmiş olmaları ve ailelerinden ayrı büyümeleri referans gösterilebilir. Ancak anne-baba ölüm durumu incelendiğinde aileleri vefat eden bireylerin aile aidiyeti puanları ve sosyal destek aile alt boyutundaki puanları yüksektir. Bunun sebebinin katılımcıların ailelerinden mecburiyetten ayrılmış olma düşüncesi olduğu varsayılmaktadır.

Katılımcıların anne ve baba ile görüşme sıklıklarının sosyal destek toplam puanı ve aile aidiyeti toplam puanı arasında anlamlı bir ilişkisi olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Burada bireylerin ebeveynleri her ne kadar onları korumaya bırakmış olsa da sonradan görüşmenin kişilerde olumlu etkiler oluşturduğu düşünülmektedir. Ayrıca ebeveynlerinden şiddet görüp görmemesine göre aile aidiyeti ve sosyal destek toplam puanları ile arasında anlamlı bir ilişki

bulunmakta olup şiddet görmeyenlerin puanları daha yüksektir. Şiddetin doğrudan bir istismar davranışı olup insanlarda dışlanmışlık, yetersizlik hissini tetiklediği düşünülmektedir.

ÖNERİLER

Devlet koruması altında yetişen bireylerin aile aidiyeti ve sosyal destek algısı çeşitli bağımsız değişkenlerle sunulmaya çalışılmıştır. İstatistiki verilerle bu olgu somutlaştırılmıştır. Devlet koruması altında yetişen bireylerin demografik özellikleri kısaca özetlenmiş ve bu özelliklerle sosyal destek algısı ve aile aidiyeti arasındaki ilişki anlamlandırılmaya çalışılmıştır.

Sonuç olarak, araştırma kapsamında elde edilen veriler alan yazına katkı sağlayacaktır. Bundan dolayı, bu konu ile ilgilenen diğer araştırmacılara genel bir perspektif oluşturmaktadır. Buna rağmen araştırmanın ve sorunun çözümü noktasında eksik kalınan noktalar vardır.

Örneğin son yıllarda artan koruyucu aile uygulaması kurum bakımına göre hem bireyin bir aile yanında büyümesine katkı sağlamakta hem de devletin kasasından daha az para çıkmasını sağlamaktadır. Ancak bu durumu bir bakıcı gibi üstlenen ve parası için yapan ailelerin olduğu düşünülmekte olup bu alana yönelik çalışmalarla daha sağlam temellere oturtulabilir.

Örneğin ekonomik yetersizlikler, ebeveyn kaybı gibi sorunların kişilerin bireylerin hayatında olumsuz durumlara sebep olmasına rağmen bunların çözümü noktasında nasıl bir sosyal politika üretileceğiyle ilgili çalışmalar yapılabilir. Özellikle ekonomik yetersizlik sebebiyle sosyal ekonomik destekler verilmekle birlikte bu sorunun çözümü noktasında akut bir çözüm olup daha uzun vadeli çözümler için araştırmalar yapılmalıdır. Ayrıca bu desteğin toplum tarafından sosyal bir yardım olduğu algısı mevcut olup konuyla ilgili siyasi ve bürokratlara daha fazla bilgilendirme yapılmalı üst yöneticiler ve halk daha doğru bilgilendirilmelidir.

Devlet korumasında yetişen bireylere memurluk hakkı tanınıyor olması, yapılan görüşmelerde kişilerin ufuklarının sınırlandırmakta olabilir. Bu konuda devlet korumasından faydalanan bireylerin memur olma hakkı üzerine bir araştırma yapılabilir. Ayrıca verilen bu memuriyet hakkı ile kimi ailelerin ben büyütürsem bir şey olmaz hiç yoktan devlet memurluğu garanti olsun bakış açısına kapılmalarına sebep olduğu fark edilmiştir. Hayata dezavantajlı başlayan bu bireylerin memurluk hakkı kazandırılmasını demiyoruz ama onları

hayata karşı daha geniş ufuklardan bakarak yetiştirilmesi noktasında çalışmalar yapılması kanaatindeyim.

Öncelikle sorunun çözümü noktasında alanda yetişen meslek elemanının niceliksel ve niteliksel olarak arttırılması gerekmektedir. Özellikle 2010 yılı sonrası çocuk refahı alanında çalışan bireylerin sayısını arttırmaya yönelik üniversiteler kurulmuş niceliksel olarak sayılar artarken eğitim verecek kişilerin alt yapısı oluşturulmadığından niteliksel olarak katkı aynı seviyede sağlanamamıştır. Özellikle sorunu çözecek alanda çalışan meslek elemanlarının farklı disiplinlerden gelmesi ve farklı alt yapılarının olması ne kadar bir zenginlik olsa da aynı zamanda bir handikap oluşturmaktadır. Özellikle herkesin her işi yapması multidisipliner çalışmanın sağlıklı şekilde yürümemesi olumsuz durumlara sebep olabilmektedir. Bundan dolayı tıpta olduğu gibi belki de meslek elemanları içerisinde de uzmanlaşmanın olması gerekmektedir. Üniversite müfredatları incelendiğinde daha milli ve kültürel içeriklerden oluşması sağlanmalıdır. Özellikle dezavantajlı gruplarla çalışan sosyal hizmet uzmanlarının eğitim sistemine bakıldığında ders kitaplarının Batılı toplumların kitaplarından çeviri yapıldığını, kaynak olarak sürekli bu kitapların alındığı görülmüştür. Her bireyin biricik ve eşsiz olduğu düşüncesi Sosyal Hizmetin temelini oluştururken başka toplumlardaki uygulamalarla Sosyal Hizmeti anlatmanın yetersiz kalacağı kanaatindeyim. Bu yüzden ülkemizin toplumsal durumu ve değerleri iyi analiz edilerek daha yerli ve milli bir sosyal hizmet uygulamasının hayata geçirilmesinin gerekliliğine inanmaktayım. Bunun içinde ilk olarak alanda çalışan meslek elemanları ile akademisyenlerin birlikte hareket etmesi gerekmektedir. Özellikle geliri artan meslek elemanları ve akademisyenlerin alandaki durumu saptaması zorlaşabilmektedir. Toplumda var olan problemleri fark edememelerini ve bireyler için çok zor gelen olayları basite indirgemelerine sebep olabilmektedir.

Ayrıca insan ve toplumu anlamaya çalışan bireylerin aldığı eğitimin daha zorlayıcı olması gerektiği kanısındayım. Ülkemizde özellikle daha sayısal bölümlerin mühendislik gibi eğitim sisteminin daha zorlayıcı olduğu ve öğrencilerin daha düşük ortalamalarla mezun olduğu gözlemlenmiştir. İnsan ve toplumu anlamanın aslında daha girift olması sebebiyle çok da basit olmadığı düşünülmektedir. İnsan ve toplumu anlamanın basitleştirilmesi aslında mesleki profesyonelliği sarsarak herkesin bu işi yapacağı algısını oluşturmaya başlamaktadır. Bu sebeple üniversitelerde verilen eğitim sonucu alana çıkan bireylerin farklılığını hissettirmesi gerekmektedir. Unutulmamalıdır ki sorunlar doğru tespit edilmezse uygulanan yöntemler hem zaman hem maddi imkanların boşa harcanmasına sebep olacaktır. Tıpkı bir

doktor gibi hastalığa doğru teşhisi konulursa doğru operasyonlarla doğru tedaviler uygulanabilecektir.

Toplumumuzda sosyal destek algısı ile ilgili durum incelendiğinde ise geçmişten günümüze sosyal desteklerin azaldığı gözlemlenmektedir. Özellikle sosyal desteğin en önemli işlevlerinden biri bireyin kaygı durumunda dış kaynaklardan alacağı yardım sayesinde hayatını idame ettirebilmesidir. Toplumumuzda geçmiş dönemlerde bireylerin kırsal kökenli olması sebebiyle birbirine daha yardımcı olduğu görülmektedir. Düğün yapacak olanlara yardım edilir, cenazesi olana yemek götürülürdü. Biri ev yapacağına komşuları yardım ederdi. Ancak günümüzde bu durum tam tersi bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Hatta toplum baskısı ile düğünler, cenazeler daha gösterişli ve külfetli hale gelmiştir.

Özellikle gelişen dünyada kimseye güvenmeyeceksin, sırtını duvardan başkasına yaslamayacaksın gibi söylemler daha sık kullanılır olmuştur. Bu güvensizlik ortamında insanlar maddi ihtiyaçlarında destek göremeyeceği için bankalara başvurmaktadır. Bankalar ise bir havuz sistemi ile diğer bireylerden aldıkları paraları kullanarak zenginleşirken bizler ekonomik olarak daha yoksun hale geliyoruz.

Ailelerde eşler arasındaki sorunları dinleyecek arkadaşlar, komşular akrabalar azaldığı için bireyler daha fazla psikolog ve psikiyatlilere başvurmaya başlamıştır. Engelli çocuğu olan bireylere komşular, akrabalar yardım edebilecek durumda iken yardımlaşma azalmıştır. Hatta kimi aileler çocuklarını, anne ve babalarını bir yük olarak saymaya başlayarak bakım merkezlerine bırakmaya başlamıştır. Tüm bunlar olurken toplumumuz bunu batı dünyasının terimleri olan modernite ile açıklama yoluna gitmiştir. Gelişen dünya ve ilerleyen toplumlarda olduğu gibi yakın çevre içinde sağlanabilecek sosyal desteği günümüzde devlet aracılığıyla kurumlar üstlenmiştir.

Tüm bu gelişmeler çerçevesinde sosyal destek algısını arttırmak için neler yapılabilir. İlk olarak bireyleri çocukluktan itibaren dışa dönük, çevresi ile iyi ve doğru ilişkiler kurabilen bireyler olarak yetiştirilmelidir. Bireylerin birbirlerine hal, hatır sorması, selam vermesi, günaydın demesi ikili ilişkileri olumlu yönde etkileyeceği öğretilmelidir. Kendini dünyanın merkezine koyan anlayış yerine diğerleri gibi sıradan ama doğru kişiler olmayı, küçük yaşlardan itibaren öğretilmek gerekmektedir. Özellikle son yıllarda ülkemizde ailelerin ekonomik durumun artmasıyla birlikte çocukların her istediğinin yapılması her şeyin en iyisine sen layıksın, en güzel sensin, en yakışıklı sensin gibi düşüncelerle yetişen bireyler

toplum içinde normal hayata adapte olmada güçlük çekmesine sebep olmaktadır. Bunun yerine paylaşma ve yardım etme öğretilmelidir. Bu sayede bireyler ergenlik ve yetişkinlik döneminde etrafında daha sevilen, saygı duyulan bireyler olacaktır. Bu sayede boş zamanlarını geçirebileceği arkadaşları, ihtiyaç duyduğunda yardımına koşacak insanlar çevresinde olabilecektir. Bu da stres yaratacak olayları daha rahat atlatmasını sağlayacaktır. Bu sayede hayata sağlam adımlarla basacak ve düşmekten korkmayacaktır.

Sosyal destekle ilgili bir durumda bireyin aile içinde iletişime açık olması gerekmektedir. Burada özellikle Milli Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlıklarının ortak projelerle aile içi iletişimin önemi vurgulanmalıdır. Özellikle hala Anadolu'nun bazı bölgelerinde babaların çocukları sevmesi uygun görünmez ve çocuk üzerinde otorite kurmaya çalışılır. Böyle durumlarda çocuk başı sıkıştığında ailesine koşmak yerine var olan durumu kızacakları korkusu ile ailesinden saklamaktadır. Problemin çözümünde farklı kişilere ya da kurumlara ulaşarak sorunu aşmaya kalkmaktadır. Aile içi iletişimde sınırlar ve paylaşımlar öğretilibilirse bireyler sorunlarını aileleri ile paylaşabilecek ve hayata daha güvenle bakabilecektir. Bireyin ailesinden korkmaması daha atılgan bir kişiliğe sahip olmasını sağlayabilecek bunun sonucu kişiler hayatlarında daha başarılı olabilecektir.

Bireyler ayrıca küçük yaşlardan itibaren hobiler edindirilebilir. Kişi bir topluluk ve gruba girdiğinde kendini oraya ait hissedecek, boş zamanlarını olumlu bir şekilde değerlendirebilecektir. Burada arkadaşlıklar edinecek sosyal çevresi ve dolayısı ile sosyal sermayesi gelişecektir.

Tüm bu alanlarda daha fazla çalışma yapıldıktan sonra devlet koruması altında yetişen bireylerle ilgili daha sağlıklı araştırmalar yapılabilecektir.

KAYNAKÇA

Akeren, İ.(2017). *Üniversite Öğrencilerinde Algılanan Sosyal Destek Ve Güvengelik İle Psikolojik Yardım İhtiyacının İncelenmesi*, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Aydos ,Oğuz Sadık(2000). Yeni medeni kanuna göre evlat edinme. Gazi Üniversitesi Hukuk Dergisi,1(4)

AKIN, Mahmut Hakkı, (2011), Toplumsallaşma Sözlüğü, Çizgi Kitabevi, Konya

Akkaya,Ç,(2011) *Orta Öğretim Öğrencilerinde Algılanan Sosyal Destek ve Özduyarlılık Düzeyleri*, Sakarya Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Akıntürk, Turgut(2002). *Aile Hukuku*(8.Baskı), İstanbul: Beta Yayınları.

Akyüz, Emine(1974). *Hâkimin Velâyet Hakkına Müdahalesi*, Ankara Üniversitesi Doktora Tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara .

Alptekin, Duygu, (2011), *Toplumsal Aidiyet Ve Gençlik: Üniversite Gençliğinin Aidiyeti Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Konya

Ardahan, M. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi Cilt: 9, 2006.

Arpacı, F, Ersoy, A, Ersoy, Y(2012). *Yaşlı Bakımı ve Yaşlılıkta Sağlıklı Beslenme. Yetişkinlik ve Yaşlılık Gelişimi ve Psikolojisi*. İstanbul: Açılım Kitap

ASPB(Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı). (2013). *Sevgi Evi*.

<https://www.facebook.com/AileBakanligi/photos/a.363739213713599.86243.363729653714555/474294625991390/>, Erişim Tarihi: 13.08.2017

Baştürk, D. (2002). *Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerde Algılanan Sosyal Desteğin, Akademik Başarı Üzerine Etkisi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Bıyıklı, Latife (1995). Korunmaya muhtaç çocuklar ve s. o. s. çocuk köyleri. Özel Eğitim Dergisi, 2 (I), 3 – 10

Bingöl, N. (2013), *Lise Öğrencilerinin Siber Zorba Davranışları İle Yakın Sosyal Çevrelerinden Algıladıkları Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi.

Bumin, Kürşat (1983). Batı’da Devlet ve Çocuk, İstanbul: alan Yayıncılık
<http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=205> , Erişim Tarihi:05.07.2017.

Çakır, Y. ve Palabıyıkoglu, R. (1997). Gençlerde sosyal destek-çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Kriz Dergisi*, 5(1), 1524.

Cobb, S. (1976). “*SocialSupport as a Moderator of Life Stress*”. *Psychosomatic Medicine*, 38, 300–314.

Cohen, S. ve Wills, T. A. (1985). *Stress, Social Support and Buffering Hypothesis*. *Psychological Bulletin*. 98(2) S: 310-357.

Çakıcı, S (2006). *Alt Ve Üst Sosyoekonomik Düzeydeki Ailelerin Aile İşlevlerinin, Anne-Çocuk İlişkilerinin ve Aile İşlevlerinin Anne –Çocuk İlişkilerine Etkisinin İncelenmesi*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Çattık, M(2015). *Gelişimsel Yetersizliği Olan Çocukların Ebeveynlerinin Sosyal Destek Ve Öz Yeterlik Düzeyleri İle Yaşam Doyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Çeker, Orhan(1990). *İslam Hukukunda Çocuk(Çocuk ve Hakları)* (1.Baskı),İstanbul: Kayıhan Yayınları.

Çelik, Cemil (2005). Çocuk Kavramı Ve Medeni Hukuk Açısından Çocuk Haklarının Tarihi Gelişimi:e-akademi *Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi*.

<http://www.eakademi.org/incele.asp?konu>, Erişim Tarihi: 07.07.2017

Çiçekler, A(2010). *Sanayi Devrimi Döneminde İngiltere’de Çalışma Koşulları:Charles Dickens Romanlarından Yansımalar*, İstanbul Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Çocuk Hakları Sözleşmesi. (1995). T.C.Resmi Gazete,22184, 27 Ocak 1995.

Daşbaş, Serap, Kesen, Nur F, Mavili, Aliye(2014). Aile Aidiyeti Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*. 14 (33), 29-45.

Demir, Mehmet (2003). Bazı ülke yasaları ile karşılaştırılma olarak evlat edinmenin yasal koşulları. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi dergisi*, 3(52), 253-274.

Eker, D. ve Arkar, H. (1995). Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Faktör Yapısı, Geçerlilik ve Güvenirliliği. *Türk Psikoloji Dergisi*, 10(34), 45- 55.

Elaldı, Hasan (2011). *Çocukluk Kavramı ve Tarihsel Gelişimi*.

https://www.tavsiyeediyorum.com/makale_6719.htm, Erişim Tarih,:04.07.2017

Eldeleklioğlu, J.(2008). *Yalnızlığın Belirleyicileri Olarak: Cinsiyet, Duygusal İlişki, İnternet Kullanımı Algılanan Sosyal Destek ve Sosyal Beceri*.

Erol, M(1992). *Geniş Aileden Çekirdek Aileye Geçiş Sürecinde Aile İçi İlişkilerde Meydana Gelen Nitelik Değişmelerinin, Aile Üyeleri Üzerindeki Etkisi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara.

Gander M. J. Ve H.W. Gardiner(1998). Çocuk ve Ergen Gelişimi. (Yayıma Hazırlayan: Bekir Onur). Ankara: İmge Kitapevi

GÜLEÇ, Cengiz, (2002), *İnsana Yolculuk Yaşam – Psikoterapiler – Siyaset*(2. Basım), Ankara: HYB Yayıncılık

Güney, E.(2016). *Ebeveynleri Boşanmış Ve Boşanmamış Olan Lise Öğrencilerinin Yılmazlık Düzeyleri İle Algıladıkları Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Işık, M.(2005). *Yeni Türk Medeni Kanun Hükümlerine Göre Evlat Edinme*, Ankara: Adalet Yayınevi.

İlik, B.(1995). Korunmaya Muhtaç Suça İtilen Çocukta Sosyal Hizmetlerin Katkısı ve Sosyal Hizmet Teşkilatı İle Küçükleri Koruma Şubesi Arasındaki İlişkiler. *İstanbul Barosu Dergisi*, 69(1-2-3), 95-468.

Kağıtçıbaşı, Ç. (2006). *Yeni İnsan ve İnsanlar / Sosyal Psikolojiye Giriş*(10. Basım), Ankara: Evrim Yayınevi.

Kaner, S, Bayraklı, H. (2009). Engelli ve engelli olmayan çocuklu annelerde yılmazlık, sosyal destek ve stresle başa çıkma becerileri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 8(15), 115-133.

Karataş, Z. (2012). *Ergenlerin Algılanan Sosyal Destek ve Süreklilik Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi*, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi/Eğitim Fakültesi, Burdur.

Koçyiğit M, (2014). *Cinsiyete ve ait olma düzeylerine göre üniversite öğrencilerinin geleceğe yönelik tutumları. Yüksek Lisans Tezi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Koruyucu Aile Yönetmeliği. (2012). T.C. Resmi Gazete, 28497, 14 Aralık 2012.

Yılmaz, K, (2013). *Bireylerin Evlat Edinme Ve Evlat Edinme Hizmetine Karşı Bigi Ve Tutumları* Yalova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans tTezi, Yalova .

Mavili, A, Kesen, F, ve Daşbaş, S. (2014). Aile aidiyeti ölçeği: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 33, 29-45.

Marshall, G (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*.(Çeviren:O. Akınbay-D.Kömürcü).Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Mutlu, H(2013). *Engelli Kardeşe Sahip Olan 18-30 Yaş Arasındakibireylerin Evliliğe Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Şahin, N,G(2011). *Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma, Öznel İyi Oluş ve Algıladıkları Sosyal Destek Düzeylerinin Karşılaştırılması*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Olçay, G.U.(2016).*Alkol Ve Madde Bağımlılığı Tedavisi Gören Bireylerde Algılanan Sosyal Destek Ve Umutsuzluk Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Oktan, V. (2005). Yalnızlık ve algılanan sosyal destek düzeyinin ergenlerdeki öfkenin gelişimine etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 21,183-192.

Özdamar, K(2003). Modern bilimsel araştırma yöntemleri. Kaan Kitabevi, Eskişehir.

Özdemir, İ(2013). *Aile Yanında Yaşayan Ve Ailesinden Ayrı Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Algılanan Sosyal Destek, Stresle Başa Çıkma Tarzları, Kaygı Düzeyleri Ve Psikolojik Belirtiler Açısından Karşılaştırılması*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Özdemir, Nesrin, Sefer, Nihan, Türkdogan, Duygu (2008). Bir sosyal sorumluluk projesi örneği: “Korunmaya Muhtaç Çocuklar”. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*,32(2), 283-305.

Özkan, M(2017). *Yaşlılarda Mekan Aidieti: Yaşlılık ve Mekan İlişisine Sosyolojik Bakış*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Refik, A (2014). *Büyük Tarihi Umumi* (1.Baskı), İstanbul:Akıl Fikir Yayınları.

Repetti, R. L., Taylor, S. E. ve Seeman, T. E. (2002). *Risky families: Family social environments and the mental and physical health of offspring*. *Psychological Bulletin*, 128: 330–336.

Sayın, Ö(1990). *Aile Sosyolojisi: Ailenin Toplumdaki Yeri*, Ege Üniversitesi, İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Sevil, H,T.(2005). *Yaşlılığın Sosyal Anatomisi* (1. Baskı). Ankara: Sabev Yayınları.

Sarason, I. G.,Sarason, B. R., &Shearin, E. N. (1986). *Socialsupport as an individual difference variable: Itsstability, origin sandrelation alaspects*. *Social Psychology*, 50(4), 845-855.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kanunu. (1983). T.C. Resmi Gazete, 18059, 27 Mayıs 1983.

Soylu, Ö(2002). *Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerin Ailelerinden Sosyal Destek Algılayıp Algılamama Durumlarına Göre Psikolojik Belirtiler Yönünden İncelenmesi*,Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Adana.

Şenocak, Hasan (2006). Korunmaya muhtaç çocuklara sağlanan bakım yöntemleri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*. 51(2) ,178-179.

Taylor, S. E. (2011). *Socialsupport: A review*. In M.S. Friedman. *The Handbook of Health Psychology*. New York, NY: Oxford University Press, 189–214.

Topbay, Y(2016). *Ortaokul Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Algılanan Sosyal Destek ve Aile İşlevleri Açısından İncelenmesi*, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Turan, A.(2014). *Ergenlerde Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ve Yılmazlık Düzeyinin Algılanan Sosyal Destek Açısından İncelenmesi*, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Türk Medeni Kanunu. (2001). T.C.Resmi Gazete, 24607, 11 Kasım 2001.

Uslu, F(2012). *İlköğretim okulu öğrencilerinin okula yönelik aidiyeti: Öğretmen-öğrenci ilişkisi, akran ilişkisi ve aile katılımının rolü*. Mersin Üniversitesi Yüksek lisans tezi, Mersin.

Üçok, Coşkun (1966).*Türk Hukuk Tarihi Dersler*(1.Baskı)i, Ankara:Olgaç Maatbacılık.

Valentiner, D. P., Holahan, C. J. ve Moos, R. H. (1994). *Social support, appraisals of event controllability, and coping: An integrative model*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66: 1094–1102.

Yapıcı, Ş(2010). *Türk toplumunda aile ve eğitim ilişkisi*. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 5 (4), 1544-1570.

Yapıcı, Mehmet, Yapıcı, Şenay(2004). Bir Değer Olarak Çocukluk: *Bilim, eğitim ve Düşünce Dergisi*.

<http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=205>, Erişim Tarih,:18.07.2017.

Yıldırım, İ. ve Ergene, T. 2003, Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Yordayıcısı Olarak Sınav Kaygısı, Boyun Eğici Davranışlar Ve Sosyal Destek, *Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, s.224- 234.

Yıldırım, Egün, (2005), Bir Modernite Rüyası: Ailenin Sonu Mu? Kütahya Yetiştirme Yurdu Örneği, *Aile ve Toplum Dergisi*, Sayı: 9.

Yıldız Peker, A. (2012). *Lise Öğrencilerinde Risk Alma Davranışının Akran Baskısı, Anababa Tutumları ve Çocuk Boyutlu Algılanan Sosyal Desteğe Göre Yordanması*. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Yıldız, L (2015). *Evlat Edinme Süreci İçerisinde Yer Alan Ailelerde Yalnızlık* , Yüksek Lisans Semineri, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Yörükoğlu, A.(1992). *Değişen Toplumda Aile ve Çocuk*(4. Baskı):İstanbul: Özgür Yayınları , s. 13.

Yurdakul, A(2016). *Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığına Bağlı Kurum Bakımında Kalan Çocuklarla Koruyucu Aile Yanında Kalan Çocukların Benlik Saygısı Ve Psikososyal Gelişimleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi*, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

EKLER

Correlations														
		Yaşınız?	Kardeş Sayınız? (Kendiniz dahil)	Annenizin Evlenme Yaşı?	Babanızın Evlenme Yaşı?	Devlet Kurumları Altınıza Girdiğiniz Yaşı?	Kurum Bakımını Altyınızda ya da Koruyucu Aile Yarıyınızda Kaç Yılı Kaldınız?	SosDesAYLE	SosDes TOPLA	SosDes ARKADAS	SosDes OZELBYR	AileAidiyeti TOPLAM	AileAidiyeti KENDİLYK	AileAidiyeti ALTBOYUT
Yaşınız?	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	1 420	,046 ,347 420	,000 ,999 268	,048 ,439 260	-,045 ,360 420	,077 ,114 420	,257** ,000 420	,116* ,017 420	-,011 ,824 420	,027 ,585 420	,249** ,000 420	,243** ,000 420	,219** ,000 420
Kardeş Sayınız? (Kendiniz dahil)	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,046 ,347 420	1 420	-,102 ,095 268	-,056 ,372 260	,013 ,792 420	-,027 ,585 420	,001 ,981 420	-,070 ,152 420	-,148** ,002 420	-,025 ,609 420	-,031 ,532 420	-,030 ,546 420	-,028 ,025 420
Annenizin Evlenme Yaşı?	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,000 ,999 268	-,102 ,095 268	1 420	,423** ,000 257	-,012 ,843 268	-,064 ,299 268	,035 ,572 268	,017 ,787 268	,015 ,813 268	-,009 ,879 268	,138* ,023 268	,122* ,045 268	,172** ,005 268
Babanızın Evlenme Yaşı?	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,048 ,439 260	-,056 ,372 260	,423** ,000 257	1 420	-,006 ,928 260	,007 ,917 260	,078 ,207 260	,004 ,943 260	-,045 ,474 260	-,026 ,680 260	,096 ,123 260	,075 ,229 260	,159** ,011 260
Devlet Kurumları Altınıza Girdiğiniz Yaşı?	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	-,045 ,360 420	,013 ,792 420	-,012 ,843 268	-,006 ,928 260	1 420	-,545** ,000 420	,018 ,706 420	,048 ,360 420	,027 ,576 420	,056 ,249 420	,012 ,801 420	,010 ,802 420	,010 ,841 420
Kurum Bakımını Altyınızda ya da Koruyucu Aile Yarıyınızda Kaç Yılı Kaldınız?	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,077 ,114 420	-,027 ,585 420	-,064 ,299 268	,007 ,917 260	-,545** ,000 420	1 420	-,053 ,277 420	-,068 ,166 420	-,096 ,456 420	-,071 ,145 420	-,095 ,053 420	-,085 ,084 420	-,114* ,019 420
SosDesAYLE	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,257** ,000 420	,001 ,981 420	,035 ,572 268	,078 ,207 260	,018 ,706 420	-,053 ,277 420	1 420	,772** ,000 420	,486** ,000 420	,357** ,000 420	,591** ,000 420	,586** ,000 420	,488** ,000 420
SosDesTOPLA	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,116* ,017 420	-,070 ,152 420	,017 ,787 268	,004 ,943 260	,043 ,380 420	-,068 ,166 420	,772** ,000 420	1 420	,833** ,000 420	,789** ,000 420	,395** ,000 420	,393** ,000 420	,321** ,000 420
SosDesARKADAS	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	-,011 ,824 420	-,148** ,002 420	,015 ,813 268	-,045 ,474 260	,027 ,576 420	-,036 ,456 420	,486** ,000 420	,833** ,000 420	1 420	,524** ,000 420	,239** ,000 420	,241** ,000 420	,184** ,000 420
SosDesOZELBYR	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,027 ,585 420	-,025 ,609 420	-,009 ,879 268	-,026 ,980 260	,056 ,249 420	-,071 ,145 420	,357** ,000 420	,789** ,000 420	,524** ,000 420	1 420	,112* ,021 420	,111* ,022 420	,093 ,058 420
AileAidiyetiTOPLAM	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,249** ,000 420	-,031 ,532 420	,139* ,023 268	,086 ,123 260	,012 ,801 420	-,055 ,053 420	,591** ,000 420	,395** ,000 420	,239** ,000 420	,112* ,021 420	1 420	,990** ,000 420	,831** ,000 420
AileAidiyetiKENDİLYK	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,243** ,000 420	-,030 ,546 420	,122* ,045 268	,075 ,229 260	,012 ,802 420	-,085 ,084 420	,586** ,000 420	,393** ,000 420	,241** ,000 420	,111* ,022 420	,990** ,000 420	1 420	,749** ,000 420
AileAidiyetiALTBOYUT	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,219** ,000 420	-,028 ,562 420	,172** ,005 268	,158* ,011 260	,010 ,841 420	-,114* ,019 420	,488** ,000 420	,321** ,000 420	,184** ,000 420	,093 ,058 420	,831** ,000 420	,749** ,000 420	1 420

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

EK-2

Aşağıda yer alan kişisel bilgi formundaki sorular ve anket sorularının cevapları kesinlikle 3. Kişilerle paylaşılmayacak olup sadece yüksek lisans tezi değerlendirilirken kullanılacaktır. Soruları içtenlikle cevaplayacağınızı düşünerekten şimdiden teşekkür ediyorum. Size verilen kağıt üzerine adınızı yazmayınız, kimliğinizi belirtecek herhangi bir işaret koymayınız.

Saygılarımla

Kişisel Bilgi Formu

1.Yaşınız

2.Cinsiyetiniz:

Kız () Erkek ()

3.Medeni Durumunuz

Evli() Bekar ()

4.Kardeş Sayınız (Kendiniz Dahil)

5.Eğitim Durumunuz

İlkokul b)Ortaokul(İlk Öğretim) c) Lise d) Önlisans e)Lisans ve üstü

6.Aylık Geliriniz

a)0-2500 b) 2000-3000 c)3000-5000 d)5000-10000

7.Koruma Kararı Çıkmadan Önce Yaşanılan Yer

a)Köy b)İlçe c)İl d) Büyükşehir (Ankara-İzmir- İstanbul- Konya- Adana- Bursa vb Büyükşehirler)

8.Koruma Altına Alındıktan Sonra Yaşanılan Yer

a)Köy b) Kasaba c)İlçe d)İl f) Metropol(Ankara-İzmir- İstanbul- Konya- Adana- Bursa vb Büyükşehirler)

9.Mesleğiniz

a)Memur b) İşçi c) Ev Hanımı d) Öğrenci e) Diğer(Belirtiniz).....

10.Hangi Devlet Korumasından Yararlandınız

Kurum Bakımı () Koruyucu Aile () Evlat Edinme ()

11. Korunma Altına girme Yaşınız?

a)0-5

b)6-10

c)11-15

d)15+

12.Kurumda ya da koruyucu aile yanında kaç yıl kaldınız.

- a)0-5
- b)6-10
- c)11-15
- d)15+

12. Biyolojik Annenizin Eğitim Durumu

- a) Okur yazar değil b)İlkokul c)Ortaokul(İlk Öğretim) d) Lise e) Ön Lisans f)Bilinmiyor

13. Biyolojik Babanızın Eğitim Durumu

- a) Okur yazar değil b)İlkokul c)Ortaokul(İlk Öğretim) d) Lise e) Ön Lisans f)Bilinmiyor

14.Biyolojik Anne ve babanızın Ekonomik Durumunu Nasıl Görüyorsunuz

- a)Çok Düşük
- b)Düşük
- c)Orta
- d)Yüksek
- e)Çok Yüksek

15.Ebeveynlerinizin Evliliği Akraba Evliliği Mi?

- a)Evet b)Hayır c)Bilinmiyor

16.Evlilik Türleri

- a)Görücü Usulü b) Flört c)Bilinmiyor

17.Koruma Altına Alınma Sebebiniz

Anne ve Baba Vefat

Anne Vefat

Baba Vefat

Boşanma

Ekonomik Yetersizlik

Diğer (Belirtiniz)

18.Koruma Altına Alınmadan Önce Kiminle Yaşıyordunuz

- a)Ebeveyn
- b)Kardeşler
- c) Yakın Akraba
- d)Diğer
- e)Bilmiyor

19. Ebeveyn Durumunuz)

- a)Anne Baba Sağ
- b)Anne Sağ-Baba Vefat
- c)Anne Vefat- Baba Sağ
- d)Anne Vefat- Baba Vefat
- e)Bilinmiyor

20.Ailenizi kim olarak görüyorsunuz?

Ebeveyn () Akrabalar () Koruyucu Aile ()Kurum Çalışanları () Arkadaşlar() Diğer ()
Belirtiniz....

21. Anne İle Ne Sıklıkla Görüşüyorsunuz?

- a) Her Gün
- b) Haftada Bir
- c) Ayda Bir
- d) Tatillerde
- e) Senede Bir
- f) Hiçbir Zaman

22. Baba İle Ne Sıklıkla Görüşüyorsunuz?

- a) Her Gün
- b) Haftada Bir
- c) Ayda Bir
- d) Tatillerde
- e) Senede Bir
- f) Hiçbir Zaman

23. Koruma Altında Yetişen Başka Kardeşiniz Var mı?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Bilinmiyor

24. Kardeşlerinize Ne Sıklıkla Görüşüyorsunuz?

- a) Her Gün
- b) Haftada Bir
- c) Ayda Bir
- d) Tatillerde
- e) Senede Bir
- f) Hiçbir Zaman

25. Tatillerde Görüştüğünüz Başka Yakınlarınız Var mı

- a) Evet
- b) Hayır

26. Onlarla Ne Sıklıkla Görüşüyorsunuz

- a) Her Gün
- b) Haftada Bir
- c) Ayda Bir
- d) Tatillerde
- e) Senede Bir
- f) Hiçbir Zaman

29. Aile İçinde Çocuklara Uygulanan Şiddet Var mıydı

- a) Evet
- b) Hayır
- e) Bilmiyorum

30. Aileniz Sizi Başkasıyla Kıyaslar mı?

- a) Her Zaman
- b) Sık Sık

- c)Bazen
- d)Nadiren
- e) Hiçbir zaman
- f)Bilinmiyor

31. Evli İseniz ve Çocuğunuz varsa Siz Çocuğunuzu Başkasıyla Kıyaslar Mısınız?

- a) Her Zaman
- b)Sık Sık
- c)Bazen
- d)Nadiren
- e) Hiçbir zaman

32. Evli iseniz siz eşinize şiddet uyguluyor musunuz?

- a) Her Zaman
- b)Sık Sık
- c)Bazen
- d)Nadiren
- e) Hiçbir zaman

33. Eşiniz tarafından size şiddet uygulanıyor mu?

- a) Her Zaman
- b)Sık Sık
- c)Bazen
- d)Nadiren
- e) Hiçbir zaman

33. Çocuğunuz varsa ona Şiddet uyguluyor musunuz ?

- a) Her Zaman
- b)Sık Sık
- c)Bazen
- d)Nadiren
- e) Hiçbir zaman

34. Duygularınızı daha çok kimle paylaşırsınız?

- a)Ebeveyn
- b)Akraba
- c)Arkadaş
- d)Öğretmen
- e)Kimseyle Paylaşmam

ÇOK BOYUTLU ALGILANAN SOSYAL DESTEK ÖLÇEĞİ

Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin Gözden Geçirilmiş Formu Aşağıda 12 cümle ve her bir cümle altında da cevaplarınızı işaretlemeniz için 1'den 7'ye kadar rakamlar verilmiştir. Her cümlede söylenenin sizin için ne kadar çok doğru olduğunu veya olmadığını belirtmek için o cümle altındaki rakamlardan yalnız bir tanesini daire içine alarak işaretleyiniz. Bu şekilde 12 cümlelerin her birine bir işaret koyarak cevaplarınızı veriniz. Lütfen hiçbir cümleyi cevapsız bırakmayınız. Sizce doğruya en yakın olan rakamı işaretleyiniz.

1. Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve ihtiyacım olduğunda yanımda olan bir insan (örneğin, flört, nişanlı, sözlü, akraba, komşu, doktor) var.

Kesinlikle hayır 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 kesinlikle evet. (.....)

2. Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve sevinç ve kederlerimi paylaşabileceğim bir insan (örneğin, flört, nişanlı, sözlü, akraba, komşu, doktor) var.

Kesinlikle hayır 1,2,3,4,5,6,7 kesinlikle evet (.....)

3. Ailem (örneğin, annem, babam, eşim, çocuklarım, kardeşlerim) bana gerçekten yardımcı olmaya çalışır.

Kesinlikle hayır 1,2,3,4,5,6,7 kesinlikle evet (.....)

4. İhtiyacım olan duygusal yardımı ve desteği ailemden (örneğin, annemden, babamdan, eşimden, çocuklarımdan, kardeşlerimden) alırım.

Kesinlikle hayır 1,2,3,4,5,6,7 kesinlikle evet (.....)

5. Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve beni gerçekten rahatlatan bir insan (örneğin, flört, nişanlı, sözlü, akraba, komşu, doktor) var.

Kesinlikle hayır 1,2,3,4,5,6,7 kesinlikle evet (.....)

6. Arkadaşlarım bana gerçekten yardımcı olmaya çalışırlar.

Kesinlikle hayır 1,2,3,4,5,6,7 kesinlikle evet (.....)

7. İşler kötü gittiğinde arkadaşlarıma güvenebilirim.

Kesinlikle hayır 1,2,3,4,5,6,7 kesinlikle evet (.....)

8. Sorunlarımı ailemle (örneğin, annemle, babamla, eşimle, çocuklarımla, kardeşlerimle) konuşabilirim.

Kesinlikle hayır 1,2,3,4,5,6,7 kesinlikle evet (.....)

9. Sevinç ve kederlerimi paylaşabileceğim arkadaşlarım var.

Kesinlikle hayır 1,2,3,4,5,6,7 kesinlikle evet (.....)

10. Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve duygularıma önem veren bir insan (örneğin, flört, nişanlı, sözlü, akraba, komşu, doktor) var.

Kesinlikle hayır 1,2,3,4,5,6,7 kesinlikle evet (.....)

11. Kararlarımı vermede ailem (örneğin, annem, babam, eşim, çocuklarım, kardeşlerim) bana yardımcı olmaya isteklidir.

Kesinlikle hayır 1,2,3,4,5,6,7 kesinlikle evet (.....)

12. Sorunlarımı arkadaşlarımla konuşabilirim.

Kesinlikle hayır 1,2,3,4,5,6,7 kesinlikle evet (.....)

AİLE AİDİYET ANKETİ

AAÖ

Açıklama: Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyarak düşüncelerinizi (X) işareti ile belirtiniz. İfadelerin doğrusu veya yanlışı yoktur. Bu nedenle ifadeyi okuduğunuzda aklınıza gelen ilk cevap sizin tutumunuzu en iyi yansıtan olacaktır.

Lütfen bir ifadeyi okuduktan sonra aklınıza ilk gelen seçeneği işaretleyiniz. İşaretsiz ifade bırakmayınız. Size verilen kağıt üzerine adınızı yazmayınız, kimliğinizi belirtecek herhangi bir işaret koymayınız.

Sorular	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
Aileme güçlü bir şekilde bağlılık hissediyorum.					
Ailemde hayır deme hakkımız hep korunur.					
Ailemin önemli bir parçasıyım.					
Ailemin beni desteklediğini hissediyorum.					
Ailemde birçok kişi benim için bazı zevklerinden vazgeçmez.					
Ailemde kendimi değerli hissediyorum.					
Ailemin bana güvendiğini hiç hissetmedim.					
Ailemin bana saygı gösterdiğini hep görmüşümdür.					
Ailemde kararları birlikte almayız.					
İhtiyaç içinde ve hasta olduğumda ailem hemen destek olur.					
Ailemle birlikte zaman geçirebiliyoruz.					
Kendimi evimde ve ailemle birlikte mutlu hissetmiyorum.					
Sevgi ve hoşgörü ailemin önemli bir parçasıdır.					
Ailem bana özen gösterir.					
Bende aileme özen gösteririm.					
Ailemde eleştiri hakkımız özenle korunur.					
Bir daha dünyaya gelsem aynı ailede doğmak isterdim.					

ÖZGEÇMİŞ

Şükrü BARDAKCI

Sosyal hizmet Uzmanı. Konya doğumlu. İlk, orta ve lise eğitimini Konya'da tamamladı. 2009 Yılında Selçuk Üniversitesi İktisat Bölümüne başlayıp 2011 yılında bölüm değiştirerek Düzce Üniversitesi Sosyal Hizmet Sosyoloji Bölümü'ne başladı. 2012 Yılında Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümüne Yatay Geçiş yapıp 2015 Yılında lisans eğitimini tamamladı. Çeşitli eğitim sertifikalarına sahiptir. Yabancı dili İngilizcedir. 2015 yılında bir sene Özel Engelli Bakım Merkezi'nde çalışmıştır. 2016 yılından beri Konya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'nde Sosyal Hizmet Uzmanı/İl Eğitim Koordinatörü olarak görev yapmaktadır.

